

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชี
ของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี
Causal Relationship Model of Factors Affecting Accounting Information
System of Community Enterprises in Samut Sakhon,
Samut Songkhram and Ratchaburi

บุญธรรม พรเจริญ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้การขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา 1) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้การขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 และ 2) ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้การขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างธุรกิจในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวนทั้งสิ้น 400 แห่ง สถิติที่ใช้ในวิจัยได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis: MCA)

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะที่พบมากในกลุ่มธุรกิจเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายจะเป็นกลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ทุนค่านิมนงานปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1,000,001-1,500,000 บาท มีจำนวนพนักงานในองค์กรเฉลี่ย 4.75 คน มีรายได้จากการดำเนินงานต่อปี 5,000,001-7,500,000 บาท โดยส่วนใหญ่จะว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้เป็นการเฉพาะ และมีระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเฉลี่ย 7.61 ปี ความรู้ความสามารถทางระบบสารสนเทศทางบัญชีโดยรวมจัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) อีกทั้งการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีเชิงกลยุทธ์ภายใต้การขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 โดยรวมจัดอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}=3.67$) โดยมีการใช้ระบบสารสนเทศระดับมากเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{X}=4.00$) การประมวลผลข้อมูล ($\bar{X}=3.66$) การควบคุมข้อมูล ($\bar{X}=3.53$) และการจัดทำสารสนเทศ ($\bar{X}=3.51$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความรู้ความสามารถทางระบบสารสนเทศทางบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การควบคุมข้อมูล การจัดทำสารสนเทศ และระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ภายใต้การขับเคลื่อนสู่ ประเทศไทย 4.0 รองลงมาคือรายได้จากการดำเนินงานต่อปีที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ภายใต้การขับเคลื่อนสู่ ประเทศไทย 4.0

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์, กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย, ประเทศไทย 4.0

Abstract

The research of strategic accounting information systems of technology and targeted industry groups to Thailand 4.0 was aimed at studying 1) strategic accounting information systems of technology and targeted industry groups to Thailand 4.0 and 2) factors related to strategic accounting information systems of technology and targeted industry groups to Thailand 4.0.

The questionnaires were constructed as a research tool for collecting data from 400 entrepreneurs in technology and targeted industry groups. The data was statistically analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and multiple classification analysis: MCA.

The research findings indicated that most entrepreneurs in the technology and targeted industry groups were in food, agriculture and biotechnology. Their capital to run business at the present time was between baht 1,000,001-1,500,000. The average number of employees was 4.75. They had income of baht 5,000,001-7,500,000 per year. Most of them employed companies or organizations to develop their own accounting information systems and their practicable period was 7.61 years. The capacity accounting information systems was totally at high level ($\bar{X}=3.64$). Also, the usability of accounting information systems was totally at high level ($\bar{X}=3.67$), whose data collection was at $\bar{X}=4.00$, data processing at $\bar{X}=3.66$, data controlling at $\bar{X}=3.53$ and information generation at $\bar{X}=3.51$ respectively.

The hypothesis testing results at statistical significance of 0.05 showed that the capacity of accounting information systems was the vital factor relating to data collection, data processing, data controlling and information generation and the annual income of entrepreneurs in strategic accounting information systems to Thailand 4.0 was related to data collection, data processing and strategic accounting information systems to Thailand 4.0.

Keywords: Strategic Accounting Information Systems, Technology and Targeted Industry Groups, Thailand 4.0

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี” เป็นงานวิจัยที่ได้รับงบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน จากเงินงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดในการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผู้สนใจที่ศึกษาวิชาการระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในเรื่องการวางแผน การบริหารบริหารจัดการโดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่อก่อให้เกิดการสร้างรายได้ต่อวิสาหกิจชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งภายใต้สภาวะการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อความอยู่รอดสามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดปัญหาต่างๆ ทางสังคมลงได้ ซึ่งชุมชนที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเป็นชุมชนตัวอย่างที่มีศักยภาพ สามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมได้อย่างรวดเร็วและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.มณีนารถ ภูมิพัฒน์ อาจารย์เกียรติศักดิ์ ลาภพาณิชย์กุล ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการบริหารจัดการ โครงการวิจัยโดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิจัย และประมวลผล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และทำให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

บุญธรรม พรเจริญ

ผู้วิจัย

กันยายน 2563

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา.....	1
คำถามนำวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	9
แนวคิดความรู้ความสามารถทางการบัญชี.....	11
แนวคิดระบบสารสนเทศทางการบัญชี.....	20
แนวคิดคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี.....	33
ความเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชี.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย.....	46
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	51
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน	54
ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ.....	56
ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี.....	59
ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี.....	64
ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	68
ส่วนที่ 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์	71
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	103
แบบสอบถาม.....	104
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม.....	120
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	130

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1 ความแตกต่างของรายงานที่เสนอต่อผู้ใช้ทั้ง 2 กลุ่ม.....	30
2 ความแตกต่างของการประมวลผลด้วยมือกับการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์.....	31
3 สรุปตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่ทบทวนจากนักวิชาการต่าง ๆ	43
4 ขนาดประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	44
5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของ วิสาหกิจชุมชน.....	54
6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ.....	56
7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	57
8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชี... ..	59
9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชี... ..	60
10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี.....	64
11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชี รายด้าน	65
12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระบบสารสนเทศทางการบัญชี	68
13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระบบสารสนเทศทางการบัญชี รายด้าน.....	69
14 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ.....	72
15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	74
16 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	79

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 17 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี.....81
- 18 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาครสมุทรสงครามและราชบุรี 82
- 19 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย.....84

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2	ความสัมพันธ์ของข้อมูลและสารสนเทศ.....	21
3	โครงสร้างของระบบสารสนเทศทางการบัญชี.....	27
4	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีจากกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	75
5	ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีจากกรอบแนวคิดในการวิจัย (ก่อนปรับ โมเดล).....	76
6	ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีจากกรอบแนวคิดในการวิจัย (หลังปรับ โมเดล).....	78
7	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสม.....	86
8	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสมในรูปกรอบแนวคิดการวิจัย.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 จนส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อธุรกิจ ทำให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ปัญหาการเลิกจ้างงาน ปัญหาการโอนทุนจากต่างประเทศกลับและอื่น ๆ ธุรกิจต่าง ๆ ทอยอดปิดตัวลงเป็นจำนวนมาก สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เกิดจากการขาดการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน เนื่องจากยังมีจุดอ่อนในการบริหารจัดการธุรกิจด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน และด้านการบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการบริหารการเงิน เช่น ปัญหาการขาดสภาพคล่อง ปัญหาการจัดหาเงินทุน เป็นต้น กลายเป็นปัญหาสำคัญอันดับต้น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจในทุก ๆ ด้าน (มันทชัย สุทธิพันธุ์ และปาริชาติ มณีมัย, 2557: 129) ถ้าเจ้าของกิจการได้รับข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องอย่างทันท่วงที ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ เพราะข้อมูลทางการเงินที่ได้จากการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ ถือเป็นสัญญาณเตือนภัยที่สำคัญของธุรกิจที่จะได้วางแผนหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อเตรียมป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำบัญชีจะมีส่วนช่วยผู้ประกอบการในการวางแผน ควบคุม ตัดสินใจและกำหนดนโยบายต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นหลักฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เจ้าหนี้และสถาบันการเงินรวมถึงนักลงทุน โดยข้อมูลทางการเงินจะเป็นการแสดงผลลัพธ์จากการดำเนินงานและสถานะทางการเงินของธุรกิจที่จัดแสดงอยู่ในรูปของตัวเลข โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกำไรและขาดทุนของธุรกิจในแต่ละช่วงเวลา ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินแสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการระดมทุนจากแหล่งทุนใดบ้าง แล้วนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใด สภาพคล่องของธุรกิจในขณะนั้นเป็นอย่างไร มีความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจสูงหรือต่ำอย่างไร ธุรกิจมีความสามารถในการทำอะไรในระยะยาวเป็นอย่างไร ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหารการเงินของธุรกิจที่กำลังประสบอยู่ เจ้าของกิจการควรจะได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพ ซึ่งข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพนั้นต้องมาจากนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุน เช่น ระบบสารสนเทศทางการบัญชี สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นต้น

ปัจจุบันระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System: AIS) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการทำธุรกิจ เนื่องจากความรู้ทางด้านการบัญชีเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เมื่อ

เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการทำงานของนักบัญชีมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร การตรวจสอบบัญชี ภาษีอากรหรือการบัญชีต้นทุน (চারি হিচুর্কমি, ফলপু পিয়ব্রন এবং বর্কর্কি তুমমানন, 2559: 454) จากการที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการทำงานของนักบัญชีมากขึ้น AIS จึงเป็นอีกระบบหนึ่งที่พัฒนาขึ้นมาจากการเจริญเติบโตของยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รอบข้าง (Peripheral) เช่น จอภาพ เครื่องพิมพ์ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่หลักในการบันทึกข้อมูลประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information) ให้แก่ผู้ภายในและผู้ภายนอกกิจการ ซึ่งข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้ใช้ได้รับจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามความรู้ความสามารถทางการบัญชีก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีคุณภาพ ซึ่งสิ่งที่แสดงว่าผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีนั้น ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในทุกสาขา จะต้องเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพที่สูงเพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลงานที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจากนักบัญชีที่มีองค์ประกอบของความรู้ความสามารถที่ครบถ้วนในทุก ๆ ด้านจะเป็นงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Quality of Accounting Information) เป็นอีกสิ่งที่ผู้บริหารหรือผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีต่างให้ความสำคัญ โดยเฉพาะหลังวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย เนื่องจากธุรกิจต่าง ๆ ได้รับบทเรียนที่ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีทุกฝ่ายหันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีเป็นอย่างมาก ซึ่งคุณลักษณะของข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับปัญหา (Relevance) ความเชื่อถือได้ (Reliability) ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล (Comparability) และความสม่ำเสมอ (Consistency) (เมธากุล เกียรติกระฉาย และ ศิลปพร ศรีจันทพร, 2554: 67) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ใช้ข้อมูลเพราะข้อมูลทางการบัญชีถือเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพจะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความรู้ความสามารถทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชีและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นต้น ก็เป็นปัจจัยที่จะทำให้คุณภาพของข้อมูลมากขึ้นหรือน้อยลง ให้เอื้อประโยชน์ต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่นำมาใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชี โดยศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน 3 จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี เนื่องจากอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 จังหวัดราชบุรี (กองส่งเสริม

วิชาทฤษฎีชุมชน, 2562) ซึ่งผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการวิจัยได้เข้ามาไปมีส่วนร่วมและคลุกคลีในระหว่างหนึ่ง โดยจะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Casual Relationship Model) ของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชี โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้ในการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินให้เหมาะสมกับการบริหารงานของธุรกิจ

คำถามนำวิจัย

1. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และราชบุรีจัดอยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศ ทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยมีดังนี้คือ

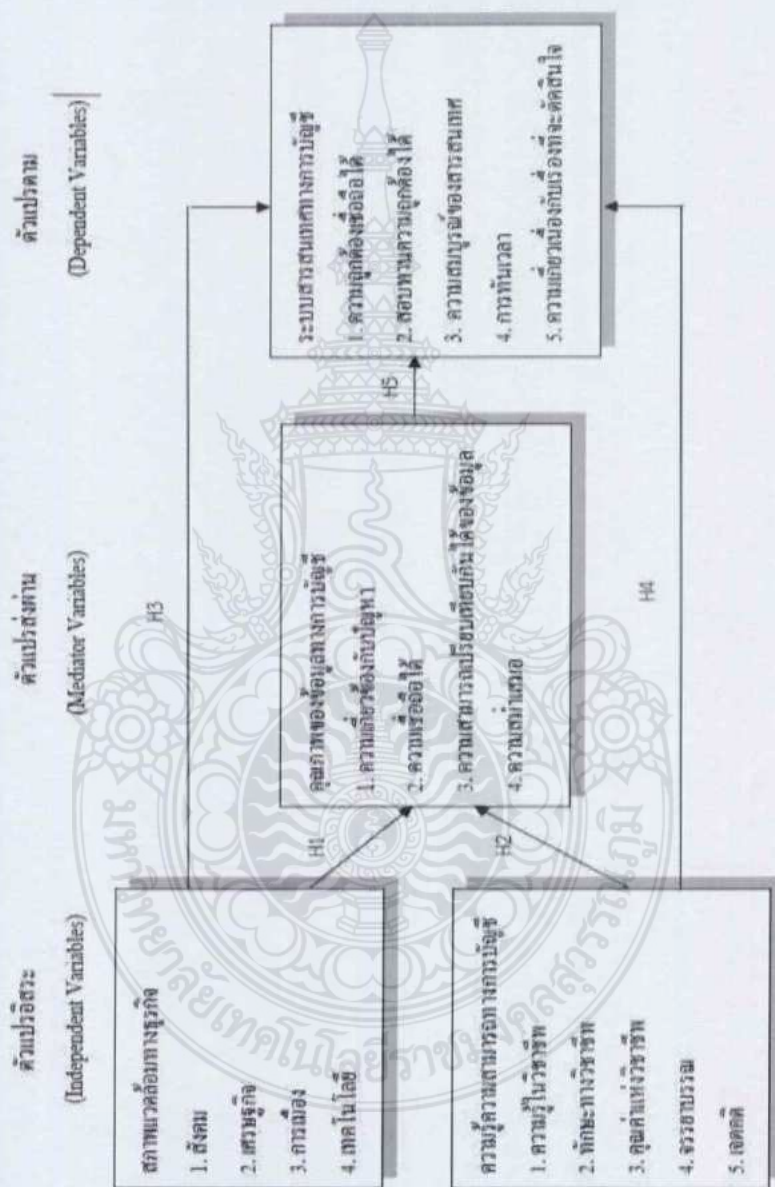
เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดศักยภาพทางวิชาชีพของนักบัญชีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของธุรกิจ กำหนดทิศทางการดำเนินงานของธุรกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการประเมินความรู้ความสามารถของนักบัญชี

และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินให้เหมาะสมกับการบริหารงานของธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการธุรกิจ (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2550: 58) ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (ชัยนรินทร์ วีระสภาวณิชย์, 2558: 3) คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี (เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2554: 67) และระบบสารสนเทศทางการบัญชี (เน่งน้อย ใจอ่อนน้อย, 2553: 347-348) ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และความรู้ความสามารถทางการบัญชีในด้านความรู้ในวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ เจตคติ

ตัวแปรส่งผ่าน (Mediator Variables) คือคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีในด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา ความเชื่อถือได้ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ความสม่ำเสมอ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือระบบสารสนเทศทางการบัญชีในด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้ สอบทานความถูกต้องได้ ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ การทันเวลา ความเกี่ยวเนื่องกับ เรื่องที่จะตัดสินใจ

สมมติฐานการวิจัย

จากการรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 3 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 4 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 5 คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี มีประมาณทั้งสิ้น 740 แห่ง ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2562 (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562) ทั้งนี้เนื่องจากขนาดประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างวิจัย

ส่วนเนื้อหาการวิจัยจะครอบคลุมเกี่ยวกับแนวคิดสภาพแวดล้อมทางการธุรกิจ (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2550: 58) ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (ชัยนรินทร์ วีระสภานิษฐ์, 2558: 3) คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี (เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2554: 67) และระบบสารสนเทศทางการบัญชี (เน่งน้อย ใจอ่อนน้อย, 2553: 347-348) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับพื้นที่วิจัยได้แก่ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี โดยมีระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2562 จนถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำจำกัดความของศัพท์เฉพาะของการวิจัยนี้ มีดังนี้คือ

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Casual Relationship Model) หมายถึง แบบจำลองที่อธิบายปรากฏการณ์แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายนอกทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจ

ความรู้ความสามารถทางบัญชี (Accounting Capacity) หมายถึง การมีทักษะในการเรียนรู้ความสามารถในการเรียนรู้ และประสบการณ์ในเรื่องหลักการ แนวคิด และการประยุกต์การจัดทำบัญชี

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Quality of Accounting Information) หมายถึง ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ทั้งคุณภาพข้อมูลขั้นต้นของข้อมูลเกี่ยวกับความเกี่ยวข้อง กับปัญหา ความเชื่อถือได้ และคุณภาพขั้นรองของข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ความสม่ำเสมอของข้อมูล

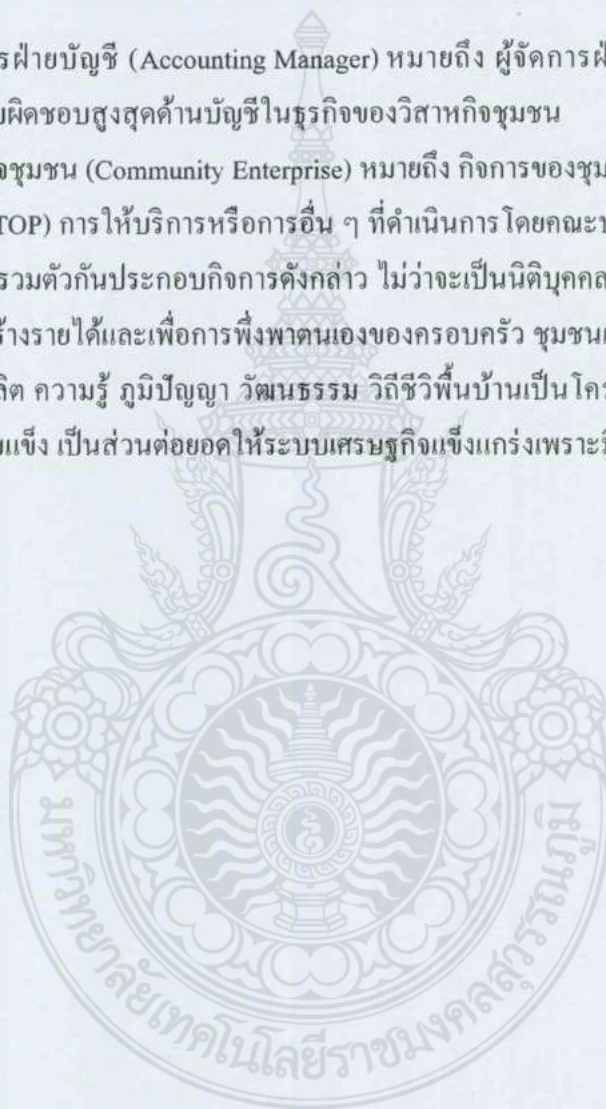
ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System: AIS) หมายถึง ระบบสารสนเทศที่ประกอบด้วยระบบย่อยภายในองค์กรที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และนำเสนอ

ข้อมูลเหล่านี้ในรูปของการเงิน รายงานเพื่อการบริหารต่าง ๆ และสามารถนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักบัญชี (Accountant) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพในการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีบัญชี

ผู้จัดการฝ่ายบัญชี (Accounting Manager) หมายถึง ผู้จัดการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี หรือผู้มีอำนาจและรับผิดชอบสูงสุดด้านบัญชีในธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า กลุ่มโอท็อป (OTOP) การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยใช้ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม วิถีชีวิตพื้นบ้านเป็นโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง เป็นส่วนต่อขยายให้ระบบเศรษฐกิจแข็งแกร่งเพราะมีรากฐานที่แข็งแรง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี เพื่อให้เกิดความครอบคลุมเนื้อหาวิจัย ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

ความหมายและประเภทของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร ไม่ว่าจะเกิดจากปัจจัยที่อยู่ภายในหรือภายนอกองค์กร (จินตนา บุญบงการ, 2552 : 11-20)

สภาพแวดล้อมของกิจการ หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายนอกกิจการซึ่งมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบในทางบวกหรือลบก็ได้ ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อม 2 กลุ่มคือ (วิรัช สงวนวงษ์วาน, 2550: 58)

1. สิ่งแวดล้อมเฉพาะกลุ่มธุรกิจ (Specific Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและต่อกิจการโดยตรงและทันที สิ่งแวดล้อมเฉพาะกลุ่มนี้จะกระทบกับธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมที่อยู่ในกลุ่มหรือประเภทเดียวกัน ได้แก่ ลูกค้า ผู้ขายวัตถุดิบ คู่แข่งขัน กลุ่มพิทักษ์หรือเรียกร้องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ (Pressure Group)

2. สิ่งแวดล้อมทั่วไป (General Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายนอกที่อยู่ห่างออกไปและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะผลิตหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการใด ๆ ขนาดเล็ก หรือใหญ่เพียงใด ประกอบด้วย

2.1 ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Conditions) เช่น อัตราดอกเบี้ย รายได้ของประชากร ขั้นตอนของวัฏจักรธุรกิจ การจ้างงาน การซื้อบ้านหรือซื้อรถใหม่ เป็นต้น

2.1 กฎหมาย (Legal Conditions) ทุกระดับที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

2.2 การเมือง (Political Conditions) ความมั่นคงทางการเมือง นโยบายของรัฐบาลต่อการดำเนินธุรกิจ

2.3 วัฒนธรรมสังคม (Social Cultural) ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชนและแต่ละประเทศที่ส่งผลต่อธุรกิจ

2.4 ประชากร (Demographic) แนวโน้มของประชากรทั้งจำนวนรวม เพศ วัย ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้งการอพยพถิ่นที่อยู่ของประชาชนและแรงงาน

2.5 เทคโนโลยี (Technological) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลข่าวสาร

สิ่งแวดล้อมของกิจการดังกล่าวจะมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารกิจการจึงต้องเฝ้าติดตาม ศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มของสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อกิจการ เพื่อจะได้รับกลยุทธ์การดำเนินงานรวมทั้งทิศทางหรือวัตถุประสงค์กิจการและทรัพยากรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของกิจการเพื่อให้กิจการยังเจริญเติบโตและทำกำไรได้ในทุกสภาพแวดล้อมไปสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี

ในการประกอบวิชาชีพบัญชี นักบัญชีได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์ของการบัญชี คือการนำเสนอข้อมูลที่สะท้อนสถานะที่แท้จริงของกิจการอันเกิดจากการกระทำธุรกรรมทางธุรกิจและการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารกิจการ ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ปัจจัยได้แก่

1. ปัจจัยภายในวิชาชีพ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชีไทยอย่างมากเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ถึงแม้ว่ามาตรฐานการบัญชีฉบับยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่ก็ทำให้ตระหนักถึงประเด็นบางประการอันมีผลกระทบต่อนักบัญชีดังนี้

1.1 มีธุรกรรมใหม่ ๆ ทางธุรกิจเกิดขึ้น ซึ่งนักบัญชีไทยอย่างมาก เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ถึงแม้ว่ามาตรฐานการบัญชีบางฉบับยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่ก็ทำให้ตระหนักถึงประเด็นบางประการอันมีผลกระทบต่อนักบัญชี ดังนี้

1.2 แนวคิดทางการบัญชีเปลี่ยนจาก Income Statement Approach ไปเป็น Balance Sheet Approach กล่าวคือ งบดุลจะต้องสะท้อนผลการบริหารของฝ่ายบริหารทรัพยากรของกิจการ รายการต่าง ๆ ที่ปรากฏในงบดุลจะต้องสอดคล้องกับนิยาม สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของตามที่ระบุไว้ในแม่บทการบัญชี รายการใดไม่เข้านิยาม สินทรัพย์ หนี้สิน แต่เข้านิยาม รายได้และค่าใช้จ่าย ตามที่ระบุไว้ในแม่บทการบัญชี ก็จะต้องรับรู้เป็นรายได้ หรือค่าใช้จ่ายทั้งนี้การจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ยังมีอยู่ แต่ไม่ใช่ทุกกรณีค่าใช้จ่ายที่ปรากฏในงบกำไร ขาดทุนจะต้องมีความสัมพันธ์กับรายได้

1.3 มาตรฐานการบัญชีมีแนวโน้มที่จะผสมผสานความรู้และทักษะในศาสตร์และวิชาชีพอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐศาสตร์ การเงิน และการประเมินราคา ซึ่งพิจารณาได้จาก มาตรฐานการบัญชีบางฉบับ กำหนดให้กิจการนำรูปแบบจำลองทางการเงินที่เรียกว่า Capital Asset Pricing Model (CAPM) มาใช้ในการกำหนดต้นทุนเงินทุนที่มาจากผู้ถือหุ้น ตลอดจนมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับมีการกล่าวถึงการกำหนดมูลค่ายุติธรรม เช่นกัน

2. ปัจจัยภายนอกวิชาชีพ เป็นปัจจัยที่เกิดจากแนวคิดในการบริหารที่เปลี่ยนไป และความคาดหวังที่เปลี่ยนไปของผู้บริหารในบทบาทของนักบัญชีในกิจการ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนและอยู่ภายใต้สภาวะการแข่งขันที่รุนแรง กิจการที่จะต้องรอดต้องสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้มีความสำคัญกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ และเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ถือหุ้นของกิจการตามแนวคิดของ Value-Based Management โดยที่ตัวชี้วัดของกิจการมิใช่เน้นที่กำไรอีกต่อไป หากแต่เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนความได้เปรียบทางด้านต้นทุน คุณภาพของสินค้าและบริการ ความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารของกิจการเองก็มีความคาดหวังให้นักบัญชีขยายบทบาทของตนเองจาก Transaction Focused ไปสู่ Consultative คือ เป็นผู้มีบทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้บริหารได้ (สุรัชย์ สนธิธิต, 2554: 26-28)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรที่ใช้วัดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจประกอบด้วย สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2550: 58) มาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการบัญชี

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (Accounting Capability) หมายถึง การมีทักษะในการเรียนรู้ ความสามารถในการเรียนรู้และประสบการณ์ในเรื่องหลักการ แนวคิดและการประยุกต์การจัดทำบัญชี

วิชาชีพบัญชีกับ IES สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) เป็นองค์กรทางวิชาชีพบัญชีที่มีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีในระดับสากลให้มีความสอดคล้องและสามารถให้บริการทางวิชาชีพที่มีคุณภาพในเกณฑ์เดียวกันดังนั้นสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) ในฐานะตัวแทนประเทศ สมาชิกของ IFAC ได้ใช้แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับวิชาชีพที่กำหนดโดย IFAC ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนจากองค์กรทางวิชาชีพ โดยดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ เช่น

คณะกรรมการการศึกษา (Education) คณะกรรมการจรรยาบรรณในวิชาชีพ (Ethics) คณะกรรมการการบัญชีการเงินและบัญชีบริหาร (Financial and Management Accounting) คณะกรรมการสารสนเทศ (Information Technology) คณะกรรมการปฏิบัติงานภาครัฐ (Public Sector) (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2555: 12-19)

คณะกรรมการการศึกษาของ IFAC มีบทบาทในการกำหนดมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาก่อนเป็นนักวิชาชีพบัญชี และการอบรมศึกษาต่อเนื่องเมื่อได้ประกอบวิชาชีพบัญชีแล้ว เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีความใกล้เคียงกัน คณะกรรมการการศึกษาได้ออก IES (International Education Standard) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนานักวิชาชีพบัญชี โดยกำหนดบรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้ขั้นต่ำสำหรับนักวิชาชีพบัญชีที่มีคุณภาพ อันประกอบด้วย การศึกษา การฝึกฝน เพื่อให้ได้ประสบการณ์ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบำเพ็ญตนให้เกิดคุณค่าต่อวิชาชีพและสังคมตลอดการเป็นนักวิชาชีพ ทำให้ IES มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น 7 ฉบับ (ชยันรินทร์ วีระสภาวณิชย์, 2558: 3) ได้แก่

IES 1: Entry Requirements to a Program of Profession Accounting Education

IES 2: Content of Professional Education Program

IES 3: Professional Skills

IES 4: Professional Values, Ethics and Attitude

IES 5: Practical Experience Requirements

IES 6: Assessment of Professional Capabilities and Competence

IES 7: Continuing Professional Development

ซึ่งใน IES ฉบับที่ 1 ได้กล่าวถึงการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาวិชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อต้องการธำรงรักษาและพัฒนาคุณภาพของวิชาชีพบัญชี โดยเนื้อหาจะกล่าวถึง ความสามารถ (Capabilities) ที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลที่เหมาะสม (Candidates) เข้าสู่โปรแกรม เพื่อการก้าวสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นต้องมีประกอบด้วย 5 ส่วนคือ (ชยันรินทร์ วีระสภาวณิชย์, 2558: 3)

1. ความรู้ในวิชาชีพ (Knowledge) ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ IES ฉบับที่ 2 ได้มีการกล่าวถึงความรู้ในวิชาชีพ เพื่อให้หน่วยงานที่มีบทบาททางการศึกษา ได้ตระหนักถึงการให้บริการความรู้ที่จำเป็นในสถาบัน การศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมพื้นฐานและความพร้อมก่อนเป็นนักวิชาชีพ ซึ่งได้แบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้ (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2555: 13-19)

1.1 ความรู้ทั่วไป รวมถึงความรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ ความรู้และซาบซึ้งในศิลปะ วรรณกรรม และวัฒนธรรม ความสามารถในการคิด อ่าน เขียน การวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นต้น ความรู้ทั่วไปนี้ช่วยให้นักวิชาชีพบัญชีมีความรอบรู้ ความสามารถในการคิด อ่าน เขียน การใช้ดุลยพินิจ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น คณะกรรมการ การศึกษาเชื่อว่าการศึกษาที่ให้มีความรู้ทั่วไปในวงกว้างเป็นพื้นฐานสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาชีพบัญชี

1.2 ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการจัดการทั่วไป รวมถึงเศรษฐศาสตร์ พฤติกรรม องค์การ การตลาด การจัดการ ธุรกิจระหว่างประเทศ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ เป็นต้น ความรู้ในส่วนนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

1.3 ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงแนวคิดและการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ การควบคุมภายในสำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ความรู้ในส่วนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศอาจมาจากการจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นวิชาชีพเฉพาะหรือผสมผสานเข้ากับเนื้อหาวิชาแกนอื่น ๆ

1.4 ความรู้ด้านบัญชีและเรื่องที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบัญชีการเงิน รายงานการเงิน การบัญชีบริหาร การสอบบัญชี กฎหมายธุรกิจ ภาษีอากร การควบคุมและการตรวจสอบภายใน การเงินธุรกิจและการจัดการทางการเงิน จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น ความรู้ในส่วนนี้เป็นพื้นฐานของความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพบัญชี

2. ทักษะทางวิชาชีพ (Skills) ผู้ประกอบวิชาชีพควรมีทักษะหรือความชำนาญในเรื่องที่จำเป็นต่อไปนี (ศิลป์พร ศรีจันทร์เพชร, 2555: 13-19)

2.1 ทักษะในการใช้เหตุผล (Intellectual Skill) รวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจ ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ความสามารถในการถามและการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ความสามารถในการระบุและแก้ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของงาน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.2 ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal Skill) รวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม การจูงใจ การมอบหมายงาน การเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง เป็นต้น

2.3 ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skill) รวมถึงความสามารถในการฟัง การอ่าน การปริกษาหารือ การนำเสนอ การแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การใช้ข้อมูล รายงาน สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3. คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) คุณค่าแห่งวิชาชีพที่นักวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมี ได้แก่ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นอิสระตามมาตรฐานของวิชาชีพ มารยาทของวิชาชีพ ความสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ความกังวล (Concern) เกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณชน ความตั้งใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น การให้การศึกษาและความชำนาญต้องทำให้นักวิชาชีพบัญชีตระหนักถึงคุณค่าแห่งวิชาชีพ และปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและวิชาชีพ

ประเทศสมาชิกอาจมีความแตกต่างกันในระบบการศึกษา ระดับความพร้อมและบทบาทของวิชาชีพ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในประเทศต่าง ๆ จึงสามารถปรับแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในประเทศของตน โดยต้องมั่นใจว่าผู้ที่จะเป็นนักวิชาชีพบัญชีได้มีความรู้ ความชำนาญ ทักษะและคุณค่าแห่งวิชาชีพ (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2555: 13-19)

4. จรรยาบรรณ (Ethics) หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสมแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกในสาขาวิชานั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน อนึ่งจริยธรรมกับธุรกิจเกี่ยวกันหลายด้าน แม้นักธุรกิจอาจจะเข้าใจว่าการทำธุรกิจไม่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม การทำธุรกิจไม่ใช่ความถูกต้องหรือผิดจริยธรรม แต่เป็นการดำเนินงานที่มีจุดมุ่งหมาย คือ ผลกำไร แต่ตามจริงแล้วธุรกิจเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องถูกหรือผิดจริยธรรมก็ได้ ดังนั้น การมารวมกันอยู่ของภาคธุรกิจ จึงได้มีการกำหนดแนวความประพฤติในวิชาชีพที่เรียกว่าจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและควบคุมเฉพาะกลุ่มคนในวิชาชีพหนึ่งเท่านั้น จรรยาบรรณวิชาชีพจะมีความหมายที่แคบกว่าจริยธรรม เพราะจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นเพียงข้อกำหนดเฉพาะวิชาชีพเท่านั้น

สาเหตุที่องค์กรธุรกิจต้องมีจริยธรรมทางธุรกิจเพราะสังคมคิดว่าธุรกิจควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและควรมีจริยธรรมเพื่อเป็นหลักการในการประกอบธุรกิจ ดังนั้นหน้าที่ส่วนหนึ่งของธุรกิจคือ การปกป้องสิ่งที่เป็อันตรายต่อสังคม และการมีจริยธรรมจะเป็นการช่วยให้ธุรกิจมีขอบเขตของการแข่งขันในภาคธุรกิจ

อย่างไรก็ตามได้มีการแบ่งแนวความคิดในเรื่องของรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไว้ 3 แบบคือ

1. ความรับผิดชอบต่อแบบดั้งเดิม คือ การรับผิดชอบต่อผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด

2. ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เป็นแนวคิดที่มีความรับผิดชอบต่อกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ คือ ผู้ถือหุ้น ลูกค้า พนักงาน เจ้าหนี้ หน่วยงานรัฐบาล เป็นต้น

3. ความรับผิดชอบแบบสนับสนุน เป็นแนวคิดที่ถือว่าผู้บริหารต้องคาดการณ์ได้ถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และควรหลีกเลี่ยงปัญหานั้น เพราะสังคมคิดว่าธุรกิจย่อมมีแนวโน้มที่จะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นสิ่งที่สังคมมีความคาดหวังให้ธุรกิจตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ นั่นคือ ความต้องการให้ธุรกิจผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และให้ดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เป็นประโยชน์ในระยะยาวของธุรกิจ เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อสังคม เป็นการเสริมสร้างเสรีภาพ ในระบบธุรกิจและเป็นการคงไว้ในเรื่องของศีลธรรมและวัฒนธรรมของสังคมโดยรวม และมูลเหตุที่ทำให้วิชาชีพบัญชีต้องการความมั่นใจว่า ผู้ประกอบวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในระดับที่กำหนด สามารถดำรงความรู้ความสามารถดังกล่าวได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสู่ระบบ โลกาภิวัตน์ การพัฒนาด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม การสนองความต้องการของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น และความคาดหวังในความรับผิดชอบของนักวิชาชีพบัญชีต่อบุคคลและสังคมที่เพิ่มขึ้น

5. เจตคติ (Attitudes) หมายถึง ปฏิกริยาโต้ตอบที่คนเรามีต่อสิ่งเร้าทางสังคม การชอบ ไม่ชอบบางอย่าง เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย การที่เกิดปฏิกริยาเช่นนี้ขึ้น เรียกว่า การมีเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้น (วิรัช สงวนวงษ์วาน, 2550: 49)

ประเภทของเจตคติ เจตคติทั้งหลายมักจะถูกประเมินออกมาในรูปของความดี ความเลว ความชอบ ความไม่ชอบ นักจิตวิทยาได้แบ่งเจตคติออกเป็น 3 ด้านคือ

1. ด้านความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง เจตคติทางด้านอารมณ์ เช่น ความโกรธ ความรัก และความชอบ

2. ด้านความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง ความรู้หรือความเชื่อเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งที่เรามีเจตคติ

3. ด้านการกระทำ (Coactive) หมายถึง แนวโน้มที่คนจะปฏิบัติต่อสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ เป็นการแสดงเจตคติด้านการกระทำ

เจตคติทั้ง 3 ด้าน ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกัน เรื่องหนึ่งอาจมีมากหรือน้อยกว่าอีกเรื่องหนึ่งได้ หรือเราอาจจะมีความรู้สึกรุนแรงในเรื่องหนึ่งแต่ไม่รู้สึกอะไรในอีกเรื่องหนึ่งเลย สำหรับผู้บริหารในกิจการนั้นจะสนใจเจตคติของพนักงานในกิจการเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน 3 ข้อ ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) หากพนักงานมีความพึงพอใจสูง แสดงว่ามีเจตคติในทางบวก 2) ความเกี่ยวข้องกับงานมากหรือน้อย (Job Involvement) พิจารณาจากการที่

พนักงานมีส่วนร่วมกับการงานมากน้อยเพียงใด ถ้าพนักงานเห็นความสำคัญของงานมาก แสดงว่ามีเจตคติในทางบวก และ 3) ความมุ่งมั่นจงรักภักดีต่อองค์กร (Organizational Commitment) พนักงานที่มีเจตคติที่ดีต่อองค์กรจะมีความมุ่งมั่นจงรักภักดีต่อองค์กรสูง

โดยสรุปเจตคติเป็นเงื่อนไขภายในตัวบุคคลที่มีส่วนในการกำหนดการแสดงออกและทิศทางของพฤติกรรมและยังเป็นการกำหนดการรับรู้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกสาขาจะต้องเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพที่สูงเพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลงานที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจากนักบัญชีที่มีองค์ประกอบของความรู้ความสามารถที่ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน จะเป็นงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1. การปรับบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้และในอนาคตย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ ดังนั้น นักบัญชีจะต้องปรับบทบาทของตัวเองเพื่อร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ พร้อมกับเบิกศักราชใหม่ของวิชาชีพบัญชีให้มีความทันสมัยเป็นคู่คิดกับผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2. ความเปลี่ยนแปลงในหลักการบริหาร ผู้บริหารในปัจจุบันและอนาคตจะต้องบริหารธุรกิจอย่างมีคุณธรรมและเป็นมืออาชีพที่มีความสามารถและจรรยาบรรณสูง ผู้บริหารจะต้องมุ่งเน้นความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายในการบริหารเป็นสำคัญ และจะต้องรักษากติกาในการบริหารอย่างเคร่งครัด ความสามารถของผู้บริหารจะถูกวัดผลด้วยกำไรและความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องการผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้ช่วยเหลือดังกล่าวก็คือ นักบัญชีจะต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริหารที่ผู้บริหารจะได้รับ ดังนั้นบทบาทของนักบัญชีในยุคนี้จึงต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ผู้บริหารประสงค์เสมอและต้องช่วยให้ผู้บริหารรักษาคุณธรรมและจรรยาบรรณในการบริหารได้ตามที่สังคมคาดหวัง

3. ความสำคัญของสภาพคล่อง แนวทางการบริหารยุคใหม่จะมุ่งเน้นสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจมากขึ้น ดังนั้นนักบัญชีจะต้องเพิ่มบทบาทช่วยในการบริหารทางการเงินแก่ผู้บริหารในช่วงนี้ให้เพราะเป็นช่วงของการบริหารที่เน้นในเรื่องเงินมากที่สุด ซึ่งนักบัญชีเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเป็นอย่างดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทของผู้ทำบัญชีหรือผู้สอบบัญชี การเพิ่มงานให้บริการด้านการเงินเข้าไปจะช่วยให้ผู้บริหารบริหาร สภาพคล่องประสบความสำเร็จและสามารถรักษาธุรกิจให้อยู่รอดได้

4. การใช้ทรัพยากร ผู้บริหารจึงมุ่งเน้นถึงผลประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรมากขึ้น การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนและการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ดังนั้น นักบัญชีจะต้องมีความรู้ความสามารถช่วยผู้บริหารในด้านนี้ สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อให้ผู้บริหารนำไปพิจารณาตัดสินใจในการเลือกใช้ทรัพยากร ซึ่งนักบัญชีจะมีข้อมูลและวิธีการเกี่ยวกับการวัดผลอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นผู้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ดังนั้น นักบัญชีย่อมสามารถนำความรู้เหล่านี้มาใช้ประเมินความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรตลอดจนวัดว่าการตัดสินใจใช้ทรัพยากรมีประโยชน์สูงสุดตามที่ได้คาดหวังหรือไม่

5. ความจำเป็นเพื่อความอยู่รอด ในช่วงวิกฤตทุกธุรกิจต้องฟันฝ่าให้ผ่านพ้นอุปสรรคและภาวะวิกฤตซึ่งนักบัญชีย่อม ทราบดีว่ากิจการหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำกำไรได้ จะยังคงคุ้มทุนอยู่หรือไม่ ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับต้นทุนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจในการที่จะลดขนาดธุรกิจ ลดคน หรือลดผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แน่ใจว่าธุรกิจรักษาไว้ในสิ่งที่ยังอำนวยประโยชน์ให้แก่กิจการได้มากที่สุด ความยากลำบากในช่วงนี้ผู้บริหารย่อมต้องการที่พึ่งที่ช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรักษากิจการให้อยู่รอด นักบัญชีต้องคำนึงถึงเรื่องการดำรงอยู่ของกิจการเป็นอันดับแรกและสำคัญที่สุดเพราะความดำรงอยู่ของกิจการ หมายถึง การมีงานของนักบัญชีด้วย

นักบัญชีจะต้องปรับตัวให้รับกับความคาดหวังของผู้บริหารให้ดำเนินงานของนักบัญชีจะต้องมีมาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานโลก และจะต้องเตรียมพร้อมต่อความรับผิดชอบในงานที่ให้บริการเหมือนที่ยึดถือปฏิบัติกันในวันตก คุณภาพและความถูกต้องกับหลักการและมาตรฐานเป็นสิ่งที่ไม่ได้ ผู้สอบบัญชีจะต้องมีมาตรการและแนวทางในการควบคุมดูแลคุณภาพของการบริการที่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้บริการเงินให้ได้และไปตามความคาดหวังนั้น ความทันสมัยและทันเหตุการณ์จะเป็นสิ่งที่นักบัญชีต้องให้ความสนใจและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สถาบันวิชาชีพจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักบัญชีในด้านนี้ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีกำหนดเวลาที่แน่นอน นักบัญชีเองต้องตั้งเจตจำนงในการพัฒนาและปรับตัวให้ได้ เพื่อให้วิชาชีพบัญชีไทยเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือตลอดไป (ธวัช ภูษิต โภยไทย, 2553: 46-48)

อย่างไรก็ตาม นักบัญชีรุ่นใหม่จะต้องเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในวันข้างหน้าด้วย ดังนั้น นักบัญชียุคใหม่ควรจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี และเข้าใจระบบบัญชีอย่างดี
2. มีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงานบัญชีได้อย่างดี
3. มีความสามารถในการแปลความหมายของข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. มีความเข้าใจในงานด้านอื่น ๆ ของกิจการเพื่อให้สามารถเข้าใจในความต้องการของฝ่ายอื่น ๆ และผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชี
5. มีความสามารถในการแปลความหมายของข้อมูลทางการบัญชีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
6. รู้จักการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้
7. สามารถเลือกและสร้างรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศที่เหมาะสม
8. มีความสามารถในการค้นคว้า สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงในโลกธุรกิจและตลาดการเงิน รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา
9. มีความตั้งใจใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
10. มีความเป็นอิสระในการทำงานมากขึ้น
11. มีจิตสำนึกและจรรยาบรรณของวิชาชีพการบัญชีและการสอบบัญชี

ประเด็นที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ จิตสำนึกและจรรยาบรรณของนักบัญชีและผู้สอบบัญชีในการทำงานของคนที่จะต้องมีต่อองค์กรและต่อสาธารณะตามมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี เนื่องจากข้อมูลทางการบัญชีเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในองค์กรและเมื่อเปิดเผยต่อสาธารณะแล้วจะมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลอื่น รวมทั้งต่อการตัดสินใจในระดับประเทศด้วย นักบัญชีและผู้สอบบัญชีจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจดำเนินงานในทุกระดับจึงต้องมีความรับผิดชอบสูงในงานที่ทำด้วย (สุชาติ กิระนันท์, 2553: 159)

แต่นักบัญชียุคก่อนมักกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนไว้ที่การวางระบบบัญชี การเงิน การบันทึกรายการทางบัญชี การจัดทำงบการเงินที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดและส่งต่อข้อมูลทางการบัญชีการเงินเหล่านั้นให้แก่ผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก นักบัญชีในอนาคตจึงไม่จำเป็นต้องจำกัดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองไว้เพียงเท่านั้น นักบัญชีทั่วไปรวมถึง Chief Financial Officer (CFO) สามารถจะสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับองค์กรและตนเองได้โดยเน้นการพัฒนาความรู้ทางด้านการเงิน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รู้จักการวิเคราะห์หรือการผสมผสานระหว่างข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) กับข้อมูลด้านอื่น (Non-financial Information) เพื่อสนับสนุนให้การทำงานขององค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์ได้

นักบัญชีที่มุ่งหวังจะเติบโตเป็น CFO ที่ประสบความสำเร็จในอนาคตจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการพัฒนาและปรับบทบาทให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี มีคุณภาพการบริหารงานที่ดี มีความเป็นผู้นำเป็น ผู้จัดการด้านข้อมูล ข่าวสาร มีความรอบรู้และเข้าใจในงานด้านอื่น ๆ ขององค์กร แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจและให้ความสำคัญกับ Corporate Governance เพื่อให้การ

บริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (สิงห์ ตังทตส์วส์, 2553: 198)

ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชี

ในปัจจุบันเราสามารถแยกนักบัญชีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักบัญชีในฐานะผู้บริหารขององค์กร และนักบัญชีในฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทของนักบัญชีกับสภาพแวดล้อมของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ดังนี้

1. ในฐานะของผู้บริหารขององค์กร

จากสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป ธุรกิจจำเป็นต้องปรับโครงสร้างขององค์กรให้มีลักษณะการบริหารงานที่พึ่งพาระบบสารสนเทศมากขึ้น ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการในองค์กรที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ ดังนั้นนักบัญชีจะต้องมีความรู้ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ให้ทันกับเปลี่ยนแปลงทางด้านการดำเนินธุรกิจ ในขณะเดียวกันก็พัฒนาตนเองมาเป็นผู้จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการให้กับผู้บริหาร ในลักษณะต่าง ๆ เช่น อาจจะทำระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System) ให้กับผู้บริหารและสามารถที่จะเลือกซื้อหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาโปรแกรมทางด้านบัญชีที่สามารถตอบสนองความต้องการขององค์กรได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง

2. ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี

ในกรณีของผู้สอบบัญชีภายใน ปัจจุบันผู้สอบบัญชีภายในจะต้องมีความรู้ที่จะก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการควบคุมและรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศขององค์กร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแน่ใจได้ว่าสารสนเทศที่ออกมาจากระบบดังกล่าวนั้นถูกต้องและเชื่อถือได้

สำหรับผู้สอบบัญชีภายนอกก็จะต้องมีความรู้เช่นเดียวกันจะต้องรอบรู้ในเรื่องของรูปแบบของธุรกิจที่ปรับเปลี่ยนไป เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการดำเนินธุรกิจของกิจการ ผู้รับตรวจหรือกิจการนั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับตรวจ ทำให้สามารถกำหนดแผนการตรวจสอบได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกัน ผู้สอบบัญชีที่ได้รับงานตรวจสอบกิจการที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลทางบัญชี จำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอที่จะสามารถสอบทานการควบคุมภายในของระบบคอมพิวเตอร์และตรวจสอบระบบดังกล่าวได้ (แน่น้อย ใจอ่อนน้อย, 2553: 165)

อนึ่ง วัฒนาการทางเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อวิชาชีพในเรื่องของลักษณะของข้อมูลที่เป็นสำหรับนักบัญชี การนำคอมพิวเตอร์และ/หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกบัญชีที่ทำให้ข้อมูลทางการบัญชีซึ่งเคยอยู่ในรูปของเอกสารกลับกลายเป็นอยู่ในรูปแบบของแฟ้มข้อมูล (Electronic File) หรือขั้นตอนการทำงานบางประเภทซึ่งเคยใช้เอกสารในการอนุมัติหรือใช้เอกสารในการส่งต่อจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งก็เปลี่ยนไป การทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำให้ขั้นตอนการทำงานบางอย่างลดลงโดยคอมพิวเตอร์จะสามารถส่งต่อข้อมูลระหว่างระบบโดยอัตโนมัติ โดยไม่มีเอกสารเกี่ยวข้อง การไม่มีเอกสารแนบ (Supporting Document) ในบางกรณีทำให้นักบัญชีต้องเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบ การที่นักบัญชีจะปรับเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบได้นั้น การเข้าใจในการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งสำคัญ นักบัญชีปัจจุบันต้องสามารถเข้าใจว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำงานได้อย่างไร รายการทางธุรกิจประเภทไหนที่สามารถผ่านระบบอัตโนมัติโดยไม่มีเอกสารแนบ ข้อมูลทางธุรกิจถูกเก็บอยู่ในลักษณะอะไรและที่ไหน ข้อมูลทางการบัญชีสามารถนำออกมาวิเคราะห์โดยวิธีใด วิธีอะไรบ้างที่สามารถติดตามทางเดินของข้อมูลทั้งหมด (Audit Trail) (ฉัตร วาสีกุศล, 2552: 263)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรที่ใช้วัดความรู้ความสามารถทางการบัญชี ได้แก่ ความรู้ในวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และเจตคติ (ชัยนรินทร์ วีระสภวนิชย์, 2558: 3) มาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี

การนำระบบสารสนเทศมาใช้กับงานบัญชี โดยปกติแล้วมักใช้กับงานประมวลผลข้อมูล (Data Processing) ซึ่งเกี่ยวกับระบบสารสนเทศนั้น ได้มีการให้คำจำกัดความเกี่ยวกับระบบสารสนเทศดังนี้

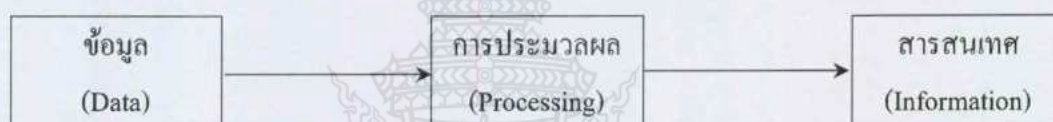
ความหมายของข้อมูล

ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และไพบุลย์ เกียรติโกล (2551: 35) ให้ความหมายของข้อมูลว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อมูลดิบ (Raw Data) ที่ถูกเก็บรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยข้อมูลดิบจะยังไม่มีมีความหมายในการนำไปใช้งาน หรือตรงตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น รายรับ รายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวันของธุรกิจ นิสิต นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนหรือเงินเดือนข้าราชการ เป็นต้น

จิราภรณ์ รักษาแก้ว (2550: 57) ได้ให้ความหมายของข้อมูลไว้ว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ เป็นกลุ่มสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือการกระทำต่าง ๆ ที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล ข้อมูลอาจจะอยู่ในรูปตัวเลข ตัวหนังสือ และท้ายที่สุดข้อมูลก็คือวัตถุดิบของสารสนเทศ

ความหมายของสารสนเทศ

สุมาลี เมืองไพศาล (2551: 5) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศไว้ว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการประมวลผลแล้วด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ต้องการสำหรับใช้ทำประโยชน์ เป็นส่วนของผลลัพธ์ของระบบการประมวลผลข้อมูล เป็นสิ่งซึ่งสื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจ และสามารถนำไปกระทำการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะได้หรือเพื่อเป็นการย้าความเข้าใจที่มีอยู่แล้วให้มีมากยิ่งขึ้น และเป็นผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของข้อมูลและสารสนเทศ

ที่มา: สุมาลี เมืองไพศาล (2551: 5)

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และไพบุลย์ เกียรติโกมล (2551: 35) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศไว้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลผลข้อมูลดิบที่ถูกจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ โดยผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปประกอบการทำงานหรือสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งเราสามารถกล่าวได้ว่า สารสนเทศเป็นข้อมูลที่มีความหมายหรือตรงความต้องการของผู้บริหาร เช่น ยอดงบดุล รายงานสรุปผลการดำเนินงาน หรือประมาณการรายได้ เป็นต้น ประการสำคัญสารสนเทศจะถูกนำมาช่วยในการตัดสินใจในกิจกรรมการบริหารด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การตลาด หรือการจัดการ เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหา หรือหาทางเลือกในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จิราภรณ์ รักษาแก้ว (2550: 57) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศไว้ว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการประมวลผลแล้วด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ต้องการสำหรับใช้ทำประโยชน์ เป็นส่วนผลลัพธ์ของระบบการประมวลผลข้อมูล เป็นสิ่งซึ่งสื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจ และสามารถนำไปกระทำการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะได้ หรือเพื่อเป็นการย้าความเข้าใจที่มีอยู่แล้วให้มีมากยิ่งขึ้นและเป็นผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศ

2. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น สมมุติว่า บริษัทแห่งหนึ่งในกระบวนการผลิต แนวการประกอบชิ้นส่วน (Assembly Line) ของเครื่องในโรงงานล่าช้า เนื่องจากฝ่ายผลิตมีวัตถุดิบไม่เพียงพอ ทั้ง ๆ ที่ในโกดังมีพื้นที่เหลือมากในการจัดเก็บระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถช่วยในการจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเกี่ยวกับปริมาณวัตถุดิบในมือ และการสั่งซื้อวัตถุดิบโดยอัตโนมัติเมื่อวัตถุดิบคงเหลือในปริมาณที่ต้องการสั่งซื้อ

3. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยในการจัดหาสารสนเทศได้ทันเวลาและเชื่อถือได้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ยกตัวอย่างเช่น บริษัทหนึ่งมีผลิตภัณฑ์กว่า 100 ชนิด ในแต่ละวันจะทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับยอดขายของสินค้าแต่ละชนิด สินค้าใดถ้ามียอดขายต่ำ ผู้บริหารจะทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ซึ่งอาจทำการผลิตต่อ โดยทำการปรับปรุงคุณภาพ หรือหยุดทำการผลิต

4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ช่วยทำให้บริษัทได้เปรียบในการแข่งขัน ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ไฟรวอเตอร์เฮ้าส์โฮมส์ เอบีเอเอส จำกัด ทำการพัฒนาระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการแบ่งข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า ระบบจะเก็บข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของลูกค้าโดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยในการทำงานในครั้งต่อไปได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะในข้อมูลพื้นฐานนั้นจะรวบรวมปัญหาต่าง ๆ จากกรณีศึกษาที่ผ่านมาและแนวทางแก้ไข

4.1 ระบบสารสนเทศช่วยปรับปรุงการติดต่อสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษีอากรทางบริษัทตรวจสอบจะแจ้งให้ลูกค้าทราบโดยใช้ระบบเครือข่าย

4.2 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยในการพัฒนาองค์ความรู้ ยกตัวอย่างเช่น การเก็บข้อมูลทางภาษีอากร เมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษีอากรสามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

ประโยชน์ของสารสนเทศทางการบัญชี (วัชนิพร เศรษฐสกุลโก, 2551: 9)

สารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการบัญชียังให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ สรุปได้ 3 ประการดังนี้

1. ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่ผู้บริหารระดับล่างและพนักงาน เพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่งานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น รายงานการขายสินค้าแยกตามผลิตภัณฑ์ ทำให้ทราบว่าสินค้าประเภทใดขายดี หรือสินค้าประเภทใดขายไม่ดี กิจการควรสนับสนุนการขายสินค้าประเภทใด รายงานสินค้าคงเหลือ ทำให้ทราบว่า สินค้าประเภทใดสมควรสั่งซื้อเข้ามาขายเพิ่มเติม รายงานเงินสดรับ-จ่ายประจำวัน ทำให้ทราบฐานะการเงินแต่ละวันของกิจการ เป็นต้น

ความหมายของระบบ

สุจรรย์พันธ์ ลิทธิวงศ์ (2550: 9) ได้ให้ความหมายของระบบไว้ว่า ระบบ หมายถึง ระเบียบวิธีการปฏิบัติที่รวมส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชุมพล ศฤงคารศิริ (2559: 69) ได้ให้ความหมายของระบบไว้ว่า ระบบ หมายถึง ชุดของส่วนประกอบที่ได้ถูกกำหนดไว้ให้ทำหน้าที่ โดยมีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ร่วมกัน

ความหมายของระบบสารสนเทศ

บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร (2550: 140) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศไว้ว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง ชุดของคน ข้อมูลและวิธีการ ซึ่งทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ในการจัดการสารสนเทศ ซึ่งได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การนำเสนอสารสนเทศที่ได้นำไปใช้ในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การควบคุม เป็นต้น

ความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

แน่นน้อย ใจอ่อนน้อย (2553: 351) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชีไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เป็นระบบการเก็บรวบรวมทรัพยากรขององค์กร เช่น อุปกรณ์หรือทรัพยากรอย่างอื่น โดยได้รับการออกแบบให้มีการประมวลผลข้อมูลทางการเงินออกมาเป็นสารสนเทศ สารสนเทศดังกล่าวนี้ได้มีการใช้อย่างกว้างขวางในหมู่ผู้บริหาร ซึ่งต้องมีการตัดสินใจ และระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่กล่าวถึงนี้อาจเป็นได้ทั้งระบบการบัญชีที่ทำด้วยมือและระบบการบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์

วัชนิพร เศรษฐสกุลโก (2551: 2) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นมาในกิจการ โดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รอบข้าง (Peripheral) เช่น จอภาพและเครื่องพิมพ์ เพื่อทำหน้าที่หลักในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information) ให้แก่ผู้ภายในและผู้ภายนอกของกิจการ ในระบบสารสนเทศทางการบัญชีอาจใช้คนจัดเก็บบันทึกข้อมูล ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รอบข้าง รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น

ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อองค์กร

1. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือการบริหาร โดยการเพิ่มคุณภาพ การลดต้นทุน หรือการเพิ่มรูปแบบได้ตามต้องการ เช่น ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถวัดการทำงานของเครื่องจักร ดังนั้นถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ผิดปกติ ฝ่ายปฏิบัติการสามารถสังเกตได้โดยทันที

2. ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และควบคุมการดำเนินงานทั้งระยะสั้น และระยะยาวแก่ผู้บริหารระดับสูงเพื่อนำไปใช้ประกอบกับข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขทางการเงินสำหรับการบริหารงานด้านการตลาด การเงิน การผลิต หรือทรัพยากรบุคคล เช่น การจัดทำรายงานยอดขายรายเดือนของงวดปัจจุบันเปรียบเทียบกับยอดขายรายเดือนของงวดก่อนเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของยอดขายสินค้าของกิจการพร้อมกับการนำเอาปัจจัยภาวะเงินเฟ้อกำลังซื้อของผู้บริโภค และการทุ่มตลาดของคู่แข่งเข้ามาประกอบการตัดสินใจวางแผนการตลาดของกิจการในงวดต่อไป เป็นต้น

คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี มีดังนี้ (เน่งน้อย ใจอ่อนน้อย, 2553: 347)

1. ความถูกต้องเชื่อถือได้ (Accuracy) ความถูกต้องของสารสนเทศนี้ มิได้หมายถึง ความถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่หมายถึง อัตราเปอร์เซ็นต์ของความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งการหาสารสนเทศที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์อาจจะไม่คุ้มกับเงินหรือเวลาที่เสียไปในการนี้ เช่น ในการทำวิจัยตลาดเพื่อจะวิเคราะห์ตลาดถึงความเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าใหม่ออกสู่ตลาดนั้น บริษัทผู้ทำการวิจัยก็จะออกแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างสินค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของสินค้าที่จะออกใหม่นั้น และเมื่อประมวลข้อคิดเห็นดังกล่าวได้แล้วก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยถือว่าเป็นความเห็นของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ภายใต้ความเชื่อมั่นที่เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ถ้าจะสอบถามความคิดเห็นจากลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดก็จะเสียทั้งค่าใช้จ่ายและเสียเวลา จะอาจจะทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานจนอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายต่อแผนงานที่วางไว้ได้

2. สอบทานความถูกต้องได้ (Verifiability) การสอบทานความถูกต้องได้เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงคุณสมบัติประการที่หนึ่งคือความถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้ใช้มีความมั่นใจในความถูกต้องตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องการสอบทานความถูกต้องได้ของสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ งบการเงิน สิ่งที่จะสอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของงบการเงิน คือ การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อให้ผู้สอบบัญชีรับรองความถูกต้องของงบการเงินว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไป

3. ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ (Completeness of Information) สารสนเทศอาจจะมี ความถูกต้อง และสามารถสอบทานความถูกต้องได้แต่ขาดความครบถ้วนในเนื้อหาที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของสารสนเทศนี้จะพิจารณาในอัตราเปอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกับความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนของสารสนเทศนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณของสารสนเทศ

แต่เป็นลักษณะความครบถ้วนของสารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องนั้น โดยที่บางครั้งเราอาจจะมีสารสนเทศมากมายแต่ไม่ค่อยจะได้ประโยชน์ในการตัดสินใจในขณะนั้น

4. การทันเวลา (Timelines) สารสนเทศที่มีประโยชน์ควรจะเป็นสารสนเทศที่ได้รับมาทันกับเวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจ หรืออีกความหมายหนึ่งควรจะเป็นสารสนเทศที่ได้มีการปรับให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ข้อมูลทางด้านการตลาด ควรจะเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเพื่อผู้บริหารจะได้นำมาใช้ในการบริหารงานทางด้านการตลาดของตน เมื่อเปรียบเทียบคุณค่าในการใช้ประโยชน์แล้ว ข้อมูลในปัจจุบันจะมีคุณค่ามากกว่าเดือนที่แล้วหรือปีที่แล้ว เป็นต้น คุณสมบัติในเรื่องของเวลานี้ทำให้มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบสารสนเทศอย่างมาก

5. ความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ (Relevance) คุณสมบัติของสารสนเทศในเรื่องความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจนี้ หมายถึง ความเหมาะสมของสารสนเทศในแง่ของข้อมูลนำเข้าของกระบวนการตัดสินใจในบางครั้งการมีสารสนเทศที่มากเกินไปก็อาจจะมีผลเสียต่อผู้ใช้ที่จะต้องเสียเวลาในการแยกแยะเอาเฉพาะสารสนเทศที่จะนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ควรจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับไมโครคอมพิวเตอร์ไม่ควรจะนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับมินิคอมพิวเตอร์เข้ามาพิจารณาด้วย เป็นต้น

โครงสร้างของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

บุหงา กรวินัย (2552: 507) กล่าวว่า วัฏจักรของระบบสารสนเทศทางการบัญชีก็เช่นเดียวกับระบบสารสนเทศอื่น ๆ คือประกอบด้วย ส่วนที่เป็นข้อมูลนำเข้า ส่วนประมวลผล ซึ่งทำการนับ คำนวณ และวิเคราะห์ข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบ ส่วนข้อมูลนำออกหรือผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของระบบ ส่วนข้อมูลย้อนกลับนั้น ระบบจะสามารถใช้ข้อมูลที่น่าออกจากระบบไปเป็นข้อมูลนำเข้าในการประมวลผลครั้งต่อไป และส่วนการควบคุมซึ่งเป็นส่วนที่จำเป็นโดยเฉพาะกับระบบสารสนเทศ แสดงในภาพที่ 3

1. ข้อมูลนำเข้า (Input) ข้อมูลที่ป้อนเข้าสู่ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นข้อมูลกิจกรรมทางธุรกิจ ข้อมูลเหล่านั้นมาจากเอกสารและสัญญาที่เป็นหลักฐานในการดำเนินธุรกิจ ข้อมูลนำเข้าเหล่านี้จะผ่านการประมวลผลแปลงเป็นข้อมูลที่ให้ความหมายมากขึ้น หรือที่เรียกอีกนัยหนึ่งว่าสารสนเทศ เพื่อช่วยในการปฏิบัติและการจัดการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. การประมวลผล (Process) การประมวลผลทางการบัญชีประกอบด้วยการทำงานเอกสาร การจัดกลุ่มเอกสาร การจัดเรียง การบันทึกรายการ การจัดเก็บ การคำนวณรวมยอดและการออกรายงานผลการปฏิบัติการ และการดำเนินงานของธุรกิจ การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์จะต่างกับการประมวลผลด้วยมือในบางขั้นตอนในวงจรการบัญชีนั้นคือ จะมีหลายขั้นตอนที่มี

การลงหรือผ่านรายการโดยอัตโนมัติ ในการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จะต้องมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการบัญชีระบบต่าง ๆ ดังนั้นในส่วนการประมวลผลจะประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ บุคลากร ขั้นตอนในการประมวลผลข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบ

3. ผลลัพธ์ (Output) สารสนเทศเป็นผลผลิตจากการประมวลผลข้อมูลดิบในการประมวลผลจะต้องสร้างข้อมูลนำออก ซึ่งควรมองเห็นด้วยตาหรือให้หลักฐานบางอย่างที่แสดงว่าการประมวลผลนั้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยทั่วไปข้อมูลนำออกจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีจะอยู่ในรูป ดังต่อไปนี้

4. ผลลัพธ์จากระบบตามที่ได้ออกแบบไว้ เช่น รายงานทางการบัญชียอดสินค้าคงคลัง เช็กเงินเดือน และรายการหักภาษี เช็กสำหรับผู้ขายและใบแจ้งการส่งเงิน ต้นทุนการผลิตและรายงานสถานการณ์

5. ข้อมูลสำหรับการตรวจสอบจะอยู่ในรูปรายการกิจกรรมหรือแฟ้มสำรองข้อมูล

6. แฟ้มข้อมูลหลักที่ได้รับการปรับเปลี่ยนค่าซึ่งจะเป็นข้อมูลนำเข้าไปประมวลผลครั้งต่อไป

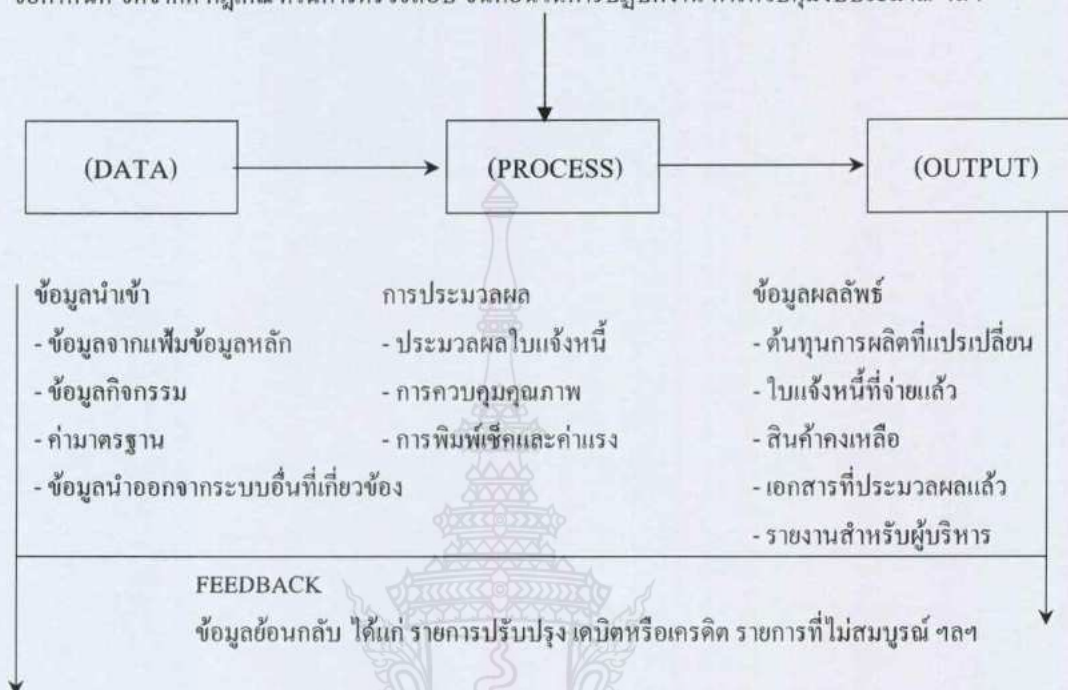
7. ข้อมูลที่เตรียมสำหรับเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8. การประมวลผลข้อยกเว้นต่าง ๆ เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง แต่ให้ข้อมูลนำออกแสดงถึงข้อผิดพลาดและข้อยกเว้นต่าง ๆ เพื่อช่วยเตือนให้เอาใจใส่ดูแลปรับระบบให้ถูกต้องต่อไป

9. การควบคุม (Control) หน้าที่ของการควบคุม ก็คือการควบคุมกระบวนการประมวลผลให้ได้ผลลัพธ์ที่คาดคะเนได้และมีคุณภาพแน่นอน การควบคุมจะควบคุมแนวทางเดินของข้อมูล การคำนวณ การกำหนดต่าง ๆ และกระบวนการในการแปลงข้อมูลนำเข้าให้เป็นข้อมูลนำออกหรือผลลัพธ์ของระบบที่ต้องการ

10. การควบคุมการย้อนกลับ (Feedback Control) ตามทฤษฎี คำว่าข้อมูลย้อนกลับหรือสะท้อนกลับนั้นหมายถึง การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการประมวลผลโดยขึ้นอยู่กับการวัดผลจากผลลัพธ์จากระบบหรือเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในทางธุรกิจข้อมูลย้อนกลับหมายถึง รายการทางธุรกิจที่ยังไม่สมบูรณ์และรายการปรับปรุงที่จะไปปรับปรุงรายการข้อมูลนำเข้าอื่น ๆ ซึ่งจะมีผลต่อการประมวลผลครั้งต่อไป ยกตัวอย่างเช่น รายการปรับปรุงที่สร้างขึ้นมาอย่างอัตโนมัติและการรายงานข้อแตกต่าง หรือที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ หรือแผนงานเพื่อเรียกร้องดึงดูดความสนใจของผู้บริหารในการจัดการกับการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

การควบคุม (กฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ตารางเวลาการผลิตและการจัดส่ง ข้อมูลทางเทคนิค ข้อกำหนด ชัดจำกัด กฎเกณฑ์ในการตรวจสอบ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การควบคุมงบประมาณ ฯลฯ

ภาพที่ 3 โครงสร้างของระบบสารสนเทศทางการบัญชี
ที่มา: บุนหา กรวินัย (2552: 507)

หลักการขั้นพื้นฐานในการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี (วัชนีพร เศรษฐลักโก, 2551: 3-6)

การจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีประกอบด้วยหลักการขั้นพื้นฐานอยู่ 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 รวบรวมเอกสารขั้นต้น (Source Document) ที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกรายการค้า ขั้นที่ 2 บันทึกรายการค้าลงในสมุดรายวัน ขั้นที่ 3 ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ขั้นที่ 4 จัดทำงบทดลอง และขั้นที่ 5 จัดทำรายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหาร สำหรับรายละเอียดของการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีในแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมเอกสารขั้นต้นที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกรายการค้าในการบันทึกรายการค้าจะต้องมีเอกสารขั้นต้นเป็นหลักฐานประกอบการบันทึกรายการค้า เช่น การบันทึกการขายสินค้าเข้ามาเพื่อขาย เอกสารขั้นต้นคือ ใบขอสั่งซื้อ ใบสั่งซื้อ ใบรับสินค้า และใบแจ้งหนี้จากผู้ขาย สำเนาเช็คและต้นขั้ว เป็นต้น ในการรวบรวมเอกสารขั้นต้นนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนของเอกสารขั้นต้นแต่ละฉบับก่อนที่จะนำข้อมูลที่มีอยู่ในเอกสาร ไปบันทึกการขายลงในสมุดรายวัน

ขั้นที่ 2 บันทึกรายการค้าลงในสมุดรายวัน เป็นขั้นตอนของการนำเอาข้อมูลที่บันทึกในเอกสารขั้นต้นไปวิเคราะห์และจัดประเภทของข้อมูลว่าอยู่ในกลุ่มของสินทรัพย์ หนี้สินและ ส่วนของเจ้าของ รายได้ หรือค่าใช้จ่าย โดยการใช้ผังบัญชี (Chart of Accounts) ซึ่งประกอบด้วย รหัสบัญชี และชื่อบัญชีแยกประเภทเป็นคู่มือปฏิบัติงานหลักจากที่ได้วิเคราะห์และจัดประเภทของ รายการค้าตามผังบัญชีแล้ว พนักงานจะทำการบันทึกรายการค้าลงในสมุดรายวัน ซึ่งสมุดรายวันนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมุดรายวันทั่วไป (General Journal) และสมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal)

สมุดรายวันทั่วไปใช้บันทึกรายการค้าแต่ละรายการก่อนที่จะทำการผ่านรายการไปยัง บัญชีแยกประเภท รายการค้าที่บันทึกในสมุดรายวันทั่วไปนี้มักเป็นรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยหรือ เกิดขึ้นไม่เป็นปกติของการดำเนินธุรกิจของกิจการ เช่น การบันทึกรายการขายสินทรัพย์ที่เลิกใช้ งาน การบันทึกรายการกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน การบันทึกรายการจำหน่ายหุ้นเพิ่มทุน การบันทึกรายการปรับปรุง หรือการบันทึกรายการปิดบัญชีเมื่อสิ้นงวด เป็นต้น ส่วนรายการค้าที่ เกิดขึ้น อยู่เป็นประจำจะบันทึกลงในสมุดรายวันเฉพาะ สำหรับกิจการขนาดเล็ก เช่น กิจการเจ้าของ คนเดียว อาจใช้สมุดรายวันทั่วไปเพียงเล่มเดียวเพื่อบันทึกรายการค้าทุกรายการที่เกิดขึ้นทั้งรายการ ค้าที่เกิดขึ้นเป็นประจำและเกิดขึ้นไม่เป็นประจำก่อนทำการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

สมุดรายวันเฉพาะ ใช้บันทึกรายการค้าประเภทเดียวกันและเกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น รายการขายเชื่อ รายการซื้อเชื่อ รายการรับเงินและรายการจ่ายเงิน เป็นต้น สาเหตุที่นำรายการค้า ดังกล่าวมาบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะ เนื่องจากถ้ากิจการนำรายการค้าประเภทเดียวกันและเกิดขึ้น เป็นประจำในงวดเดียวกันมาบันทึกลงในสมุดรายวันทั่วไปและผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ทุกครั้งที่เกิดรายการค้านั้นทำให้เสียเวลา และเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น แต่ถ้ากิจการใช้วิธี บันทึกรายการค้าประเภทเดียวกันลงในสมุดรายวันเฉพาะแล้วรวมยอดที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดผ่าน รายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องเพียงครั้งเดียวในงวดนั้น จะทำให้กิจการสามารถ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน สมุดรายวันเฉพาะประกอบด้วย สมุดรายวันขายใช้ บันทึกรายการขายเชื่อ สมุดรายวันซื้อ ใช้บันทึกรายการซื้อเชื่อ สมุดรายวันรับเงินใช้บันทึกรายการ รับเงินสดและเช็ค และสมุดรายวันจ่ายเงินใช้บันทึกรายการจ่ายเงินสดและเช็ค

ขั้นที่ 3 ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่บันทึกในสมุด รายวันทั่วไปและสมุดรายวันเฉพาะมาผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งยอด คงเหลือในบัญชีแยกประเภทนี้อาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงหลังจากผ่านรายการก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มี การผ่านรายการขายเชื่อจากสมุดรายวันขาย จะทำให้ยอดคงเหลือในบัญชีลูกหนี้และบัญชีขาย เพิ่มขึ้น ส่วนกรณีที่มีการผ่านรายการรับชำระหนี้จากสมุดรายวันรับเงิน จะทำให้ยอดคงเหลือใน

บัญชีลูกหนี้ลดลง แต่ยอดคงเหลือในบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคารเพิ่มขึ้น เป็นต้น สำหรับบัญชีแยกประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ บัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger) และบัญชีแยกประเภทย่อย (Subsidiary Ledger)

บัญชีแยกประเภททั่วไป เป็นบัญชีคุมยอดของบัญชีประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย ดังนั้นยอดคงเหลือรวมในบัญชีแยกประเภททั่วไปจะต้องเท่ากับยอดคงเหลือรวมทุกบัญชีของบัญชีของบัญชีแยกประเภทย่อยที่เกี่ยวข้อง

บัญชีแยกประเภทย่อย ใช้บันทึกรายละเอียดของบัญชีแยกประเภททั่วไป เช่น บัญชีลูกหนี้ ซึ่งเป็นบัญชีแยกประเภททั่วไปจะมีบัญชีลูกหนี้รายตัวเป็นบัญชีแยกประเภทย่อยหรือบัญชีวัตถุดิบซึ่งเป็นบัญชีแยกประเภททั่วไปจะมีบัญชีวัตถุดิบรายตัวเป็นบัญชีแยกประเภทย่อย เป็นต้น

กิจการจะต้องทำการกระทบยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไปกับยอดคงเหลือรวมในบัญชีแยกประเภทย่อยที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชี และการผ่านรายการ ถ้าพบว่าตัวเลขที่ต่างกันจะต้องค้นหาสาเหตุและแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไปทุกบัญชีมาจัดทำงบทดลอง

ขั้นที่ 4 จัดทำงบทดลอง เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีที่กำหนดไว้ เช่น 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี กิจการจะนำยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไปแต่ละบัญชีมาจัดเรียงลำดับตามรหัสบัญชีที่ระบุเอาไว้ในผังบัญชี โดยเริ่มต้นจากกลุ่มของสินทรัพย์ และสิ้นสุดที่กลุ่มของค่าใช้จ่าย กิจการจัดทำงบทดลองเพื่อให้แน่ใจว่าผลรวมที่บันทึกภาพทางด้านเดบิตเท่ากับผลรวมที่บันทึกทางด้านเครดิต งบทดลองนี้ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ งบทดลองก่อนการปรับปรุง (Readjusting Trial Balance) งบทดลองหลังการปรับปรุง (Adjusting Trial Balance) และงบทดลองหลังปิดบัญชี (Post-closing Trial Balance)

งบทดลองก่อนการปรับปรุง เป็นงบทดลองที่จัดทำขึ้นหลังการผ่านรายการทั้งหมดที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง ส่วนงบทดลองหลังการปรับปรุง เป็นงบทดลองที่จัดทำขึ้นหลังจากที่ได้ผ่านรายการปรับปรุงบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง โดยที่รายการปรับปรุงนี้มักเป็นรายการเกี่ยวกับการบันทึกการค้างรับ รายการค้างจ่าย รายการรับล่วงหน้า รายการจ่ายล่วงหน้า รายการแก้ไขข้อผิดพลาด รวมทั้งรายการบันทึกค่าเผื่อนี้สงสัย จะสูญ และค่าเสื่อมราคา สำหรับงบทดลองหลังปิดบัญชี เป็นงบทดลองที่จัดทำขึ้นหลังจากที่ได้ปิดบัญชีประเภทรายได้และบัญชีประเภทค่าใช้จ่ายไปยังบัญชีกำไรสะสมเรียบร้อยแล้ว งบทดลองหลังปิดบัญชี จึงประกอบด้วยบัญชีในกลุ่มของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของ

ขั้นที่ 5 จัดทำรายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหาร เป็นขั้นตอนที่นำเอาตัวเลขในงบทดลองมาจัดทำงบกำไรขาดทุน งบดุล งบกระแสเงินสดและรายงานเพื่อการบริหาร ผู้รับผิดชอบ

ในกระบวนการจัดทำรายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหารนี้จะต้องทราบว่ารายงานที่นำเสนอผู้ภายในและรายงานที่นำเสนอผู้ภายนอกนั้นมีความแตกต่างกันในแง่ของรายละเอียดของสารสนเทศ ระยะเวลาในการจัดทำ ลักษณะของข้อมูลที่ทำมาจัดทำสารสนเทศ และกฎเกณฑ์ในการจัดทำ ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวได้แสดงให้เห็น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของรายงานที่เสนอต่อผู้ใช้ทั้ง 2 กลุ่ม

รายการ	รายงานที่เสนอผู้ภายใน	รายงานที่เสนอผู้ภายนอก
1. รายละเอียดของสารสนเทศ	- มีรายละเอียดมาก เพราะผู้ภายในต้องนำไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจ และควบคุมการปฏิบัติงานของกิจการ	- จัดทำเป็นบทสรุป รายละเอียดของสารสนเทศ จะมีน้อยกว่าที่จัดทำเสนอ แก่ผู้ภายในเนื่องจากผู้ภายนอกประกอบด้วย คู่แข่ง หน่วยงานของราชการ ผู้สนใจอื่น
2. ระยะเวลาในการจัดทำ	- จัดทำเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนตามที่ใช้ภายในต้องการ	- จัดทำตามกฎหมายกำหนด
3. ลักษณะของข้อมูลที่ทำมาจัดทำสารสนเทศ	- มีทั้งข้อมูลในอดีตที่เกิดขึ้นจริงและข้อมูลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	- มีแต่ข้อมูลในอดีตที่เกิดขึ้นจริงและข้อมูลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
4. กฎเกณฑ์ในการจัดทำ	- จะจัดทำตามมาตรฐานการบัญชีหรือไม่ก็ได้	- ต้องจัดทำตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ผู้ภายนอกสามารถเปรียบเทียบกับกิจการอื่นได้

ที่มา: วัชนิพร เศรษฐกิจโก (2551: 3-6)

ความแตกต่างของการประมวลผลด้วยมือ กับการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (วัชนิพร เศรษฐกิจโก, 2551: 7-8) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า หลักการขั้นพื้นฐานในการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีด้วยมือกับหลักการขั้นพื้นฐานในการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าวิเคราะห์ให้ละเอียดถึงแหล่งข้อมูล วิธีการปฏิบัติงาน และสถานที่จัดเก็บข้อมูลนั้น จะพบว่าในการประมวลผลด้วยมือมีบางส่วนที่แตกต่างจากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของการประมวลผลด้วยมือกับการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

รายการ	การประมวลผลด้วยมือ	การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์
1. แหล่งข้อมูล	- จากเอกสารทุกชนิดที่เกี่ยวข้อง	- จากเอกสารทุกชนิดที่เกี่ยวข้อง - จากการนำข้อมูลเข้าเครื่องเทอร์มินัล (Terminal) โดยตรง เช่น การใช้เครื่องอ่านรหัสสินค้า (Bar Code Reader/Scanner Device) หรือการเบิก-ถอนเงินสดผ่านเครื่องรับ-จ่ายเงินอัตโนมัติ (Automatic Teller Machine : ATM) เป็นต้น
2. การบันทึกข้อมูล	- ผ่านรายการไปบันทึกที่บัญชีแยกประเภทและบัญชีแยกประเภทย่อย	- บันทึกข้อมูลลงในแฟ้มข้อมูลรายการค้า เช่น แฟ้มข้อมูลรายการส่งขาย และแฟ้มข้อมูลการรับเงิน เป็นต้น
3. การผ่านรายการ	- ผ่านรายการไปบันทึกที่บัญชีแยกประเภทและบัญชีแยกประเภทย่อย	- ผ่านรายการไปปรับปรุงข้อมูลในแฟ้มข้อมูลหลัก ให้มีความทันสมัย (File Update) เช่น แฟ้มข้อมูลหลักของลูกค้า แฟ้มข้อมูลหลักของสินค้าคงเหลือและแฟ้มข้อมูลหลักของบัญชีแยกประเภททั่วไป เป็นต้น
4. การจัดทำบทดลอง	- จัดพิมพ์บทดลองออกเป็นรายงานทางกระดาษ	- จัดพิมพ์บทดลองออกเป็นรายงานทางกระดาษและจัดพิมพ์บทดลองออกทางหน้าจอภาพที่เครื่องเทอร์มินัล
5. การจัดทำรายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหาร	- จัดพิมพ์รายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหารออกเป็นรายงานทางกระดาษ	- จัดพิมพ์รายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหารออกเป็นรายงานทางกระดาษ - จัดพิมพ์รายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหารออกทางหน้าจอภาพที่เครื่องเทอร์มินัล
6. สถานที่จัดเก็บข้อมูล	- จัดเก็บที่แฟ้มเอกสารและสมุดบัญชี	- จัดเก็บที่แฟ้มเอกสารและแฟ้มข้อมูลในฐานข้อมูล

ที่มา: วัชนิพร เศรษฐศักดิ์โก (2551: 7-8)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศทางบัญชี (วัชนิพร เศรษฐศักดิ์โก, 2551: 10-11)

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำระบบสารสนเทศทางการบัญชี แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มของผู้จัดทำ กลุ่มของผู้ตรวจสอบและประเมินผล และกลุ่มของผู้พัฒนาระบบ ชื่อของตำแหน่ง

ในหน้าที่งานดังกล่าวอาจแตกต่างกันในกิจการแต่ละแห่ง แต่ความรับผิดชอบในหน้าที่งานนั้น ไม่แตกต่างกัน สำหรับหน้าที่งานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีทั้ง 3 กลุ่ม อธิบายได้ดังนี้

1. กลุ่มของผู้จัดทำ ประกอบด้วยกลุ่มของนักบัญชีการเงิน นักบัญชีการจัดการ ที่ปรึกษาด้านภาษีอากร และผู้บริหารงานด้านการบัญชี โดยที่นักบัญชีการเงิน มีหน้าที่ในการจัดทำ รายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีเสนอต่อผู้ใช้อย่างนอก นักบัญชีการจัดการมีหน้าที่จัดทำ รายงานเพื่อการบริหารเสนอต่อผู้ใช้อย่างใน เพื่อการปฏิบัติงานประจำวัน วางแผน ควบคุม และ ตัดสินใจทั้งระยะสั้นและระยะยาว รายงานเพื่อการบริหารนี้ไม่จำเป็นต้องจัดทำตามมาตรฐาน การบัญชี ที่ปรึกษาด้านภาษีอากร มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาในแง่ของการวางแผนภาษีอากรแก่ ผู้ใช้อย่างใน ส่วนผู้บริหารงานด้านการบัญชีนั้น เป็นผู้ที่นำสารสนเทศจากนักบัญชีการเงิน นักบัญชี การจัดการและที่ปรึกษาด้านภาษีอากรมาวิเคราะห์และประเมินผลงานเพื่อกำหนดแนวทาง ปฏิบัติงานที่ถูกต้องต่อไป

2. กลุ่มของผู้ตรวจสอบและประเมินผล ประกอบด้วย ผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบ บัญชี โดยที่ผู้ตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในทั้ง การควบคุมทั่วไปและการควบคุมเฉพาะบางระบบงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบสารสนเทศ ทางการบัญชีได้จัดทำสารสนเทศที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ ครบถ้วน และถูกต้องให้แก่ผู้ใช้ ส่วนผู้สอบ บัญชี เป็นบุคคลภายนอกมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องตามที่ควรและความน่าเชื่อถือได้ของ รายงานการเงินก่อนที่กิจการจะนำเสนอต่อผู้ใช้อย่างนอก รวมทั้งมีหน้าที่ให้ความเห็นต่อ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกิจการ

3. กลุ่มของผู้พัฒนาระบบ ประกอบด้วย ผู้ออกแบบระบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และนักบัญชีเข้าร่วมกันวิเคราะห์และพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อให้ เหมาะสมกับการใช้งานของธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาระบบแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การพัฒนาระบบของธุรกิจที่เพิ่งเปิดดำเนินการ และการพัฒนาระบบของธุรกิจการที่เปิด ดำเนินการมานานแล้ว ในการพัฒนาระบบของธุรกิจที่เพิ่งเปิดดำเนินการนั้น จะเริ่มต้นกระบวนการ ปฏิบัติงานจากการสำรวจความต้องการของผู้ใช้เพื่อนำมาออกแบบให้เหมาะสมกับธุรกิจ หลังจากนั้นจะเป็นการนำระบบที่ออกแบบเรียบร้อยแล้วไปใช้งาน ซึ่งในขั้นตอนนี้กลุ่มของ ผู้พัฒนาระบบจะทำหน้าที่ฝึกอบรมให้คำปรึกษาและแนะนำวิธีการใช้งานจนผู้ปฏิบัติงานคุ้นเคย และสามารถใช้งานได้ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการพัฒนาระบบของธุรกิจที่เปิด ดำเนินการมานานแล้ว กระบวนการปฏิบัติงานจะเริ่มต้นจากการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ พร้อมกับวิเคราะห์ระบบที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน หลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาให้

เหมาะกับธุรกิจ สำหรับงานขั้นสุดท้ายจะเป็นการนำระบบที่พัฒนาเรียบร้อยแล้วไปใช้งานซึ่งในขั้นตอนนี้ กลุ่มของผู้พัฒนาระบบจะทำหน้าที่ฝึกอบรม ให้คำปรึกษา และแนะนำวิธีการใช้งาน เช่นเดียวกับหน้าที่งานในการพัฒนาระบบของธุรกิจที่เพิ่งเปิดดำเนินการ อนึ่ง หน้าที่การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีนี้จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรที่ใช้วัดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี อันประกอบด้วย ความถูกต้องเชื่อถือได้ สอบทานความถูกต้องได้ ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ การทันเวลา ความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ (แน่งน้อย ใจอ่อนน้อย, 2553: 347-348) มาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

เมฆากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2554: 66-73) ได้กล่าวถึงคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไว้ ดังนี้

การกำหนดคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Qualitative Characteristics of Accounting Information) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลทางการบัญชีที่มีประโยชน์ ซึ่งอาจมีลักษณะเชิงคุณภาพหลายลักษณะและอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม คุณภาพข้อมูลทางการบัญชียังสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกวิธีการบัญชีอีกด้วย

การเลือกใช้วิธีการบัญชีทำได้ในสองระดับ คือ การเลือกหรือตัดสินใจโดยคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และบทบาทในการออกมาตรฐานการบัญชี (เช่น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี) และการเลือกหรือตัดสินใจโดยกิจการ โดยปกติแล้วการเลือกใช้วิธีการบัญชีจะถูกจำกัดหากมีมาตรฐานการบัญชีให้ถือปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีในเรื่องนั้น ๆ กิจการจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกวิธีการทางบัญชี โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดความหมายและลักษณะของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้น เลือกวิธีการวัดมูลค่าตลอดจนการนำเสนอข้อมูลในรายงานการเงิน กิจการอาจใช้วิจารณญาณประกอบการตัดสินใจและเลือกวิธีการบัญชีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกิจการ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีด้วย ในกรณีดังกล่าววิธีการบัญชีที่กิจการเลือกใช้ต้องทำให้รายงานทางการเงินให้ข้อมูลที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้ มีความเชื่อถือได้ ความเป็นกลางและปราศจากความลำเอียง มีความระมัดระวัง และมีความครบถ้วนในทุกกรณีที่มีนัยสำคัญ

1. ประโยชน์ของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีให้ประโยชน์ต่อผู้ใช้ ดังนี้

1.1 ช่วยให้แนวทางและบรรทัดฐานสำหรับกิจการในการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการบัญชี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทุกฝ่าย

1.2 ช่วยในการบัญชีนิติศัพท์ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

1.3 ช่วยให้แนวทางในการเลือกทางเลือกที่มีอยู่ เพื่อให้รายงานการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ไม่ได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีในเรื่องนั้นไว้

1.4 ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงประโยชน์ที่ได้รับ และข้อจำกัดของข้อมูลทางการบัญชี

1.5 ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลหลายฝ่าย ทั้งผู้จัดทำและผู้รายงานทางการเงิน และสามารถนำแนวคิดทางการบัญชีไปใช้อย่างถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์ในการกำหนดแนวคิดทางการบัญชี

แนวคิดทางการบัญชีในเรื่องคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 แนวคิดนี้ไม่ใช่กฎเกณฑ์แต่เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

2.2 ทางเลือกของวิธีการบัญชีที่กำหนดขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เลือกใช้ข้อมูลที่มีประโยชน์มากที่สุด โดยมีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลที่ประหยัดที่สุด

2.3 นโยบายการบัญชีที่กิจการกำหนดขึ้น ควรสามารถตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย โดยไม่คำนึงถึงความพอใจของบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ

3. ลักษณะคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกำหนดขึ้นสำหรับผู้ใช้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในธุรกิจและเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจพอสมควร และมีความพยายามที่จะศึกษาข้อมูลนั้น คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากประโยชน์และคุณลักษณะที่จะให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ คุณภาพของข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 คุณภาพขั้นต้นของข้อมูล (Primary Decision Specific Qualities) ประกอบด้วย

3.1.1 ความเกี่ยวข้องกับปัญหา (Relevance) เช่น คุณค่าในการแสดงผลงานและคุณค่าในการคาดคะเน (Feedback Value and Predictive Value) และความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness)

3.1.2 ความเชื่อถือได้ (Reliability) เช่น ความสามารถตอบสนองได้ ความเป็นจริงของข้อมูล (Representational Faithfulness) และความเป็นกลาง (Neutrality)

3.2 คุณภาพชั้นรองของข้อมูลและความสัมพันธ์กัน (Secondary and Interactive Qualities) ประกอบด้วย ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ความสม่ำเสมอ (Consistency)

นอกจากนี้การนำเสนอข้อมูลทางการบัญชียังมีข้อจำกัดอีก 2 ประการคือ ข้อจำกัดในการนำเสนอและใช้ข้อมูลทางการบัญชี และข้อจำกัดที่ต้องยอมรับ คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีตามแนวคิดนี้ ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงลำดับความสำคัญของคุณภาพแต่ละอย่าง เนื่องจากข้อมูลจะมีคุณภาพ แต่ละลักษณะมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น ข้อมูลทางการบัญชีอาจลดคุณภาพทางด้านความเชื่อถือได้แต่ไปเพิ่มคุณภาพทางด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา ความสมดุลของคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี จึงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับความต้องการ และวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น กิจการจัดทำงบการเงินระหว่างกาล เพื่อให้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างทันเวลา ซึ่งเป็นคุณภาพที่มีลักษณะความเกี่ยวข้องกับปัญหา แต่การจัดทำงบการเงินระหว่างกาลอาจต้องอาศัยการประมาณการที่สมเหตุสมผลเพื่อวัดมูลค่า บางรายการ ซึ่งอาจลดคุณภาพทางด้านความเชื่อถือลงไป

คุณภาพของข้อมูล อธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

1. คุณภาพขั้นต้นของข้อมูล คุณภาพขั้นต้นของข้อมูลประกอบด้วยคุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหาและคุณภาพด้านความเชื่อถือได้

1.1 ความเกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หมายถึง ข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถคาดคะเนถึงผลลัพธ์ (คือ ผลที่เกิดจากเหตุการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ เช่น คาดคะเนกำไรของปีนี้จากปีก่อน) ของเหตุการณ์ (คือ สิ่งที่เกิดต่อเนื่องกันในธุรกิจ เช่น ยอดขาย ราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลง) หรือให้ความมั่นใจว่าการคาดคะเนนั้นถูกต้อง หรือควรมีการแก้ไขการคาดคะเนนั้น ตัวอย่างเช่น ผู้ลงทุนใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจลงทุนซื้อหุ้นในกิจการแห่งหนึ่ง ข้อมูลทางการบัญชีช่วยยืนยันว่าการตัดสินใจของผู้ลงทุนนั้นถูกต้อง เนื่องจากผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลหลังจากที่ตัดสินใจซื้อหุ้นดังกล่าว

ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา จะมีคุณสมบัติ 2 ประการดังนี้

1) คุณค่าในการแสดงผลงานและคุณค่าในการคาดคะเน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ จะต้องทำให้ผู้ใช้สามารถคาดคะเนผลลัพธ์ หรือยืนยัน หรือแก้ไขการคาดคะเนนั้นได้ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต

1.1) คุณค่าในการแสดงผลงาน (Feedback Value) หมายถึง ข้อมูลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจในครั้งก่อน ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ช่วยในการตัดสินใจในอนาคต

1.2) คุณค่าในการคาดคะเน (Predictive Value) หมายถึง ข้อมูลที่ใช้ช่วยในการคาดคะเน หรือยืนยันเหตุการณ์ หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

2) ความทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การมีข้อมูลพร้อมที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจึงต้องเป็นข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ กล่าวคือ หากผู้ใช้ได้ข้อมูลไม่ทันต่อการตัดสินใจ ข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา อย่างไรก็ดี ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาอาจทำให้คุณภาพอื่น ๆ ของข้อมูลทางด้านอื่นลดน้อยลงไปบ้าง เช่น ความถูกต้อง (Precision) และความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยสรุปแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเป็นข้อมูลที่ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างทันต่อเหตุการณ์ และให้คุณค่าในการแสดงผลงานและคุณค่าในการคาดคะเน

1.2 ความเชื่อถือได้ ความเชื่อถือได้ มีความหมายสองประการคือ ประการแรก ข้อมูลนั้นใช้แล้วได้ผล (Effectiveness) ในทางบัญชีจะใช้ในความหมายของความเกี่ยวข้องกับปัญหา ส่วนความหมายประการที่สอง หมายถึง ความหมายที่ตรงกันระหว่างข้อมูลที่แสดงกับสิ่งที่ข้อมูลนั้นแสดงถึง (Correspondence Between What is Represent and What is contain) ซึ่งหมายถึงข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินต้องแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่ข้อมูลนั้นแสดงถึง ตัวอย่างเช่น กิจการรับรู้รายการขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน (แทนที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงบดุล) เนื่องจากรายการดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต

ความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินบัญชี พิจารณาได้ 3 ลักษณะดังนี้

1) ความสามารถตรวจสอบได้ หมายถึง ความเห็นพ้องต้องกัน ซึ่งให้ผลลัพธ์เหมือนกัน ความสามารถตรวจสอบได้ช่วยลดความลำเอียงที่เกิดจากการเลือกวิธีการวัดค่า ตัวอย่างเช่น กิจการบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เข้าเกณฑ์การรับรู้เป็นสินทรัพย์โดยใช้ราคาทุน เนื่องจากราคาทุนเป็นมูลค่าที่แน่นอนและสามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบได้

2) ความเป็นจริงของข้อมูล หมายถึง การแสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงตรงตามที่ต้องการให้แสดงหรือควรจะต้องแสดง ตัวอย่างเช่น งบดุลควรแสดงสินทรัพย์หนี้สิน และส่วนของเจ้าของเฉพาะรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ ณ วันที่เสนอรายงาน ข้อมูลที่ไม่ได้มีความเป็นจริงเป็นข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ ความเป็นจริงของข้อมูล พิจารณาได้ 3 ลักษณะดังนี้

2.1) ความถูกต้องชัดเจนและความไม่แน่นอนของข้อมูล (Precision and Uncertainty) ข้อมูลที่เชื่อถือได้จะต้องมีความชัดเจนและแน่นอน แต่ในบางครั้งการวัดมูลค่า

โดยประมาณอาจเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการวัดมูลค่าของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีความไม่แน่นอนอยู่ด้วย ตัวอย่างเช่น กิจการอาจนำวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์มาใช้ปฏิบัติกับจำนวนประมาณการหนี้สินที่รับรู้ โดยต้องนำความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงอันเกิดจากเหตุการณ์และสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อให้ประมาณการที่ดีที่สุด

2.2) ผลกระทบของความลำเอียงในการวัดค่า (Effects of Bias) ความลำเอียงในการวัดค่า หมายถึง แนวโน้มในการวัดค่าที่จะมองในด้านหนึ่งของสิ่งที่จะวัดมากกว่าอีกด้านหนึ่ง แทนที่จะให้ความสำคัญเท่า ๆ กัน ความลำเอียงในการวัดค่าทางบัญชี หมายถึง แนวโน้มที่จะวัดค่าสูงไปหรือต่ำไป ซึ่งอาจเกิดจากวิธีการวัดที่ใช้หรือผู้วัดค่ามีความลำเอียง

2.3) ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล (Completeness) ข้อมูลควรมีความสมบูรณ์ครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัด (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหาข้อมูลนั้น) ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลจะมีผลกระทบต่อความเกี่ยวข้องกับปัญหา กล่าวคือหากข้อมูลที่มีนัยสำคัญขาดหายไป ข้อมูลนั้นจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับปัญหา และ ไม่มีความเชื่อถือได้

3) ความเป็นกลาง หมายถึง การนำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ ปราศจากความลำเอียง ข้อมูลที่มีความเป็นกลางเป็นข้อมูลที่จัดทำและนำเสนอโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ หรือ ไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า ตัวอย่างของข้อมูลที่ไม่มีความเป็นกลาง เช่น ผู้บริหารบันทึกยอดขายที่ไม่เกิดขึ้นจริงเพื่อให้งบการเงิน แสดงผลการดำเนินงานตามที่ต้องการ

ความเป็นกลางจึงเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับกิจการในการพิจารณาโยบายการบัญชีเพื่อให้งบการเงินแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินอย่างเที่ยงธรรม โดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ข้อมูลนั้นเป็นสื่อที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมในทางหนึ่งทางใด โดยเฉพาะหรือไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า ข้อมูลที่ไม่มีความเป็นกลางจะทำให้ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีหรือการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชี จึงต้องพิจารณาถึงเรื่องความเชื่อถือได้ และความเกี่ยวข้องกับปัญหาของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ

2. คุณภาพขั้นรองของข้อมูลและความสัมพันธ์กันคุณภาพขั้นรองของข้อมูลสามารถอธิบายในรายละเอียด ได้ดังนี้

2.1 ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ข้อมูลที่เปรียบเทียบกันได้ หมายถึง ข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละกิจการซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ข้อมูลทางการบัญชีของแต่ละกิจการอาจ

เปรียบเทียบกันได้ยากเนื่องจากวิธีการบัญชีที่ใช้แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางให้กิจการถือปฏิบัติ

2.2 ความสม่ำเสมอ หมายถึงการยึดถือนโยบายหรือวิธีต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ๆ ความสม่ำเสมอเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์และสามารถเปรียบเทียบกันได้ ถึงแม้ว่าความสม่ำเสมอจะเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญดังกล่าวแต่การใช้หลักการบัญชีอย่างสม่ำเสมอมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางบัญชี กิจการจึงควรเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเมื่อมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยน หรือเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินของกิจการแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ข้อจำกัดของข้อมูลทางการบัญชีมี 2 ประการ ดังนี้

3.1 ข้อจำกัดในการนำเสนอและใช้ข้อมูลทางการบัญชี ข้อมูลทางการบัญชีต้องมีคุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหาและความเชื่อถือได้ อย่างไรก็ดี การลดคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในด้านหนึ่งและเพิ่มคุณภาพในอีกด้านหนึ่ง อาจทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้น เช่น เพิ่มคุณภาพความเกี่ยวข้องกับปัญหาแต่ลดคุณภาพด้านความเชื่อถือได้ลง โดยทั่วไป ประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลควรมากกว่าต้นทุนในการจัดหาข้อมูลนั้น ต้นทุนที่นี้หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการบัญชี เช่น ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล ค่าใช้จ่ายในการนำเสนอข้อมูล ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ค่าใช้จ่ายในการเปิดเผยข้อมูล (ทำให้เสียเปรียบคู่แข่ง) และค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์และตีความหมายของผู้ใช้ข้อมูล

3.2 ข้อจำกัดที่ต้องยอมรับ ความมีนัยสำคัญ (Materiality) ถือเป็นข้อจำกัดที่ต้องยอมรับ ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดและลักษณะของรายการที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ งบการเงิน โดยปกติแล้วรายการที่ผิดปกติอาจมีนัยสำคัญมากกว่ารายการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติ ตัวอย่างของรายการที่มีนัยสำคัญ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีที่ทำให้ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ รายได้ที่มีได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติ การจัดประเภทสินทรัพย์ผิดประเภท และการจัดประเภทหนี้สินผิดประเภท เช่น แสดงรายการหนี้สินระยะยาวภายใต้หัวข้อหนี้สินหมุนเวียน

ความมีนัยสำคัญ ไม่ใช่ลักษณะของข้อมูลทางการบัญชี แต่คล้ายกันตรงที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจของผู้ใช้ กิจการจึงต้องบันทึกและรายงานเหตุการณ์ทางบัญชีและความเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญด้วยความระมัดระวังรอบคอบ เพื่อมิให้ผู้เข้าใจรายงานการเงินผิดไปจากความเป็นจริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรที่ใช้วัดคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับคุณภาพขั้นต้นของข้อมูล ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับปัญหา ความเชื่อถือได้ และคุณภาพขั้นรองของข้อมูลและความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ความสม่ำเสมอ มาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีในครั้งนี้ (เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทะพร, 2554: 67)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑามาศ สุนทร, ปพฤกษ์ อุดสาหะวณิชกิจ และสุธนา ธัญญพันธ์ (2553) ได้ศึกษาผลกระทบของพฤติกรรมส่วนบุคคล คุณลักษณะองค์กร และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมส่วนบุคคล ด้านบุคลิกภาพ ด้านการรับรู้ ด้านการเรียนรู้ และด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) คุณลักษณะองค์กรด้านนโยบายองค์กร ด้านสายการบังคับบัญชา และด้านระเบียบข้อบังคับมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับจรรยาบรรณวิชาชีพ 3) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง และกฎหมาย และด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนั้นนักธุรกิจ SMEs จึงควรให้ความสำคัญและนำข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงถาวรให้กับองค์กรและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ฐิติรัตน์ มีมาก, ธาริณี อังคัยศ และทักษิณา อังคัยศ (2559) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความสามารถของนักบัญชีในด้านทักษะการประกอบวิชาชีพด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร ด้านการใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และด้านทักษะการประกอบวิชาชีพโดยมีความสามารถเพียงพอ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยส่งผลถึงร้อยละ 37.80 และมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ในด้านทักษะการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และด้านความระมัดระวังรอบคอบ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยส่งผลถึง

ร้อยละ 40.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางบัญชีให้มีความรู้ความสามารถ มีการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน และมีการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ธนภัทร กนั ทาวงศ์ (2559) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พฤติกรรมผู้บริโภคและกลยุทธ์การแข่งขันต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=0.298, p<0.05$) ในขณะที่พฤติกรรมผู้บริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=0.153, p<0.05$) ทั้งนี้ผลการวิจัยยังระบุว่ากลยุทธ์การแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=0.268, p<0.01$) ผลการวิจัยนี้สนับสนุนมุมมองเชิงทฤษฎีที่ว่า ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พฤติกรรมผู้บริโภค และกลยุทธ์การแข่งขันต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารด้วยการเข้าใจอย่างถ่องลึกในกระบวนการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาช่วยสนับสนุนในการวางแผน ควบคุม ตัดสินใจและสั่งการต่าง ๆ

ดลฤดี ไต้เวชศาสตร์ และวิจิต อู่อัน (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินทางการบัญชีและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินทางการบัญชี ตัวแปรองค์ประกอบของ ประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินทางการบัญชี การรายงานที่ตรงต่อเวลา การรายงานที่ถูกต้องแม่นยำ การรายงานที่โปร่งใส ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย 2) เทคโนโลยี สารสนเทศ ความรู้เชิงการบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินทางการบัญชี และ 3) ประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินทางการบัญชีมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ด้านผลการดำเนินงานด้านการเงินและผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่การเงิน นอกจากนี้ผลการดำเนินงานทางธุรกิจได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยกำหนดไว้

จันทนีย์ จันทนันทน์ (2561) ได้ศึกษาคุณภาพข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพข้อมูลทางบัญชีด้านความเชื่อถือได้ ความเกี่ยวข้องกับ

ปัญหา และด้านการเปรียบเทียบกันได้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนคุณภาพข้อมูลทางบัญชี ด้านความสามารถเข้าใจได้ ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้งานวิจัยยังให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไปในอนาคต

จิตติมา คำคำ, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2562) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถของนักบัญชีและความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพงานบัญชีเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ และด้านประสิทธิภาพการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพงานบัญชีในด้านความทันต่อเวลา ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน และด้านความเชื่อถือได้ และ 2) ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีระดับความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐระดับมากที่สุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 8.00) ระดับมาก จำนวน 73 คน (ร้อยละ 48.67) ระดับปานกลาง จำนวน 42 คน (ร้อยละ 28.00) และระดับน้อย จำนวน 23 คน (ร้อยละ 15.33) รวมทั้งมีผลทำให้ประสิทธิภาพงานบัญชีด้านความทันต่อเวลา และด้านความครบถ้วนต่างกัน

ศรินภา อันทรง , พร้อมพร ภูวดิน, สมใจ บุญหมื่นไวย (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี โดยมีประสบการณ์ในงานสอบบัญชี 12 ปี และส่วนมากเป็นผู้สอบบัญชีอิสระ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ได้แก่ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเที่ยงธรรม ยกเว้นปัจจัยด้านประสิทธิภาพงานสอบบัญชีด้านความเชี่ยวชาญชำนาญของผู้สอบบัญชีและด้านความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภาษีอากร และสามารถพัฒนาให้เหมาะสมกับงานสอบบัญชีภาษีอากรในอนาคตให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สายฝน วิลัย, สมใจ บุญหมื่นไวย และพรพิมล อธิรัตน์ (2562) ได้ศึกษาคุณภาพข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพข้อมูลทางบัญชีด้านการเปรียบเทียบกันได้ ความเกี่ยวข้องกับปัญหา และความเชื่อถือได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ

การตัดสินใจของผู้บริหารในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมาซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญให้ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและเพื่อส่งเสริมให้จัดทำรายงานต้องมี ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชีเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการ ตัดสินใจให้แก่ผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และ ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กรต่อไป

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิชาการหลายท่านศึกษาจะเกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชี โดยศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 3 สรุปตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่ทบทวนจากนักวิชาการต่าง ๆ

ปัจจัยต่าง ๆ	วิธี สวณวงศาน (2550)	ชัยรินทร์ วีระสกลวัฒน์(2558)	เมธายุทธ เกษมศิริกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันทร์ (2554)	แน่งน้อย ใจอ่อนน้อม (2553)	จุฑามาศ สุนทร, ปภทนต์ อุตสาหะวณิชกิจ (2553)	รุจิรัตน์ มีมาก, ธาริณี อังคยศ (2559)	ธนภัทร กนกาทวงศ์ (2559)	ดลฤดี ไตเวศศาสตร์ และ วิรัช อุอิน (2560)	จันทิย์ จันทนานนท์ (2561)	จิตติมา ชูวัฒนา, สุพิศ ภูทธิแก้ว และ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2562)	ศิริณา อินทร, พร้อมพร ภูวดิน, สมใจ บุญหมื่นไวย (2562)	สายฝน วิสัย, สมใจ บุญหมื่นไวย และพรพนธ อธิรัตน์ (2562)
สภาพแวดล้อมธุรกิจ												
1. สังคม	✓				✓		✓					
2. เศรษฐกิจ	✓				✓		✓					
3. การเมือง	✓				✓		✓					
4. เทคโนโลยี	✓				✓		✓					
ความรู้ความสามารถทางการบัญชี												
1. ความรู้ในวิชาชีพ		✓				✓				✓	✓	
2. ทักษะทางวิชาชีพ		✓				✓				✓	✓	
3. คุณค่าแห่งวิชาชีพ		✓										
4. จรรยาบรรณ		✓								✓		
5. เจตคติ		✓										
คุณภาพข้อมูลทางบัญชี												
1. ความเกี่ยวข้องปัญหา			✓						✓			✓
2. ความเชื่อถือได้			✓						✓			✓
3. ความสามารถเปรียบเทียบกันได้			✓						✓			✓
4. ความสม่ำเสมอ			✓									
ระบบสารสนเทศบัญชี												
1. ความถูกต้องเชื่อถือได้				✓		✓		✓		✓		
2. สอบทานความถูกต้อง				✓				✓		✓		
3. ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ				✓				✓				
4. การทันเวลา				✓		✓		✓		✓		
5. ความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ				✓					✓			✓

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนา (Survey and Development Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี มีประมาณทั้งสิ้น 740 แห่ง ณ. วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2562 (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562) ซึ่งประกอบด้วยวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 125 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.89 จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 206 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.84 และจังหวัดราชบุรี 409 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.27 ทั้งนี้เนื่องจากขนาดประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างวิจัย โดยคัดเลือกตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenient Sampling) (Cochran, 1977: 1-2) เฉพาะผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือผู้ได้รับมอบหมายที่สะดวกและให้ความร่วมมือด้านข้อมูลทางการบัญชี ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนแห่งละราย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ขนาดประชากรที่ใช้ในการวิจัย

วิสาหกิจชุมชนตามจังหวัดต่าง ๆ	ขนาดประชากร (แห่ง)
จังหวัดสมุทรสาคร	125
จังหวัดสมุทรสงคราม	206
จังหวัดราชบุรี	409
รวม	740

ที่มา: กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2562)

ทั้งนี้เนื่องจากขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ควรอย่างน้อย อย่างน้อย 15-20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Observed or Manifest Variables) (Hair et al., 2010) ซึ่งการวิจัยนี้มี 18 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมเพียงพอควรอย่างน้อย 270-360 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลุ่มกิจการของชุมชน จำนวนสมาชิก การได้มาของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เป็นต้น ลักษณะของคำถามเป็นแบบระบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (1 คะแนน = น้อยที่สุด, 2 คะแนน = น้อย, 3 คะแนน = ปานกลาง, 4 คะแนน = มาก และ 5 คะแนน = มากที่สุด)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี จะกล่าวถึงความรู้ในวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และเจตคติ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (1 คะแนน = น้อยที่สุด, 2 คะแนน = น้อย, 3 คะแนน = ปานกลาง, 4 คะแนน = มาก และ 5 คะแนน = มากที่สุด)

ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี กล่าวถึงข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ทั้งคุณภาพข้อมูลเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับปัญหา ความเชื่อถือได้ ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล และความสม่ำเสมอ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (1 คะแนน = น้อยที่สุด, 2 คะแนน = น้อย, 3 คะแนน = ปานกลาง, 4 คะแนน = มาก และ 5 คะแนน = มากที่สุด)

ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วยระบบย่อยภายในองค์กรที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และนำเสนอข้อมูลเหล่านี้ในรูปของการเงิน รายงานเพื่อการบริหารต่าง ๆ และสามารถนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (1 คะแนน = น้อยที่สุด, 2 คะแนน = น้อย, 3 คะแนน = ปานกลาง, 4 คะแนน = มาก และ 5 คะแนน = มากที่สุด)

การกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยเพื่อใช้ในการแปลความของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้สูตรภาคพื้นดังนี้ (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2554: 150)

$$\text{สูตรอัตราภาคพื้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบเครื่องมือดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อความคำถามต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และความถูกต้องของภาษา (Wording) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Item Objective Congruence Index: IOC) (สุวิมล ตรีภานันท์, 2550: 44-46)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum r}{n}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

$\sum r$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยการหาค่า Item Objective Congruency Index (IOC) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ 0.67-1.00 ผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าไม่ถึง 0.50 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ (สุวิมล ติรกันันท์, 2550: 44-46)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริง (Pre-test) กับวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่วัดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach, 2003: 204) พร้อมทั้งปรับปรุงข้อผิดพลาดเพื่อที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

$$\text{สูตร } (\alpha) r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right\} \quad (\text{Cronbach, 2003: 204})$$

เมื่อ r_{tt} คือ สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k คือ จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา พบว่า แบบสอบถามทุกส่วนมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.816 ถึง 0.975 ผ่านเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, 2003: 204) และยังให้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item Total Correlation: ITC) อยู่ระหว่าง 0.225 ถึง 0.919 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไป (นิคม ถนอมเสียง, 2550: 6-7) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนคร เสนอไปยังผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือผู้ได้รับมอบหมายวิสาหกิจชุมชนแห่งละราย เพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบ

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือตามข้อ 1) ไปยังแต่ละวิสาหกิจชุมชนตามบัญชีรายชื่อที่มีอยู่ โดยใช้ทั้งวิธีการไปส่งด้วยตนเอง ส่งทางไปรษณีย์ ส่งทางโทรสาร และส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับคืนตามที่อยู่ที่ได้รับไว้ในแบบสอบถามภายในวันและระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด ในกรณีเป็นจดหมายทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้สอดซองซึ่งเจ้าหน้าที่ของและติดแสตมป์ไว้แล้วภายในชุดแบบสอบถามนั้น และมีบางส่วนที่ผู้วิจัยเดินทางไปรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามกำหนดเวลา ผู้วิจัยได้ติดตามทวงถามทางโทรศัพท์ อีเมล หรือเดินทางรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้แบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ โดยการดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือนในระหว่างวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2562 จนถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า อัตราการตอบกลับ (Response Rate) ทั้งสิ้น 572 ตัวอย่าง หรือคิดเป็นร้อยละ 77.30 จากประชากรทั้งหมด 740 แห่ง ซึ่งเป็นขนาดตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ควรวางอย่างน้อย 270-360 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ PASW version 18.0 และ AMOS version 18.0 ในการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อทดสอบแบบจำลองและ สมมติฐานการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เพื่อตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้ตรงกับการสร้างความสัมพันธ์ตามทฤษฎีหรือไม่ การประเมินผลความถูกต้องของโมเดล โดยประเมิน 2 ส่วนคือ 1) ประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) และ 2) ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญ

ของโมเดล (Component Fit Measure) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551: 53-55) โดยการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การพัฒนาโมเดลต่อไปด้วยเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบโมเดลในงานวิจัยมีดังนี้

2.1 ประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลประจักษ์ในภาพรวม ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินความกลมกลืนได้แก่

2.1.1 ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square Statistic) จะทำการทดสอบว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประมาณค่าหรือไม่ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนแบบที่ 1 (Type I Error) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้นถ้าค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรไม่แตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรร่วมจากการประเมินค่าสรุปได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสมบูรณ์แบบ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยากที่จะหาโมเดลที่มีความกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ได้ จึงนิยมใช้สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือค่าซีเอ็มไอเอ็น/ดีเอฟ CMIN/DF (Chi-square statistic comparing the tested model and the independent model with the saturated model) แทน ซึ่งควรมีน้อยกว่า 3 จะแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั่นเอง (Hair., et al., 2010: 154)

2.1.2 ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Fit Index) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนีจีเอฟไอ (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีเอจีเอฟไอ (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ดัชนีเอ็นเอฟไอ (Normal Fit Index: NFI) และดัชนีไอเอฟไอ (Incremental Fit Index: IFI) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ค่าที่สูงกว่า 0.90 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Arbuckle, 1995: 529) โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย (Bollen, 1989: 270) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งดัชนี CFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1.3 ดัชนีอาร์เอ็มเอสอี (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาขึ้นเนื่องจากการทดสอบไคสแควร์ ค่าสถิติขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่าง (n) ต่อชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) ถ้าจำนวนพารามิเตอร์เพิ่มขึ้น ค่าไคสแควร์ก็จะลดลง ทำให้การทดสอบมีแนวโน้มไม่มีนัยสำคัญ ค่าอาร์เอ็มเอสอี (RMSEA) เป็นดัชนีบ่งบอกความกลมกลืนของโมเดลกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (Brown & Cudeek, 1993: 141-162) แต่ไม่ควรเกิน 0.80 จึงจะเป็นค่าที่พอจะยอมรับได้ และถ้าอาร์เอ็มเอสอี (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนอย่างแท้จริง (Exact Fit) (Arbuckle, 1995: 523)

2.1.4 ค่าอาร์เอ็มเออาร์ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ย ส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปร ของประชากรกับการประเมินค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมดเป็นตัวมาตรฐาน (Standard Variables) โดยที่ค่าใกล้ศูนย์มากแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bollen, 1989: 257-258)

2.2 ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญในโมเดลภายหลัง จากการประเมินความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวมแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญมากที่ต้องประเมินคือ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละส่วนว่ามีความถูกต้องและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล การตรวจสอบนี้จะทำให้ทราบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างแท้จริงหรือไม่ ในแต่ละส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จะพิจารณาพารามิเตอร์ใน 2 กลุ่มได้แก่

2.2.1 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: S.E.) โดยค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐานควรมีขนาดเล็ก ในการตีความว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีขนาดเล็กหรือใหญ่ พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ หากค่าพารามิเตอร์มีนัยสำคัญ แสดงว่าค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดเล็ก หากค่าพารามิเตอร์ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่ซึ่งบ่งบอกได้ว่าแบบจำลองยังไม่ดีพอ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551: 53)

2.2.2 สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Square Multiple Correlation: R^2) หรือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกตมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าสถิติที่มีค่าสูง แสดงว่า แบบจำลองมีความเที่ยงตรง (Validity) (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) แต่ถ้าสถิติมีค่าน้อย แสดงว่าแบบจำลองนั้นมีความเที่ยงตรงน้อยยังไม่มีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551: 59) และการพิจารณาแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ตัวแปรได้ถึงร้อยละ 40 ย่อมถือได้ว่าเป็นผลลัพธ์ที่ดีและยอมรับได้ (Sarlis & Strenkhorst, 1984: 282)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนา (Survey and Development Research) โดยอาศัยแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนทั้งสิ้น 572 แห่ง คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response Rate) ร้อยละ 77.30 จากประชากรทั้งหมด 740 แห่ง ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม อย่างน้อย 270-360 ตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 7 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ด้วยการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 7 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) โดยการประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) และประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดล (Component Fit Measure)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติดังนี้

n	หมายถึง	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Skewness	หมายถึง	ค่าความเบ้ (Skewness)
Kurtosis	หมายถึง	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
r	หมายถึง	ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน โพรดัคซ์โมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
χ^2	หมายถึง	ค่าไคสแควร์ (Chi-square)
df	หมายถึง	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
χ^2/df	หมายถึง	สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Chi-square statistic comparing the tested model and the independent model with the saturated model)
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
NFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fit Index)
IFI	หมายถึง	ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (Incremental Fit Index)
CFI	หมายถึง	ดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืน (Comparative Fit Index)
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
RMR	หมายถึง	ดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากร (Root Mean Square Residual)
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
R	หมายถึง	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)
R^2	หมายถึง	สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Square Multiple Correlation)
t	หมายถึง	ค่าสถิติ t-distribution

λ	หมายถึง	น้ำหนักปัจจัย (Factor Loading)
TE	หมายถึง	อิทธิพลรวม (Total Effect)
DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
P	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (Probability)

สัญลักษณ์ของเครื่องหมายในการวิเคราะห์โมเดล

	หมายถึง	ตัวแปรแฝง (Latent Variable)
	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable)
	หมายถึง	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยตัวแปรที่ปลายลูกศรก่อให้เกิด
	หมายถึง	ความสัมพันธ์หรือความแปรปรวนของตัวแปรที่ไม่ทราบ ทิศทางความเป็นสาเหตุ

สัญลักษณ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดล

BE	หมายถึง	สภาพแวดล้อมธุรกิจ (Business Environment)
BE1	หมายถึง	ด้านสังคม
BE2	หมายถึง	ด้านเศรษฐกิจ
BE3	หมายถึง	ด้านการเมือง
BE4	หมายถึง	ด้านเทคโนโลยี
AC	หมายถึง	ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (Accounting Capacity)
AC1	หมายถึง	ด้านความรู้ในวิชาชีพ
AC2	หมายถึง	ด้านทักษะทางวิชาชีพ
AC3	หมายถึง	ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ
AC4	หมายถึง	ด้านจรรยาบรรณ
AC5	หมายถึง	ด้านเจตคติ
QAI	หมายถึง	คุณภาพข้อมูลทางบัญชี (Quality of Accounting Information)
QAI1	หมายถึง	ด้านความเกี่ยวข้องปัญหา
QAI2	หมายถึง	ด้านความเชื่อถือได้
QAI3	หมายถึง	ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้
QAI4	หมายถึง	ด้านความสม่ำเสมอ

AIS	หมายถึง	ระบบสารสนเทศบัญชี (Accounting Information System)
AIS1	หมายถึง	ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้
AIS2	หมายถึง	ด้านสอบทานความถูกต้อง
AIS3	หมายถึง	ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ
AIS4	หมายถึง	ด้านการทันเวลา
AIS5	หมายถึง	ด้านความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ
e	หมายถึง	ตัวแปรรบกวน (error) ของแต่ละตัวแปร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลุ่มกิจการของชุมชน จำนวนสมาชิก การได้มาของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

(n=572)		
ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
กลุ่มกิจการของชุมชน		
เกษตรอุตสาหกรรมอาหาร	114	19.9
สินค้าอุปโภคและบริโภค	101	17.7
วัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	85	14.9
พัฒนาสิ่งหัตถ์ชีพและการก่อสร้าง	44	7.7
พลังงานและทรัพยากร	55	9.6
สินเชื่อและการเงิน	64	11.2
นวัตกรรมและเทคโนโลยี	58	10.1
การบริการ	51	8.9
รวม	572	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=572)

ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิก		
ไม่เกิน 20 คน	144	25.6
21-40 คน	214	37.4
41-60 คน	112	19.6
มากกว่า 60 คนขึ้นไป	102	17.8
รวม	572	100.0
การได้มาของระบบสารสนเทศทางการบัญชี*		
ซื้อระบบที่มีวางขายหรือจำหน่ายอยู่ทั่วไป	228	39.9
ว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศ ทางการบัญชีเป็นการเฉพาะ	367	69.4
ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี		
น้อยกว่า 5 ปี	162	28.3
5-10 ปี	225	39.3
มากกว่า 10 ปี	185	32.3
รวม	572	100.0

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนจำนวน 572 แห่งส่วนใหญ่จะประกอบกิจการเกษตรอุตสาหกรรมอาหาร จำนวนมากที่สุดร้อยละ 19.9 รองลงมาได้แก่ สินค้าอุปโภคและบริโภค ร้อยละ 17.7 วัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม ร้อยละ 14.9 สินเชื่อและการเงิน ร้อยละ 11.2 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 10.1 พลังงานและทรัพยากร ร้อยละ 9.6 การบริการ ร้อยละ 8.9 พัฒนาอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง ร้อยละ 7.7 มีจำนวนสมาชิก 21-40 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาได้แก่ สมาชิกไม่เกิน 20 คน ร้อยละ 25.6 สมาชิก 41-60 คน ร้อยละ 19.6 และมากกว่า 60 คนขึ้นไป ร้อยละ 17.8 ส่วนใหญ่กว่าว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นการเฉพาะ ร้อยละ 69.4 รองลงมาคือ ซื้อระบบที่มีวางขายหรือจำหน่ายอยู่ทั่วไป ร้อยละ 39.9 ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีพบมากที่สุดคือ 5-10 ปี ร้อยละ 39.3 รองลงมาได้แก่ มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 32.3 และน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 28.3 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

จากการศึกษา สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

(n=572)

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสังคม	3.20	0.90	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจ	3.19	1.01	ปานกลาง
ด้านการเมือง	3.18	0.87	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยี	3.13	0.86	ปานกลาง
ภาพรวม	3.17	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) โดยมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางในด้านสังคม ($\bar{X}=3.20$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.19$) ด้านการเมือง ($\bar{X}=3.18$) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพแวดล้อม

ทางธุรกิจ		(n=572)		
	สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสังคม		3.20	0.90	ปานกลาง
1.	ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติของผู้บริโภค ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.19	1.00	ปานกลาง
2.	การที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถและการศึกษาสูงขึ้น จะส่งผลให้ระบบการจัดการสมัยใหม่มีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในการทำงาน	3.22	1.04	ปานกลาง
3.	การที่สังคมให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถแข่งขันได้	3.18	1.03	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจ		3.19	1.01	ปานกลาง
4.	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนทางธุรกิจให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือสารสนเทศทางการบัญชีมากขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนตื่นตัวในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.18	1.10	ปานกลาง
5.	ภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลาทำให้วิสาหกิจชุมชนต้องนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้และต้องมีการจัดทำข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้มีข้อมูลใช้ประกอบการตัดสินใจและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ	3.19	1.04	ปานกลาง
ด้านการเมือง		3.18	0.87	ปานกลาง
6.	นโยบายการเมือง กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ สนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการจัดทำและรายงานข้อมูลทางการเงินอย่างจริงจัง	3.22	1.02	ปานกลาง
7.	สถาบันและองค์กรวิชาชีพได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานและเสนอข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน	3.15	0.91	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยี		3.13	0.86	ปานกลาง
8.	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการธุรกิจประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น	3.22	0.97	ปานกลาง
9.	การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือคอมพิวเตอร์และข้อมูลข่าวสารทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.18	0.95	ปานกลาง
10.	เมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	2.98	0.97	ปานกลาง
ภาพรวม		3.17	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านสังคม สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถและการศึกษาสูงขึ้นจะส่งผลให้ระบบการจัดการสมัยใหม่มีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในการทำงาน ($\bar{X}=3.22$) ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติของผู้บริโภคส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X}=3.19$) . การที่สังคมให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถแข่งขันได้ ($\bar{X}=3.18$)

ด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลาทำให้วิสาหกิจชุมชนต้องนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้และต้องมีการจัดทำข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้มีข้อมูลใช้ประกอบการตัดสินใจและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.19$) ผู้ส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนทางธุรกิจให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือสารสนเทศทางการบัญชีมากขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนตื่นตัวในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.18$)

ด้านการเมือง สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางเกี่ยวกับนโยบายการเมือง กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ สนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการจัดทำและรายงานข้อมูลทางการเงินอย่างจริงจัง ($\bar{X}=3.22$) สถาบันและองค์กรวิชาชีพได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานและเสนอข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน ($\bar{X}=3.15$)

ด้านเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการธุรกิจประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ($\bar{X}=3.22$) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือ คอมพิวเตอร์และข้อมูลข่าวสารทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X}=3.18$) เมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}=2.98$)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี

จากการศึกษา ความรู้ความสามารถทางการบัญชี ในด้านความรู้ในวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และเจตคติ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชี

(n=572)

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ในวิชาชีพ	3.64	0.81	มาก
ด้านทักษะทางวิชาชีพ	3.23	0.85	ปานกลาง
ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ	3.16	0.77	ปานกลาง
ด้านจรรยาบรรณ	2.97	0.87	ปานกลาง
ด้านเจตคติ	3.32	0.88	ปานกลาง
ภาพรวม	3.26	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีโดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=3.26$) โดยมีความรู้ในวิชาชีพในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) และมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางในด้านเจตคติ ($\bar{X}=3.32$) ด้านทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X}=3.23$) ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ($\bar{X}=3.16$) และด้านจรรยาบรรณ ($\bar{X}=2.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชี

(n=572)

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ในวิชาชีพ	3.64	0.81	ปานกลาง
1. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรอบรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการวิเคราะห์วิจารณ์ ความสามารถในการใช้ดุลยพินิจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	3.98	0.97	มาก
2. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการจัดการทั่วไป เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การจัดการ และธุรกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างดี	3.91	1.04	มาก
3. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	3.57	1.01	มาก
4. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรู้และความเข้าใจด้านมาตรฐานการบัญชีเพื่อจัดทำบัญชีได้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป	3.38	0.95	ปานกลาง
5. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีที่มีความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีอากรเพื่อจัดทำรายการคำนวณภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามหลักสรรพากรและเสียภาษีได้ถูกต้อง	3.37	0.95	ปานกลาง
ทักษะทางวิชาชีพ	3.23	0.85	ปานกลาง
6. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีทักษะในการใช้เหตุผลรวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนความสามารถในการถามและวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	3.12	1.04	ปานกลาง
7. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของงานและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเป็นทักษะทางวิชาชีพที่สำคัญ	3.31	1.04	ปานกลาง
8. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น	3.28	0.92	ปานกลาง
9. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความสามารถในการจูงใจ การมอบหมายงานการเป็นผู้นำ อำนาจการต่อรองและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	3.26	0.93	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=572)			
ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการฟัง การอ่าน การปรึกษาหารือ การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.20	0.98	ปานกลาง
ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ	3.16	0.77	ปานกลาง
11. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ดี	3.13	1.01	ปานกลาง
12. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานอย่างเด่นชัด	3.19	0.90	ปานกลาง
13. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้การทำงานมีความเป็นอิสระตามมาตรฐานวิชาชีพ เพราะจะทำให้ นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.12	0.88	ปานกลาง
14. วิทยาลัยชุมชนให้ความสำคัญกับมารยาทของวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่นักบัญชียึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	3.23	0.93	ปานกลาง
15. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	3.13	0.85	ปานกลาง
ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ	2.97	0.87	ปานกลาง
16. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชียึดหลักความประพฤติอันเหมาะสม ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง	3.07	0.92	ปานกลาง
17. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีรักษาชื่อเสียง ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.04	0.91	ปานกลาง
18. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ่นส่วน พนักงาน ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ เป็นต้น	2.85	1.07	ปานกลาง
19. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการนำเสนอเพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาเหล่านั้น	2.91	0.98	ปานกลาง
20. วิทยาลัยเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณและจริยธรรมสามารถช่วยให้นักบัญชีและองค์กรดำรงอยู่ได้ในระยะสั้นและระยะยาว	2.96	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=572)

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเจตคติ	3.32	0.88	ปานกลาง
21. วิชาทฤษฎีชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีใจกว้างงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ	3.60	0.98	มาก
22. วิชาทฤษฎีชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีความภาคภูมิใจและผูกพันกับองค์กรที่ทำงานอยู่	3.53	1.02	มาก
23. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งมั่นให้นักบัญชีมีการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำประโยชน์และส่งเสริมศักยภาพในการทำงานและดำเนินงานขององค์กร	2.95	1.02	ปานกลาง
24. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชา	3.15	1.01	ปานกลาง
25. วิชาทฤษฎีชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีจะมีความก้าวหน้าโอกาสในการทำงานและความมั่นคงในชีวิตต้องได้มาด้วยความอดทน ความขยันความตั้งใจและการทำงานหนัก	3.35	0.97	ปานกลาง
ภาพรวม	3.26	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิชาทฤษฎีชุมชนมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีโดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=3.26$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านความรู้ในวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับมากเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรอบรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการวิเคราะห์วิจารณ์ ความสามารถในการใช้ดุลยพินิจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{X}=3.98$) วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งมั่นให้นักบัญชีมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการจัดการทั่วไป เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การจัดการ และธุรกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างดี ($\bar{X}=3.91$) วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งมั่นให้นักบัญชีมีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ($\bar{X}=3.57$) ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรู้และความเข้าใจด้านมาตรฐานการบัญชีเพื่อจัดทำบัญชีได้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ($\bar{X}=3.38$) วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งมั่นให้นักบัญชีที่มีความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีอากรเพื่อจัดทำกรคำนวณภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามหลักสรรพากรและเสียภาษีได้ถูกต้อง ($\bar{X}=3.37$) ตามลำดับ

ด้านทักษะทางวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของงานและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเป็นทักษะทางวิชาชีพที่สำคัญ ($\bar{X}=3.31$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น ($\bar{X}=3.28$) วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความสามารถในการจูงใจ การมอบหมายงานการเป็นผู้นำ อำนาจการต่อรอง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.26$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการฟัง การอ่านการปรึกษาหารือ การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ($\bar{X}=3.20$) วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีทักษะในการใช้เหตุผลรวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ความสามารถในการถามและวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ($\bar{X}=3.12$) ตามลำดับ

ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับมารยาทของวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่นักบัญชียึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.23$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานอย่างเด่นชัด ($\bar{X}=3.19$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ดี และวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ เท่ากัน=3.13) วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระตามมาตรฐานวิชาชีพ เพราะจะทำให้ให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.12$) ตามลำดับ

ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชียึดหลักความประพฤติอันเหมาะสม ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.07$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีรักษาชื่อเสียง ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.04$) วิสาหกิจเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณและจริยธรรมสามารถช่วยให้นักบัญชีและองค์กรดำรงอยู่ได้ในระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{X}=2.96$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการนำเสนอเพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหานั้น ($\bar{X}=2.91$) วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ่นส่วน พนักงาน ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ เป็นต้น ($\bar{X}=2.85$) ตามลำดับ

ด้านเจตคติ ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับมากเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมั่นใจว่างานที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ ($\bar{X}=3.60$) วิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีความภาคภูมิใจและผูกพันกับองค์กรที่ทำงาน ($\bar{X}=3.53$) ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีจะมีความก้าวหน้าโอกาสในการทำงานและความมั่นคงในชีวิตต้องได้มาด้วยความอดทน ความขยัน ความตั้งใจและการทำงานหนัก ($\bar{X}=3.35$) วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชา ($\bar{X}=3.15$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งมั่นให้นักบัญชีมีการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำประโยชน์และส่งเสริมศักยภาพในการทำงานและดำเนินงานขององค์กร ($\bar{X}=2.95$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

จากการศึกษา คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ในด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา ความเชื่อถือได้ ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล และความสม่ำเสมอ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

				(n=572)
คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา		3.27	0.88	ปานกลาง
ด้านความเชื่อถือได้		3.13	0.86	ปานกลาง
ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล		3.11	0.89	ปานกลาง
ด้านความสม่ำเสมอ		3.37	0.94	ปานกลาง
ภาพรวม		3.22	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) โดยมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางในด้านความสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.37$) ด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา ($\bar{X}=3.27$) ด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.13$) ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ($\bar{X}=3.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความสามารถทางการบัญชีรายด้าน

(n=572)

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความเกี่ยวข้องปัญหา	3.27	0.88	ปานกลาง
1. วิทยากรมีข้อมูลทางบัญชีพร้อมที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ	3.57	0.97	มาก
2. วิทยากรชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนหรือยืนยันเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับผู้บริหาร	3.25	1.00	ปานกลาง
3. วิทยากรชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในอนาคตได้	3.30	1.01	ปานกลาง
4. วิทยากรได้มีการจัดเตรียมข้อมูลทางบัญชี ที่มีความเกี่ยวข้องและช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจคือ ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถคาดคะเนผลลัพธ์หรือยืนยันหรือแก้ไขการคาดคะเนนั้นได้ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้	3.17	0.99	ปานกลาง
5. วิทยากรชุมชนได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ ซึ่งสามารถนำมาช่วยในการตัดสินใจอนาคตได้	3.08	0.94	ปานกลาง
ด้านความเชื่อถือได้	3.13	0.86	ปานกลาง
6. วิทยากรชุมชนได้มีการบันทึกข้อมูลรายการต่าง ๆ ตามราคาที่เป็นมูลค่าแน่นอน สามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาตรวจสอบได้	3.13	0.97	ปานกลาง
7. วิทยากรชุมชนได้แสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงธรรมที่ต้องการแสดงหรือควรจะต้องแสดง	3.12	0.94	ปานกลาง
8. วิทยากรชุมชนได้นำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ปราศจากความลำเอียง คือเป็นข้อมูลที่จัดทำและนำเสนอโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า	3.15	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n=572)			
คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นความชัดเจนและความแน่นอนของข้อมูล	3.14	0.97	ปานกลาง
10. วิชาทฤษฎีชุมชนมีการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีการวัดค่าที่ใช้หรือผู้วัดค่า ซึ่งก่อให้เกิดความลำเอียงในการวัดค่าทางการบัญชี	3.10	0.99	ปานกลาง
ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล	3.11	0.89	ปานกลาง
11. วิชาทฤษฎีชุมชนได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรถือปฏิบัติ	3.15	1.00	ปานกลาง
12. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละองค์กร ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้	3.13	0.97	ปานกลาง
13. วิชาทฤษฎีชุมชนได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีแก่ผู้ใช้งบการเงินเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถระบุนความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่องค์กรใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน	3.05	0.97	ปานกลาง
ด้านความสม่ำเสมอ	3.37	0.94	ปานกลาง
14. วิชาทฤษฎีชุมชนได้ยึดถือนโยบายหรือวิธีการต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน	3.46	0.96	มาก
15. วิชาทฤษฎีชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเมื่อมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยนหรือเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินขององค์กรแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น	3.28	0.99	ปานกลาง
ภาพรวม	3.22	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิชาทฤษฎีชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) เมื่อพิจารณาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีรายด้านพบว่า

ด้านความเกี่ยวข้องปัญหา คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับมากเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีมีข้อมูลทางบัญชีพร้อมที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ ($\bar{X}=3.57$) คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของ

ผู้บริหารในอนาคตได้ ($\bar{X}=3.30$) วิสาหกิจชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนหรือยืนยันเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับผู้บริหาร ($\bar{X}=3.25$) วิสาหกิจได้มีการจัดเตรียมข้อมูลทางบัญชี ที่มีความเกี่ยวข้องและช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจคือ ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถคาดคะเนผลลัพธ์หรือยืนยันหรือแก้ไขการคาดคะเนนั้นได้ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้ ($\bar{X}=3.17$) วิสาหกิจชุมชนได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ ซึ่งสามารถนำมาช่วยในการตัดสินใจอนาคตได้ ($\bar{X}=3.08$) ตามลำดับ

ด้านความเชื่อถือได้ คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนได้นำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ปราศจากความลำเอียง คือเป็นข้อมูลที่จัดทำและนำเสนอโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า ($\bar{X}=3.15$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นความชัดเจนและความแน่นอนของข้อมูล ($\bar{X}=3.14$) วิสาหกิจชุมชนได้มีการบันทึกข้อมูลรายการต่าง ๆ ตามราคาที่เป็นมูลค่าแน่นอน สามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาตรวจสอบได้ ($\bar{X}=3.13$) วิสาหกิจชุมชนได้แสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงธรรมที่ต้องการแสดงหรือควรที่จะแสดง ($\bar{X}=3.12$) วิสาหกิจชุมชนมีการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีการวัดค่าที่ใช้หรือผู้วัดค่า ซึ่งก่อให้เกิดความลำเอียงในการวัดค่าทางการบัญชี ($\bar{X}=3.10$) ตามลำดับ

ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรถือปฏิบัติ ($\bar{X}=3.15$) วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละองค์กร ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ($\bar{X}=3.13$) วิสาหกิจชุมชนได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถระบุความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่องค์กรใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน ($\bar{X}=3.05$) ตามลำดับ

ด้านความสม่ำเสมอ คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับมากเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนได้ยึดถือนโยบายหรือวิธีการต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ($\bar{X}=3.46$) คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเมื่อมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยนหรือเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินขององค์กรแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ($\bar{X}=3.28$)

ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

จากการศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชี ในด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านสอบทาน ความถูกต้อง ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ด้านการทันเวลา และด้านความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระบบสารสนเทศทางการบัญชี

(n=572)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้	3.17	0.92	ปานกลาง
ด้านสอบทานความถูกต้อง	3.18	1.00	ปานกลาง
ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ	3.44	0.93	มาก
ด้านการทันเวลา	3.49	0.90	มาก
ด้านความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ	3.11	0.69	ปานกลาง
ภาพรวม	3.28	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า วิชาทฤษฎีมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) โดยมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับมาก ในด้านการทันเวลา ($\bar{X}=3.49$) ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ($\bar{X}=3.44$) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในระดับปานกลางในด้านสอบทานความถูกต้อง ($\bar{X}=3.18$) ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.17$) และด้านความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ ($\bar{X}=3.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระบบสารสนเทศ
ทางการบัญชีรายด้าน (n=572)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้	3.17	0.92	ปานกลาง
1. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้มีผลทำให้วิสาหกิจชุมชนมีข้อมูลทางการบัญชีที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้	3.47	0.98	มาก
2. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกรรมการบริหารเชื่อมั่นว่าข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้องและเชื่อถือได้	3.11	1.01	ปานกลาง
3. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมั่นใจว่าข้อมูลทางการบัญชีเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง	3.18	1.04	ปานกลาง
4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีทำให้ข้อมูลทางการบัญชีปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง	2.93	1.02	ปานกลาง
ด้านสอบทานความถูกต้องได้	3.18	1.00	ปานกลาง
5. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานความถูกต้องได้	3.39	1.01	ปานกลาง
6. งบการเงินที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสอบทานได้ว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไป	3.09	1.07	ปานกลาง
7. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานได้จากการสอบบัญชีรับอนุญาต โดยผู้สอบบัญชีได้รับรองความถูกต้องของงบการเงินว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไป	3.07	1.13	ปานกลาง
ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ	3.44	0.93	มาก
8. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในเนื้อหาที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ	3.32	1.01	ปานกลาง
9. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้ได้รับข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ใช้อย่างนอก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขในงบกำไรขาดทุน งบดุลและงบกระแสเงินสด	3.58	1.00	มาก
10. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่หัวหน้างาน และพนักงานเพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่รับผิดชอบ	3.43	1.03	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=572)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการทันเวลา	3.49	0.90	มาก
11. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ช่วยให้ทำงานได้ดีขึ้นและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น	3.57	1.01	มาก
12. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ช่วยให้มีเวลามากขึ้นและสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว หลายอย่างพร้อมกันได้	3.61	1.01	มาก
13. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ได้รับข้อมูลทันเวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจ ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามต้องการ	3.68	1.00	มาก
14. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยในการจัดหาสารสนเทศได้ทันเวลาและเชื่อถือได้ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ	3.48	1.01	มาก
15. ความรวดเร็วและทันต่อเวลาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน	3.10	1.02	ปานกลาง
ด้านความเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะตัดสินใจ	3.11	0.69	ปานกลาง
16. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอดีตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินสนใจ	3.19	0.71	ปานกลาง
17. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนและยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนที่ผ่านมา	3.02	0.99	ปานกลาง
18. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งช่วยยืนยันหรือข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงิน	3.20	0.96	ปานกลาง
19. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึงความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการรับประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ การแก้ไขสถานการณ์ และมีบทบาทในการยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตที่เกี่ยวกับโครงสร้างและผลการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้	3.05	0.98	ปานกลาง
ภาพรวม	3.28	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า วิชาทฤษฎีชุมชนมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) เมื่อพิจารณาระบบสารสนเทศทางการบัญชีรายด้านพบว่า

ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับมากในด้านการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้มีผลทำให้วิชาทฤษฎีชุมชนมีข้อมูลทางการบัญชีที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.47$) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับปานกลางในด้านการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมั่นใจว่าข้อมูลทางการบัญชีเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง ($\bar{X}=3.18$) การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกรรมการบริหารเชื่อมั่นว่าข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.11$) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีทำให้ข้อมูลทางการบัญชีปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ($\bar{X}=2.93$) ตามลำดับ

ด้านสอบทานความถูกต้องได้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับปานกลางเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานความถูกต้องได้ ($\bar{X}=3.39$) งบการเงินที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสอบทานได้ว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไป ($\bar{X}=3.09$) และงบการเงินที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสอบทานได้ว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไป ($\bar{X}=3.07$) ตามลำดับ

ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับมากเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้ได้รับข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ภายนอกซึ่งประกอบด้วยตัวเลขในงบกำไรขาดทุน งบดุลและงบกระแสเงินสด ($\bar{X}=3.58$) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีระดับปานกลางเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่หัวหน้างาน และพนักงานเพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.43$) ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้วิชาทฤษฎีชุมชนได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในเนื้อหาที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.32$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ด้วยการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ

การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติของกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมธุรกิจ
ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางบัญชี และระบบสารสนเทศบัญชี มีรายละเอียด
ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	ความเบ้ (Skewness)	ความโด่ง (Kurtosis)	ข้อมูลแจกแจงปกติ (Normal Distribution)
BE	BE1	-0.123	-0.232	✓
	BE2	-0.089	-0.505	✓
	BE3	-0.091	-0.023	✓
	BE4	-0.144	-0.029	✓
AC	AC1	0.035	-0.171	✓
	AC2	-0.101	-0.098	✓
	AC3	-0.172	0.264	✓
	AC4	-0.031	-0.077	✓
	AC5	-0.029	0.013	✓
QAI	QAI1	-0.075	-0.264	✓
	QAI2	-0.131	-0.039	✓
	QAI3	-0.148	0.001	✓
	QAI4	-0.106	-0.131	✓
AIS	AIS1	-0.153	-0.097	✓
	AIS2	-0.100	-0.348	✓
	AIS3	-0.328	-0.101	✓
	AIS4	-0.213	0.039	✓
	AIS5	-0.228	0.002	✓

จากตารางที่ 14 พบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) มีค่า Skewness อยู่ระหว่าง -0.144 ถึง 0.089 และค่า Kurtosis อยู่ระหว่าง -0.505 ถึง -0.023 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (AC) มีค่า Skewness อยู่ระหว่าง -0.172 ถึง 0.035 และค่า Kurtosis อยู่ระหว่าง -0.171 ถึง 0.264 คุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) มีค่า Skewness อยู่ระหว่าง -0.148 ถึง -0.075 และค่า Kurtosis อยู่ระหว่าง

-0.264 ถึง 0.001 ระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) มีค่า Skewness อยู่ระหว่าง -0.328 ถึง -0.100 และค่า Kurtosis อยู่ระหว่าง -0.348 ถึง 0.039

นั่นคือตัวแปรสภาพแวดล้อมธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางบัญชี และระบบสารสนเทศบัญชี ต่างมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ทั้งนี้เนื่องจาก ค่าความเบ้ (Skewness) ไม่เกิน 0.75 (ค่าสัมบูรณ์) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ไม่เกิน 1.50 (ค่าสัมบูรณ์) จึงทำให้ข้อมูลมีแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) (Hoogland & Boomsma, 1998: 329-367) อันมีผลให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องและแม่นยำเมื่อตัวแปรมีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ แต่หากตัวแปรฝ่าฝืนข้อตกลงนี้ จะทำให้ความคลาดเคลื่อนของโมเดลมีค่าต่ำกว่าปกติ (Underestimate) ส่งผลให้โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบไม่ถูกต้อง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551: 84)

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดจำนวน 4 ตัวแปร อยู่ระหว่าง 0.713* ถึง 0.774* ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี (AC) มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดจำนวน 5 ตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.704* ถึง 0.752* ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดจำนวน 4 ตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.708* ถึง 0.790* ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดจำนวน 5 ตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.664* ถึง 0.785* ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดระบบสารสนเทศบัญชี มีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 (ค่าสัมบูรณ์) ทำให้ไม่เกิดสภาวะ Multicollinearity จึงมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ด้วยซึ่งสภาวะ Multicollinearity หรือปรากฏการณ์ที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวกสูง อันมีผลให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้ในการประมาณค่าความแม่นยำ ซึ่งจะเกิดขึ้นในสัมพันธทางบวกสูงเท่านั้น ส่วนในกรณีที่ความสัมพันธ์ทางลบสูง จะยังทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้ในการประมาณมีความแม่นยำมากขึ้น ซึ่งหากเกิดสภาวะดังกล่าว หนทางแก้ไขจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตัดตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันสูงออกจากการวิเคราะห์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2551: 224-227)

ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

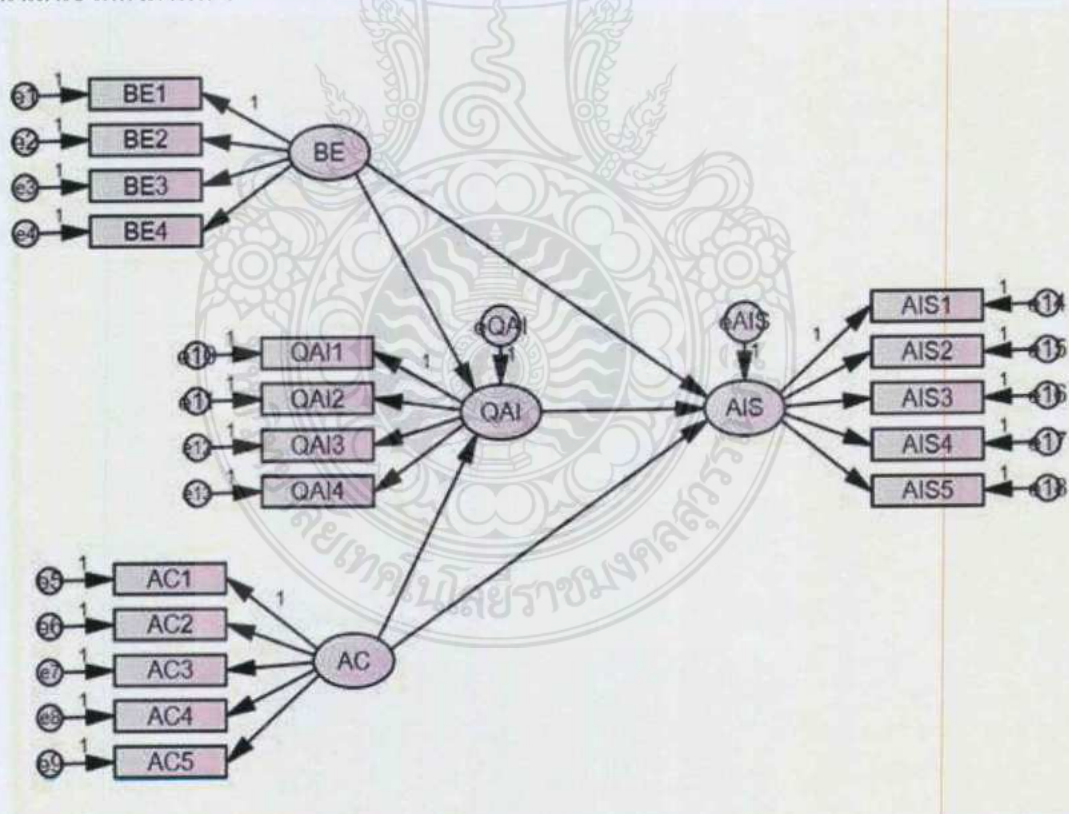
ตัวแปร	BE1	BE2	BE3	BE4	AC1	AC2	AC3	AC4	AC5	QA1	QA2	QA3	QA4	AI51	AI52	AI53	AI54	AI55
BE1	1.000																	
BE2	0.773*	1.000																
BE3	0.774*	0.739*	1.000															
BE4	0.754*	0.754*	0.741*	1.000														
AC1	0.650*	0.698*	0.756*	0.798*	1.000													
AC2	0.601*	0.629*	0.640*	0.655*	0.704*	1.000												
AC3	0.623*	0.636*	0.678*	0.723*	0.752*	0.740*	1.000											
AC4	0.623*	0.635*	0.674*	0.691*	0.723*	0.713*	0.701*	1.000										
AC5	0.604*	0.599*	0.643*	0.664*	0.708*	0.746*	0.759*	0.725*	1.000									
QA1	0.573*	0.567*	0.651*	0.680*	0.701*	0.689*	0.718*	0.750*	0.735*	1.000								
QA2	0.617*	0.604*	0.671*	0.694*	0.710*	0.711*	0.761*	0.762*	0.738*	0.744*	1.000							
QA3	0.613*	0.611*	0.677*	0.713*	0.725*	0.702*	0.753*	0.768*	0.775*	0.708*	0.783*	1.000						
QA4	0.596*	0.606*	0.666*	0.662*	0.691*	0.696*	0.701*	0.725*	0.742*	0.776*	0.721*	0.790*	1.000					
AI51	0.621*	0.585*	0.648*	0.707*	0.720*	0.676*	0.744*	0.784*	0.759*	0.773*	0.707*	0.734*	0.705*	1.000				
AI52	0.582*	0.541*	0.586*	0.624*	0.669*	0.623*	0.662*	0.727	0.722*	0.756*	0.761*	0.788*	0.740*	0.759*	1.000			
AI53	0.599*	0.588*	0.619*	0.656*	0.696*	0.665*	0.688*	0.732*	0.739*	0.725*	0.746*	0.791*	0.758*	0.748*	0.761*	1.000		
AI54	0.629*	0.612*	0.665*	0.688*	0.683*	0.654*	0.725*	0.756*	0.741*	0.763*	0.788*	0.729*	0.715*	0.749*	0.742*	0.785*	1.000	
AI55	0.522*	0.514*	0.546*	0.569*	0.549*	0.521*	0.610*	0.605*	0.615*	0.638*	0.677*	0.699*	0.655*	0.700*	0.664*	0.706*	0.752*	1.000

*p<0.05

ส่วนที่ 7 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศ
ทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

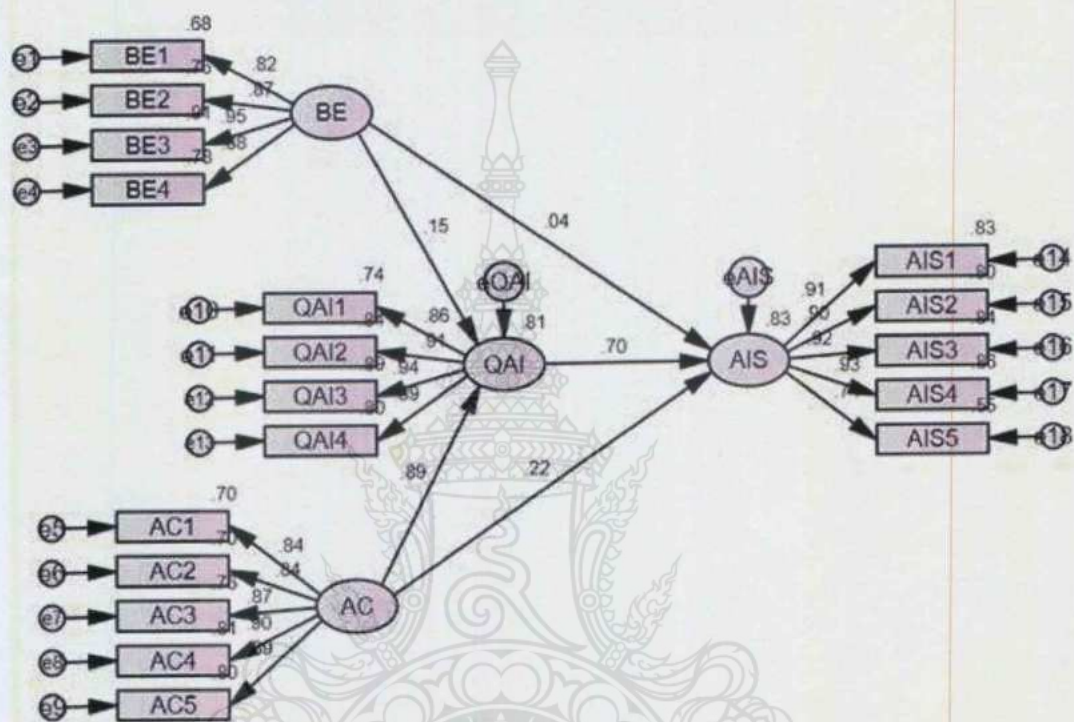
จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) โดยการประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) และประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดล (Component Fit Measure) มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี จากกรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถเขียนอยู่ในรูปโมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Amos version 18.0 สามารถนำเสนอได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีจากกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป AMOS version 18.0 ได้ดังภาพที่ 5

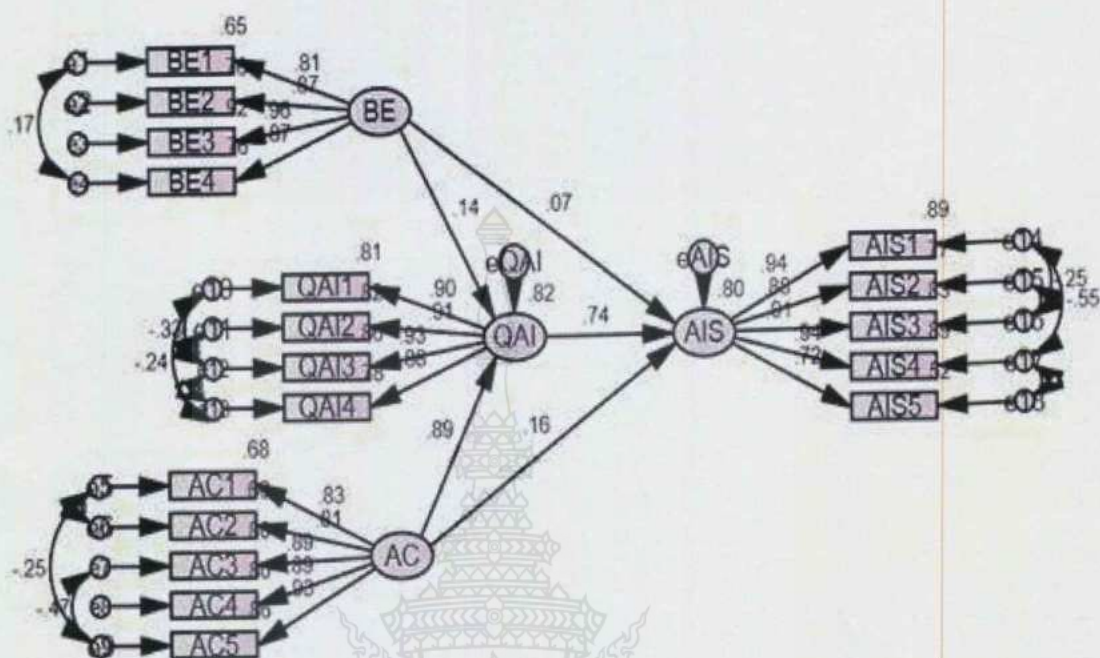
$$\chi^2 = 406.108, df = 130, GFI = 0.830, RMR = 0.165, RMSEA = 0.131$$

ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี จากกรอบแนวคิดในการวิจัย (ก่อนปรับโมเดล)

จากภาพที่ 5 พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นยังไม่มี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ก่อนปรับโมเดล) เนื่องจากความกลมกลืนของโมเดลใน ภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่า สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 3.124 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่ กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI=0.830, AGFI=0.816,

NFI=0.893, IFI=0.882, CFI=0.882 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.165 และ RMSEA= 0.131 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นต้องปรับโมเดลด้วยวิธีการเชื่อมลูกศรสองหัวระหว่าง ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตามที่ Modification Indices (MI) แนะนำให้ปรับทั้งเส้น 12 พารามิเตอร์ ได้แก่ 1) $e6 \leftrightarrow e5$ 2) $e13 \leftrightarrow e12$ 3) $e7 \leftrightarrow e9$ 4) $e5 \leftrightarrow e9$ 5) $e17 \leftrightarrow e18$ 6) $e12 \leftrightarrow e11$ 7) $e12 \leftrightarrow e10$ 8) $e13 \leftrightarrow e10$ 9) $e17 \leftrightarrow e14$ 10) $e16 \leftrightarrow e14$ 11) $e15 \leftrightarrow e16$ และ 12) $e4 \leftrightarrow e1$ ตามลำดับ จนทำให้สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระน้อยกว่า 3 โดยการปรับโมเดลครั้งนี้ไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการลดตัวแปร (Data Reduction) ในโมเดล และการรวมตัวแปร (Item Parceling) เพื่อสร้างปัจจัยใหม่ทั้งนี้เป็นเพราะค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) (Kline, 1994: 28-41) ประกอบกับทฤษฎีที่ทบทวนวรรณกรรมได้ทบทวนในแต่ละปัจจัยมาก่อน จึงไม่เหมาะที่จะสร้างปัจจัยใหม่ (กริช แรงสูงเนิน, 2554: 120-134) ดังภาพที่ 6

$$\chi^2 = 284.158, df = 118, GFI = 0.973, RMR = 0.044, RMSEA = 0.020$$

ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี จากกรอบแนวคิดในการวิจัย (หลังปรับโมเดล)

จากภาพที่ 6 พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับโมเดล) เนื่องจากความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่า สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.408 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI=0.973, AGFI=0.916, NFI=0.918, IFI=0.926, CFI=0.926 ผ่านเกณฑ์ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR=0.044 และ RMSEA=0.020 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์	
		ก่อนปรับโมเดล	หลังปรับโมเดล
χ^2/df	<3	3.124	2.408
GFI	≥ 0.90	0.830	0.973
AGFI	≥ 0.90	0.816	0.916
NFI	≥ 0.90	0.893	0.918
IFI	≥ 0.90	0.882	0.926
CFI	≥ 0.90	0.882	0.926
RMR	<0.05	0.165	0.044
RMSEA	<0.05	0.131	0.020
สรุป		ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี เมื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาพิจารณาแยกส่วนโดยในส่วนของโมเดลการวัด (Measurement Model) มีดังนี้

สภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย ด้านสังคม (BE1) ด้านเศรษฐกิจ (BE2) ด้านการเมือง (BE3) ด้านเทคโนโลยี (BE4) ต่างมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง (น้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) โดยให้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.809 ถึง 0.961 แต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของสภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) อยู่ระหว่างร้อยละ 65.4 ถึง 92.4

ความรู้ความสามารถทางบัญชี (AC) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย ด้านความรู้ในวิชาชีพ (AC1) ด้านทักษะทางวิชาชีพ (AC2) ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ (AC3) ด้านจรรยาบรรณ (AC4) ด้านเจตคติ (AC5) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง (น้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) โดยให้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.812 ถึง

0.929 แต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของความรู้ความสามารถทางบัญชี (AC) อยู่ระหว่างร้อยละ 65.9 ถึง 86.3

คุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย ด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา (QAI1) ด้านความเชื่อถือได้ (QAI2) ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ (QAI3) ด้านความสม่ำเสมอ (QAI4) ต่างมีความสอดคล้องกับคุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง (น้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) โดยให้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.881 ถึง 0.926 แต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของคุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) อยู่ระหว่างร้อยละ 77.6 ถึง 85.7

ระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ (AIS1) ด้านสอบถามความถูกต้อง (AIS2) ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ (AIS3) ด้านการทันเวลา (AIS3) ด้านความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ (AIS4) ต่างมีความสอดคล้องกับระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) ซึ่งเป็น ตัวแปรแฝง (น้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) โดยให้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.721 ถึง 0.943 แต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) อยู่ระหว่างร้อยละ 52.0 ถึง 89.0

สรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วย สภาพแวดล้อมธุรกิจ (BE) ความรู้ความสามารถทางบัญชี (AC) คุณภาพข้อมูลทางบัญชี (QAI) ระบบสารสนเทศบัญชี (AIS) ต่างมีความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994: 84) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักปัจจัย (Factor Loading: λ)			t	R ²
		b	S.E.	Beta		
BE	BE1	1.000		0.809		0.654
	BE2	1.200	0.048	0.871	25.038*	0.758
	BE3	1.147	0.041	0.961	28.079*	0.924
	BE4	1.029	0.037	0.874	27.597*	0.763
AC	AC1	1.000		0.826		0.682
	AC2	1.031	0.034	0.812	30.145*	0.659
	AC3	1.018	0.038	0.894	26.701*	0.798
	AC4	1.158	0.043	0.893	27.086*	0.797
	AC5	1.210	0.046	0.929	26.187*	0.863
QAI	QAI1	1.000		0.898		0.807
	QAI2	0.983	0.029	0.908	33.364*	0.824
	QAI3	1.037	0.034	0.926	30.853*	0.857
	QAI4	1.054	0.037	0.881	28.358*	0.776
AIS	AIS1	1.000		0.943		0.890
	AIS2	0.594	0.027	0.877	34.007*	0.769
	AIS3	0.971	0.027	0.910	34.952*	0.828
	AIS4	0.975	0.028	0.941	36.002*	0.886
	AIS5	1.016	0.030	0.721	22.367*	0.520

*P<0.05

หมายเหตุ: กำหนดค่าพารามิเตอร์=1 ในตำแหน่ง BE1, AC1, QAI1, AIS1 ดังนั้นจึงไม่มีค่า S.E. และ t

การพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี โดยพิจารณาในส่วนของโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) มีดังนี้

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) (DE=0.142* และ 0.894* ตามลำดับ) 2) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้

ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) ($TE = 0.172^*$ และ 0.822^* ตามลำดับ) และ 3) คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) ($DE = 0.742^*$)

ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี มีความเที่ยงตรง (Validity) (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.804 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.4 (0.8047×100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ย่อมถือได้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้มีความสามารถในการพยากรณ์ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ได้ดีและยอมรับได้ (Sarlis & Strenkhorst, 1984: 2261-A) ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ		
		BE	AC	QAI
QAI	DE	0.142*	0.894*	
	IE	-	-	
	TE	0.142*	0.894*	
	R^2	0.820		
AIS	DE	0.066*	0.158*	0.742*
	IE	0.106*	0.664*	-
	TE	0.172*-	0.822*	0.742*
	R^2	0.804		

* $P < 0.05$

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ยังสามารถเขียนในรูปสมการ โครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ได้ดังนี้

$$QAI = 0.142* BE + 0.894* AC; R^2 = 0.820$$

$$AIS = 0.066* BE + 0.158* AC + 0.742* QAI; R^2 = 0.804$$

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient=0.142*; DE=0.142*) นั่นคือ ถ้าวิสาหกิจชุมชนมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี จะมีคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีที่ดีด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient=0.894*; DE=0.894*) นั่นคือ ถ้าวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีดี จะมีคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีที่ดีด้วย

สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient=0.172*; DE=0.066*; IE=0.106*) นั่นคือ วิสาหกิจชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี จะมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient=0.822*; DE=0.158*; IE=0.664*) นั่นคือ วิชาทฤษฎีชุมชนที่มีความรู้ความสามารถทางการบัญชีดี จะมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีด้วย

สมมติฐานที่ 5 คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient=0.742*; DE=0.742*) นั่นคือ ถ้าวิชาทฤษฎีชุมชนมีคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีดี จะมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีด้วย

สรุปได้ว่า คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

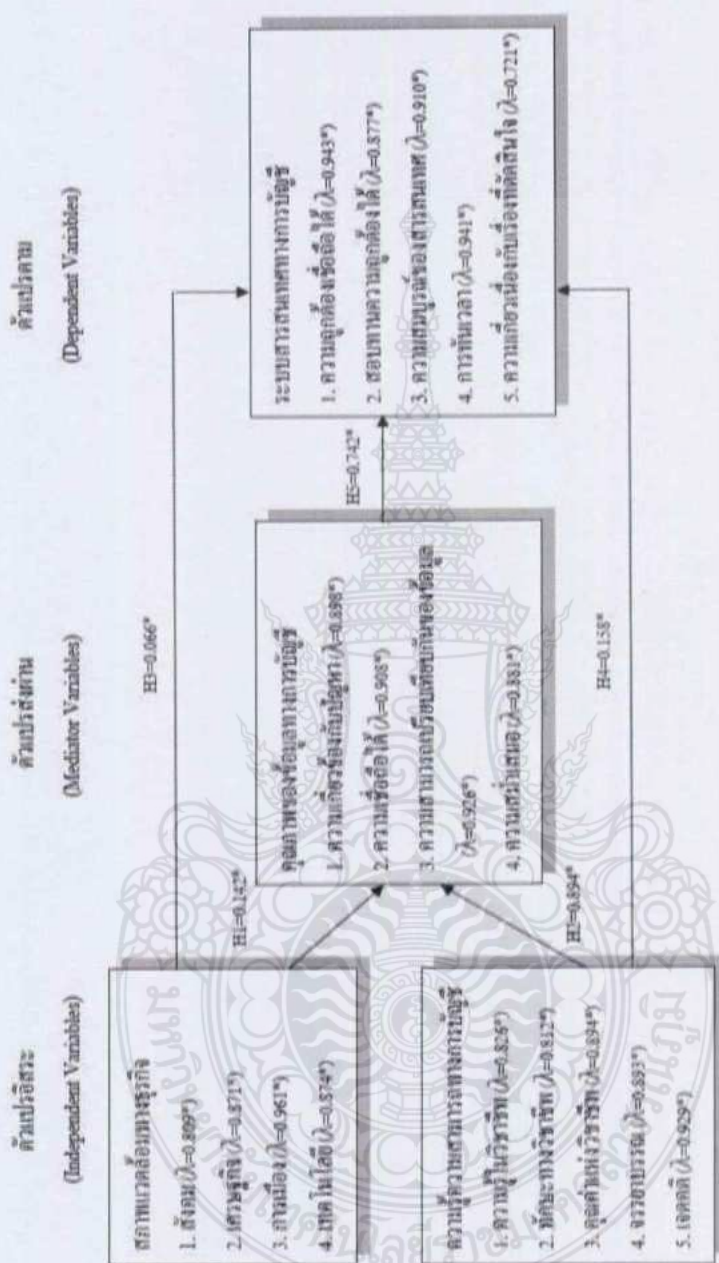
ตารางที่ 19 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	อิทธิพล	ยอมรับ/ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี	DE=0.142*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี	DE=0.894*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 3 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี	DE=0.066* IE=0.106*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 4 ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี	DE=0.158* IE=0.664*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 5 คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี	DE=0.742*	ยอมรับ

* $P < 0.05$

สรุปรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากสัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.408 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 คำนี้นักวิจัยได้แก่ GFI, AGFI, NFI, IFI, CFI ผ่านเกณฑ์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า คำนี้นักวิจัย RMR, RMSEA ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน อีกทั้งในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีความเที่ยงตรง (Validity) เนื่องจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.721 ถึง 0.961 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994: 84) ตลอดจนรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่ได้ระดับดีและเป็นที่ยอมรับด้วย ทั้งนี้เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.804 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.4 (0.804×100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป (Saris & Strenkhorst, 1984: 2261-A) โดยสามารถนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสมเช่นเดิมได้ดังภาพที่ 7

* $p<0.05$ $\chi^2 = 284.158$, $df = 118$, $GFI = 0.973$, $NMR = 0.044$, $RMSEA = 0.020$

ภาพที่ 7 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี
ที่พัฒนาจนอย่างเหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ประเภทการวิจัยคือการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนา (Survey and Development Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศ ทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

2. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 572 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป PASW version 18.0 และ AMOS version 18.0 โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ในการสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนจำนวน 572 แห่ง ส่วนใหญ่จะประกอบกิจการเกษตรอุตสาหกรรมอาหาร จำนวนมากที่สุดร้อยละ 19.9 มีจำนวนสมาชิก 21-40 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ส่วนใหญ่ว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศทางบัญชีเป็นการเฉพาะ ร้อยละ 69.4 ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีพบมากที่สุดคือ 5-10 ปี ร้อยละ 39.3

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศ ทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

ระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) โดยมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในระดับปานกลางในด้านสังคม ($\bar{X}=3.20$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.19$) ด้านการเมือง ($\bar{X}=3.18$) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.13$) ตามลำดับ

ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=3.26$) โดยมีความรู้ในวิชาชีพในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) และมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีในระดับปานกลางในด้านเจตคติ ($\bar{X}=3.32$) ด้านทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X}=3.23$) ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ($\bar{X}=3.16$) ด้านจรรยาบรรณ ($\bar{X}=2.97$) ตามลำดับ

ระดับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) โดยมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในระดับปานกลางในด้านความสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.37$) ด้านความเกี่ยวข้องปัญหา ($\bar{X}=3.27$) ด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.13$) ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ($\bar{X}=3.11$) ตามลำดับ

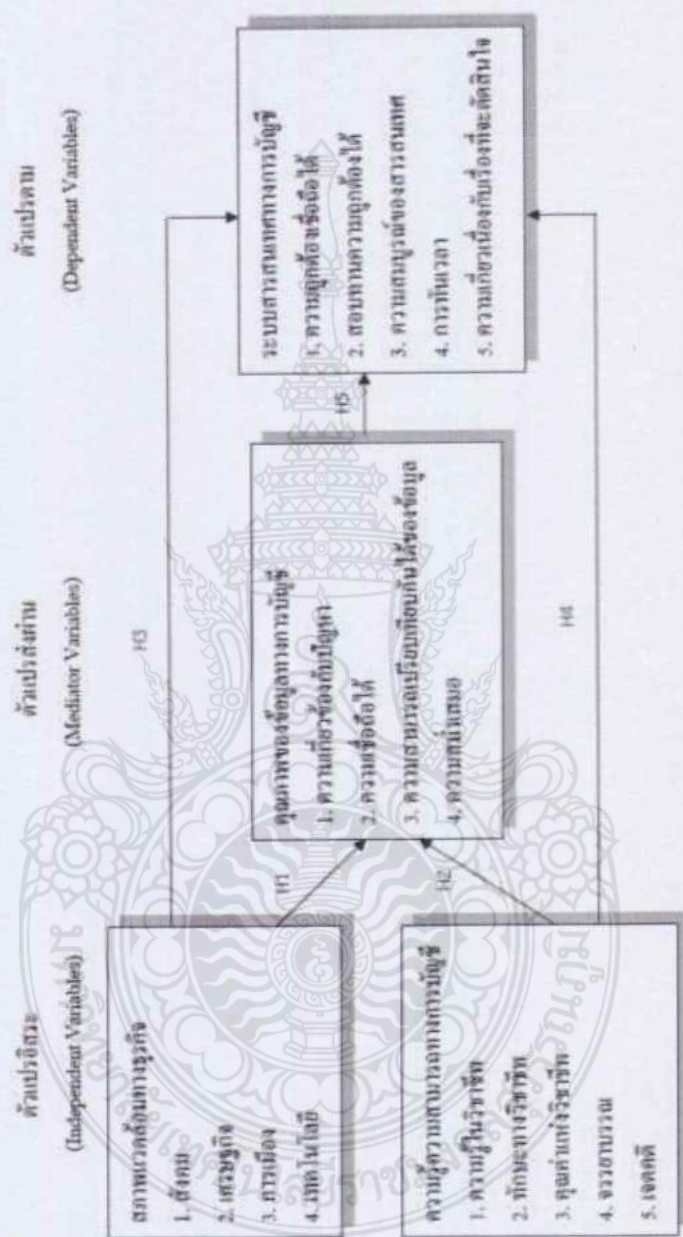
ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) โดยมีระบบสารสนเทศทางบัญชีระดับมากในการทันเวลา ($\bar{X}=3.49$) ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ($\bar{X}=3.44$) ระบบสารสนเทศทางบัญชีในระดับปานกลางในด้านสอบถามความถูกต้อง ($\bar{X}=3.18$) ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.17$) และด้านความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ ($\bar{X}=3.11$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่า สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.408 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI=0.973, AGFI=0.916, NFI=0.918, IFI=0.926, CFI=0.926 ผ่านเกณฑ์ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR=0.044 และ RMSEA=0.020 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน อีกทั้งในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีความเที่ยงตรง (Validity) เนื่องจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.721 ถึง 0.961 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994: 84)

ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($DE=0.142^*$ และ 0.894^* ตามลำดับ) 2) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($TE=0.172^*$ และ 0.822^* ตามลำดับ) และ 3) คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($DE=0.742^*$) ตลอดจนรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีที่ได้ระดับดีและเป็นที่ยอมรับด้วย ทั้งนี้เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.804 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.4 (0.804×100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป (Saris & Strenkhorst, 1984: 2261-A) โดยสามารถนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสมในรูปกรอบแนวคิดในการวิจัยเช่นเดิมดังภาพที่ 8

ภาพที่ 1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร: สมุทรสงครามและราชบุรี
ที่พัฒนาขึ้นอย่างเหมาะสมในรูปกรอบแนวคิดการวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาใช้ในการอภิปรายผลดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 572 แห่ง ส่วนใหญ่จะประกอบกิจการเกษตร ผลิตอาหาร จำนวนมากที่สุดร้อยละ 19.9 มีจำนวนสมาชิก 21-40 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ส่วนใหญ่ว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นการเฉพาะ ร้อยละ 69.4 ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีพบมากที่สุดคือ 5-10 ปี ร้อยละ 39.3 ที่เป็นนี้ เนื่องจากกิจการที่วิสาหกิจชุมชนประกอบธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยคือคืออาหารซึ่งหมายรวมถึง ผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของจักรพันธุ์ พงษ์ผล (2556) ได้ศึกษาการบริหารจัดการทางบัญชีและการรายงานทางการเงินในธุรกิจเกษตรกับ ร่างมาตรการบัญชีฉบับที่ 41 ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจเกษตรเพื่อผลิตอาหารจำเป็นต้องมีการบริหาร การจัดการทางบัญชีและรายงานทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ และถูกต้องครบถ้วน

การประกอบกิจกรรมในกิจการของวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องพึ่งพาคนหรือ สมาชิกที่มากพอเพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มฯ โดยการประกอบกิจการจำเป็นต้องมีระบบบัญชี ตัวเลขการเงินที่สำคัญต่าง ๆ และจำเป็นต้องพึ่งพาระบบการจัดการข้อมูลทางบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ทันเวลา จึงได้หาแหล่งผู้ผลิต (Supplier) ที่มีประสิทธิภาพและความชำนาญมาช่วยถ่ายทอด ความรู้เพื่อการจัดการข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจ รวมถึงแหล่งจำหน่ายหรือกระจายสินค้า (Distributor) ที่ครอบคลุมและเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ช่วยลดต้นทุนด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ด้านขนส่ง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีประสบการณ์การใช้ระบบสารสนเทศ ทางบัญชีที่ยาวนานพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภา รัชต์ศักดิ์ (2554) ได้ศึกษาการใช้ระบบ คอมพิวเตอร์ในทางบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจมีการ ทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ในระหว่าง 5-10 ปี

ระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของวิรัช สงวนวงษ์วาน (2550) ได้สรุป ตัวแปรที่ใช้วัดสิ่งแวดล้อมทั่วไป (General Environment) หรือสิ่งแวดล้อมภายนอกที่อยู่ห่างออกไป และส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผลิตหรือจำหน่ายสินค้าหรือ บริการใด ๆ ขนาดเล็ก หรือใหญ่เพียงใด อันประกอบด้วย วัฒนธรรมสังคม (Social Cultural) เป็น ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชนและ แต่ละประเทศที่ส่งผลต่อธุรกิจ (ระดับปานกลางด้านสังคม ($\bar{X}=3.20$)) ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Conditions) ทั้งกำลังซื้อของประชากร วัฏจักรธุรกิจ การจ้างงาน (ระดับปานกลางด้านเศรษฐกิจ

($\bar{X}=3.19$) ส่วนการเมือง (Political Conditions) เป็นความมั่นคงทางการเมือง นโยบายของรัฐบาล ต่อการดำเนินธุรกิจ (ระดับปานกลางด้านการเมือง ($\bar{X}=3.18$)) และเทคโนโลยี (Technological) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลข่าวสาร (ระดับปานกลางด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.13$))

ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=3.26$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชยันรินทร์ วีระสวณิชย์, 2558: 3) ได้กล่าวถึงความสามารถ (Capabilities) ที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารับสมัครบุคคลที่เหมาะสม (Candidates) เข้าสู่โปรแกรม เพื่อการก้าวสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นต้องมีประกอบด้วยความรู้ในวิชาชีพ (Knowledge) ที่เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการจัดการทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ด้านบัญชีและเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ระดับมากในด้านความรู้ในวิชาชีพ ($\bar{X}=3.64$)) ทักษะทางวิชาชีพ (Skills) เกี่ยวกับการใช้เหตุผล การปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร (ระดับปานกลางในด้านทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X}=3.23$)) คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) ความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต (ระดับปานกลางในด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ($\bar{X}=3.16$)) จรรยาบรรณ (Ethics) ที่แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ (ระดับปานกลางในด้านจรรยาบรรณ ($\bar{X}=2.97$)) และเจตคติ (Attitudes) มีต่อสิ่งร่ำทางสังคม (ระดับปานกลางในด้านเจตคติ ($\bar{X}=3.32$))

ระดับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของเมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทเพร (2554: 66-73) ได้กล่าวถึงลักษณะคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกำหนดขึ้นสำหรับผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในธุรกิจและเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจพอสมควร และมีความพยายามที่จะศึกษาข้อมูลนั้น คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีกำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากประโยชน์และคุณลักษณะที่จะให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ คุณภาพของข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ คุณภาพขั้นต้นของข้อมูล (Primary Decision Specific Qualities) ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับปัญหา (Relevance) คุณค่าในการแสดงผลงานและคุณค่าในการคาดคะเนและความทันต่อเหตุการณ์ (ระดับปานกลางด้านความเกี่ยวข้องกับปัญหา ($\bar{X}=3.27$)) ความเชื่อถือได้ (Reliability) เป็นความสามารถตอบสนองได้ ความเป็นจริงของข้อมูล และความเป็นกลาง (ระดับปานกลางด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.13$)) และคุณภาพขั้นรองของข้อมูลและความสัมพันธ์กัน (Secondary and Interactive Qualities) ประกอบด้วย ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละกิจการซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ระดับปานกลาง

ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล ($\bar{X}=3.11$) ความสม่ำเสมอ (Consistency) การยึดถือนโยบายหรือวิธีต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ๆ ความสม่ำเสมอเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์และสามารถเปรียบเทียบกันได้ (ระดับปานกลางด้านความสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.37$)) ซึ่งแนวคิดนี้จะไม่ได้แสดงให้เห็นถึงลำดับความสำคัญของคุณภาพแต่ละอย่าง เนื่องจากข้อมูลจะมีคุณภาพแต่ละลักษณะมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี (เน้นน้อยใจอ่อนน้อม, 2553: 347) ประกอบด้วยความถูกต้องเชื่อถือได้ (Accuracy) เป็นอัตราเปอร์เซ็นต์ของความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ (ระดับปานกลางด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ($\bar{X}=3.17$)) การสอบทานความถูกต้องได้ (Verifiability) โดยผ่านรับรองความถูกต้องของงบการเงินจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ระดับปานกลางด้านสอบทานความถูกต้อง ($\bar{X}=3.18$)) ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ (Completeness of Information) พิจารณาจากอัตราเปอร์เซ็นต์ของความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนของสารสนเทศนี้ ทั้งนี้จะไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณของสารสนเทศ (ระดับมากด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ ($\bar{X}=3.44$)) และการทันเวลา (Timeliness) สารสนเทศที่ได้มีการปรับให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ข้อมูลทางด้านการตลาด ควรจะเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (ระดับมากด้านการทันเวลา ($\bar{X}=3.49$)) และความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ (Relevance) กัดเลือกข้อมูลเฉพาะสารสนเทศที่จะนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ (ระดับปานกลางด้านความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ ($\bar{X}=3.11$))

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ที่พัฒนาขึ้นยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในโมเดลที่พัฒนาจากกรอบแนวคิดในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสามารถอนุมานหรือใช้อ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมดได้ ทั้งนี้เนื่องจากดัชนีวัดความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่า สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.408 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI=0.973, AGFI=0.916, NFI=0.918, IFI=0.926, CFI=0.926 ผ่านเกณฑ์ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR=0.044 และ RMSEA=0.020 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน อีกทั้งในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีความเที่ยงตรง (Validity) เนื่องจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.721 ถึง 0.961 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.30

ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994: 84) หรือกล่าวอีกนัยว่าตัวแปรสังเกตมีความสามารถที่จะนำไปใช้วัดตัวแปรแฝงแต่ละตัวที่อยู่ภายในโมเดลได้

ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า

1) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($DE=0.142^*$ และ 0.894^* ตามลำดับ) นั่นคือ วิสาหกิจชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจดี หรือมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีที่ดี คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีจะดีด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติรัตน์ มีมาก, ธารณี อังคัยศ และทักษิณา อังคัยศ (2559) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และด้านทักษะการประกอบวิชาชีพโดยมีความสามารถเพียงพอ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยส่งผลถึงร้อยละ 37.80 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินภา อันทรง , พร้อมพร ภูวดิน, สมใจ บุญหมื่นไวย (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ได้แก่ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเที่ยงธรรม ยกเว้นปัจจัยด้านประสิทธิภาพงานสอบบัญชีด้านความเชี่ยวชาญชำนาญของผู้สอบบัญชีและด้าน ความ เป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร แต่จะสอดคล้องในความสัมพันธ์กลับทิศทางกันกับงานวิจัยของคลฤดี ไฉ่วศาสตร์ และวิชิต อุ๋อัน (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินและการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจ

2) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($TE=0.172^*$ และ 0.822^* ตามลำดับ) นั่นคือ วิสาหกิจชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจดี หรือมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีที่ดี ระบบสารสนเทศทางการบัญชีจะดีด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร กนกทาวงศ์ (2559) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พฤติกรรมผู้บริโภคและกลยุทธ์การแข่งขันต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=0.298, p<0.05$) รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา ขำคำ, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว และ

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2562) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถของนักบัญชีและความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ และด้านประสิทธิภาพการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพงานบัญชีในด้านความทันต่อเวลา ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน และด้านความเชื่อถือได้

3) คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($DE=0.742^*$) สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติรัตน์ มีมีมาก, ธาริณี อังคัยศ และทักษิณา อังคัยศ (2559) ได้ศึกษาความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางบัญชีให้มีความรู้ความสามารถ มีการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน และมีการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ตลอดจนรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีที่ได้ระดับดีและเป็นที่ยอมรับ ทั้งนี้เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.804 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.4 หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทุกปัจจัยอันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี และคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี ได้ถูกต้องร้อยละ 80.4 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานยอมรับคือตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป (Saris & Strenkhorst, 1984: 2261-A)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วนดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ มีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($TE=0.172^*$) จึงเห็นควรให้

วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีผลักดันนโยบายระบบการจัดการสมัยใหม่ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจจากการนำข้อมูลสารสนเทศตัวเลขทางบัญชี นโยบายการเมืองเพื่อปรับแก้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่มีผลต่อการจัดทำรายงานงบการเงิน รวมถึงการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ให้เกิดประสิทธิภาพรวดเร็วและทันสมัยพร้อมนำมาประกอบการใช้งานทางด้านระบบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานของพระราชบัญญัติทางบัญชีที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยผ่านคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ($TE=0.822^*$) จึงเห็นควรให้วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีผลักดันนโยบายการส่งเสริม ฝึกอบรมปลูกฝังให้พนักงานในองค์กรเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะวิชาชีพ ความรู้ในวิชาชีพ ปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรโดยยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นจรรยาบรรณทางวิชาชีพ การปรับเจตคติหรือทัศนคติให้มองโลกในแง่ดีต่อวิชาชีพทางบัญชี พร้อมสร้างและรักษาไว้แห่งคุณค่าทางวิชาชีพสืบไป

3. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($DE=0.742^*$) จึงเห็นควรให้วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีผลักดันนโยบายการควบคุมภายในกระบวนการจัดการข้อมูลทางบัญชี พร้อมรับการแก้ปัญหาได้อย่างทันที่ที่เกิดความถูกต้องครบถ้วนและเชื่อถือได้ของข้อมูลการอัปเดต (Update) ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมออยู่ตลอดเวลา การประมวลผลรายการที่ถูกต้องในแต่ละขั้นตอนพร้อมทั้งเปรียบเทียบข้อมูลและนำเสนอในรูปของตารางและกราฟที่เข้าใจง่าย ความปลอดภัยของชุดข้อมูล รวมถึงสิทธิ์การเข้าถึงชุดข้อมูลหรือเพิ่มข้อมูลเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาต โดยให้ความเอาใจใส่ในการรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลทันต่อเหตุการณ์เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปราศจากความผิดพลาด

จากที่กล่าวมาข้างต้น นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี และคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี ต่างเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีให้เกิดประสิทธิภาพทั้งในด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ การสอบถามความถูกต้องได้ ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ การทันเวลา และความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ ซึ่งการพิจารณานโยบายใดมีความจำเป็นเร่งด่วนให้พิจารณาจากค่าอิทธิพล (Effect) ที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีเรียงค่าอิทธิพลจากมากไปน้อยตามตัวแปรความรู้ความสามารถทางการบัญชี รองลงมา คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิผลของการนำระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีมาใช้
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการนำระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรีมาใช้
3. ควรศึกษาเปลี่ยนกลุ่มประชากรและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้รายละเอียดเฉพาะกลุ่มธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับความต้องการของธุรกิจนั้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรวิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise: SMCE) ดังนั้นควรเปลี่ยนเป็นกลุ่มธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SMEs) ซึ่งเป็นหน่วยธุรกิจที่มีขนาดใหญ่กว่าวิสาหกิจชุมชนและเป็นหน่วยธุรกิจส่วนใหญ่ของประเทศที่มีความสำคัญไม่น้อยต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ

บรรณานุกรม

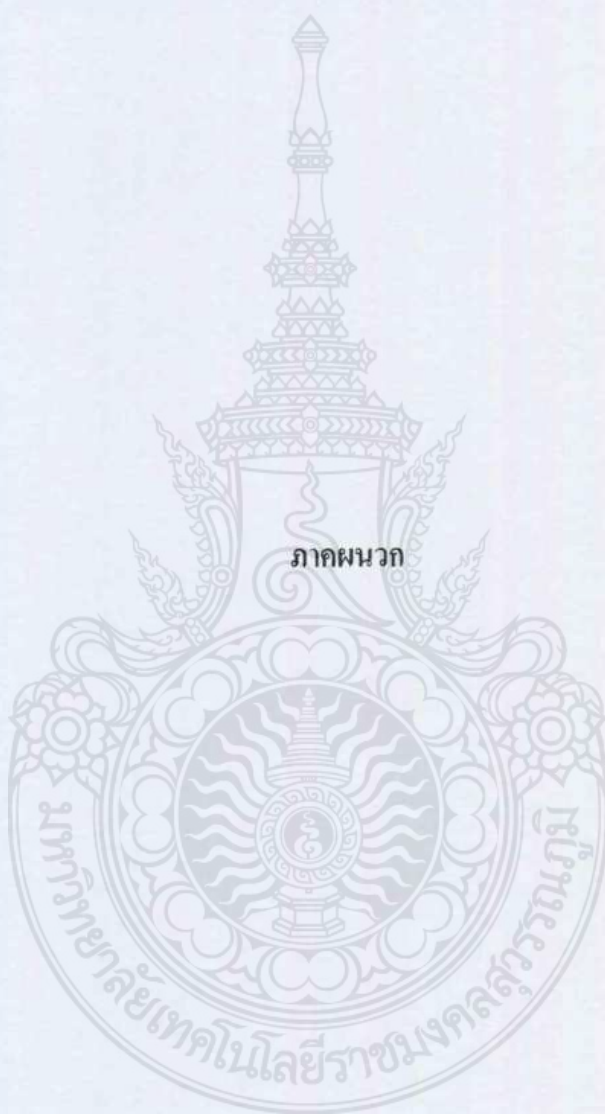
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2562. จำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติ
การจดทะเบียนแล้ว ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2562. กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศ
วิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ:
- กริช แรงสูงเนิน. 2554. การวิเคราะห์ SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จักรพันธุ์ แผ่ผล. 2556. การบริหารจัดการทางบัญชีและการรายงานทางการเงินในธุรกิจเกษตรกับ
ร่างมาตรการบัญชีฉบับที่ 41. รายงานการวิจัยประจำคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชา
การบัญชีบริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จันทนีย์ จันทนานนท์. 2561. คุณภาพข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจ
ของผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้า
อิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- จิตติมา คำคำ, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. 2562. วารสารนักบริหาร ปีที่ 39
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2562.
- จินตนา บุญบงการ. 2552. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- จิราภรณ์ รักษาแก้ว. 2550. สารสนเทศ: ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุฬามาศ สุนทร, ปฟฤกษ์ อุตสาหะวานิชกิจ และสุธนา ธีบุญจันทร์. 2553. ผลกระทบของพฤติกรรม
ส่วนบุคคล คุณลักษณะองค์กร และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ
ของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการบัญชีและการจัดการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2553.
- ฉัตร วาสีกุศลต์. 2552. “วิวัฒนาการทางเทคโนโลยี: ผลกระทบต่อวิชาชีพ,” ในเอกสารการประชุม
นักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ชัยนรินทร์ วีระสถาวณิษฐ์. 2558. “Introduction to International Education Standard,” สภา
นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 12(2): 3-5; มกราคม, 2558.
- ชุมพล ศฤงคารศิริ. 2559. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554. สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:ธรรมสาร.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และไพบุลย์ เกียรติโกมล. 2551. ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ.
กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ชนภัทร กนก ทาวงศ์. 2559. ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พฤติกรรมผู้บริโภคและกลยุทธ์การแข่งขันต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธวัช ภูษิตโยไทย. 2553. “บทบาทที่ท้าทายวิชาชีพในศักราชใหม่.” ในเส้นทางใหม่สู่วิชาชีพบัญชี ปี พ.ศ. 2010. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ธารี หิรัญรัมย์, พลพฐ ปิยวรรณ และวรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2559. การบัญชีขั้นต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติรัตน์ มีมาก, ธาริณี อังคัยศ และทักษิณา อังคัยศ. 2559. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงาน งบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2559.
- คลฤดี ได้เวชศาสตร์ และวิชิต อุ่อ่น. 2560. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (RMUTT Global Business and Economics Review) ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2560.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2551. ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL): สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิคม ถนอมเสียง. 2550. เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แน่นน้อย ใจอ่อนน้อย. 2553. การรายงานการเงินและระบบสารสนเทศทางการบัญชี. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- บุญศิริ สุวรรณเพชร. 2550. คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: เอสแอนด์เคบุ๊กส์.
- บุหงา กรวินัย. 2552. การรายงานการเงินและระบบสารสนเทศทางการบัญชี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- มันทชัย สุทธิพันธุ์ และปาริชาติ มณีมัย. 2557. “ทิศทางการจัดการข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจ SMEs” ในเอกสารวิชาการ การประมนักบัญชีอาเซียน ครั้งที่ 13 และการประมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทะพร. 2557. ทฤษฎีบัญชี. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- วัชรินทร์ เศรษฐศักดิ์โก. 2551. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี = Accounting Information System. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภา รักษ์ศักดิ์. 2554. การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในทางบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. 2550. การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บริษัท เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด.
- ศิริภา อันทรง , พร้อมพร ภูวดิน, สมใจ บุญหมื่นไวย. 2562. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีภาษีอากร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ.2562 “สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา”.
- ศิลปพร ศรีจันทะพร. 2555. “นักวิชาชีพบัญชีกับ IEG ฉบับที่ 9.” วารสารจุฬาลงกรณ์ปริทัศน์. 24(92): 13-19; มิถุนายน, 2555.
- สายฝน วัลย์, สมใจ บุญหมื่นไวย และพรพิมล อธิรัตน์. 2562. คุณภาพข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหาร ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ปีที่9, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2562.
- สิงห์ ดังทัดสวัสดิ์. 2553. มูลค่าเพิ่มของนักบัญชีในบทบาท CFO ยุค 2000.” ใน เส้นทางใหม่สู่วิชาชีพบัญชี ปี พ.ศ. 2010. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สุรชัยพันธ์ สิทธิวงศ์. 2550. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. เชียงใหม่: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชาดา กิระนันท์. 2553. “โลกธุรกิจในยุค 2000,” ในเส้นทางใหม่สู่วิชาชีพบัญชีปี ค.ศ. 2000. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2551. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (คู่มือนักวิจัยและนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก) : หลักการ วิธีการ และการประยุกต์ = Multivariate techniques for social and behavioral sciences research (handbook for researchers and graduate students): principles, methods and applications. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุมาลี เมืองไพศาล. 2551. การจัดการระบบข้อมูล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรัชย์ สนธิธิต. 2554. "การปรับตัวของนักบัญชีภายใต้เทคโนโลยีวิชาชีพ," วารสารนักบัญชี. 48(1): 24-28, สิงหาคม-พฤศจิกายน, 2554.
- สุวิมล ติรภานันท์. 2550. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Arbuckle. J. J. 1995. AMOS user's guide. Chicago: Small Waters Corporation.
- Bollen. K. A. 1989. Structure equations with latent variables. New York: John Wiley & Sons.
- Brown. M.W. & Cudeek.R. 1993. Alliterative ways of assessing model fit, in testing Structural equation model. New Jersey: Sage Publication.
- Cochran, W. G. 1977. *Sampling Techniques*. (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L.J. 2003. Essential of Psychology Testing. New York: Hanpercollishes.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. 2010. Multivariate Data Analysis. (7th ed.). Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey,
- Hoogland, J. J. & Boomsma, A. 1998. Robustness studies in covariance structure modeling: An overview and a meta-analysis. *Sociological Methods & Research*, Vol. 26, pp. 329-367.
- Joreskog. K. G. & Sorbom. D. 1993. Lisrel 8: Structural Equation Modeling with the Simplis command language. Chicago: Software International.
- Kline, P. 1994. An easy guide to factor analysis. London & NY: Routledge.
- Saris. W.E. & Strenkhorst. L H. 1984. Causal modeling non experimental research: An Introduction to the lisrel approach. *Dissertation Abstract International*. 47(7), 2261-A.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชี ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนของวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา 1) ระดับของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี และรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและราชบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดศักยภาพทางวิชาชีพของนักบัญชีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของธุรกิจ กำหนดทิศทางการดำเนินงานของธุรกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการประเมินความรู้ความสามารถของนักบัญชี และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินให้เหมาะสมกับการบริหารงานของธุรกิจ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือผู้ได้รับมอบหมายที่สะดวกและให้ความร่วมมือด้านข้อมูลทางการบัญชี ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนทุกท่าน (แห่งละราย) ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และ โปรดสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน
- ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี
- ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี
- ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญธรรม พรเจริญ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. กลุ่มกิจการของชุมชน

() 1. เกษตรอุตสาหกรรมอาหาร	() 2. สินค้าอุปโภคและบริโภค
() 3. วัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	() 4. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง
() 5. พลังงานและทรัพยากร	() 6. สินเชื่อและการเงิน
() 7. นวัตกรรมและเทคโนโลยี	() 8. การบริการ
() 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. จำนวนสมาชิก

() 1. ไม่เกิน 20 คน	() 2. 21-40 คน
() 3. 41-60 คน	() 4. มากกว่า 60 คนขึ้นไป

3. การได้มาของระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ซื้อระบบที่มีวางขายหรือจำหน่ายอยู่ทั่วไป
- () 2. ว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานจัดทำระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นการเฉพาะ
- () 3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

() 1. น้อยกว่า 5 ปี	() 2. 5-10 ปี
() 3. มากกว่า 10 ปี	

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

สิ่งแวดล้อมภายนอกทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนท่านในระดับใด

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	ระดับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านสังคม					
1. ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติของผู้บริโภคส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
2. การที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถและการศึกษาสูงขึ้น จะส่งผลให้ระบบการจัดการสมัยใหม่มีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในการทำงาน					
3. การที่สังคมให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถแข่งขันได้					
ด้านเศรษฐกิจ					
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนทางธุรกิจให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือสารสนเทศทางการบัญชีมากขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนตื่นตัวในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	ระดับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. ภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา ทำให้วิสาหกิจชุมชนต้องนำระบบสารสนเทศ ทางการบัญชีมาใช้และต้องมีการจัดทำข้อมูล ทางบัญชี เพื่อให้มีข้อมูลใช้ประกอบการ ตัดสินใจและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ					
ด้านการเมือง					
6. นโยบายการเมือง กฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับ สนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการ จัดทำและรายงานข้อมูลทางการเงินอย่าง จริงจัง					
7. สถาบันและองค์กรวิชาชีพได้สนับสนุน และส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานและเสนอ ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นไปตาม มาตรฐาน					
ด้านเทคโนโลยี					
8. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งเสริมให้ การทำงานมีประสิทธิภาพและการบริหาร จัดการธุรกิจประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น					
9. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือ คอมพิวเตอร์และข้อมูล ข่าวสารทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ มากขึ้น					
10. เมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เทคโนโลยีกลายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม					

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

ความรู้ความสามารถทางการบัญชีในด้านความรู้ในวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และเจตคติของวิสาหกิจชุมชนท่านจัดอยู่ในระดับใด

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความรู้ในวิชาชีพ					
1. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรอบรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการวิเคราะห์วิจารณ์ ความสามารถในการใช้ดุลยพินิจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น					
2. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการจัดการทั่วไป เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การจัดการ และธุรกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างดี					
3. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี					
4. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรู้และความเข้าใจด้านมาตรฐานการบัญชีเพื่อจัดทำบัญชีได้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป					

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทักษะทางวิชาชีพ					
5. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีที่มีความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีอากรเพื่อจัดทำกรคำนวณภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามหลักสรรพากรและเสียภาษีได้ถูกต้อง					
6. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีทักษะในการใช้เหตุผลรวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนความสามารถในการถามและวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล					
7. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของงานและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเป็นทักษะทางวิชาชีพที่สำคัญ					
8. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น					
9. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความสามารถในการจูงใจ การมอบหมายงานการเป็นผู้นำ อำนาจการต่อรอง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง					

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการฟัง การอ่าน การปรึกษาหารือ การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ					
11. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ดี					
12. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานอย่างเด่นชัด					
13. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระตามมาตรฐานวิชาชีพ เพราะจะทำให้ให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
14. วิชาทฤษฎีชุมชนให้ความสำคัญกับมารยาทของวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่นักบัญชียึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง					
15. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง					
ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
16. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชียึดหลักความประพฤติอันเหมาะสม ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง					

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีรักษาชื่อเสียง ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง					
18. วิชาทฤษฎีชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ้นส่วน พนักงาน ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ เป็นต้น					
19. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการนำเสนอเพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหานั้น					
20. วิชาทฤษฎีเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณและจริยธรรมสามารถช่วยให้นักบัญชีและองค์กรดำรงอยู่ได้ในระยะสั้นและระยะยาว					
ด้านเจตคติ					
21. วิชาทฤษฎีชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมั่นใจว่างานที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ					
22. วิชาทฤษฎีชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีความภาคภูมิใจและผูกพันกับองค์กรที่ทำงานอยู่					
23. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำประโยชน์และส่งเสริมศักยภาพในการทำงานและดำเนินงานขององค์กร					

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	ระดับความรู้ความสามารถทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
24. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้ใต้บังคับบัญชา					
25. วิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีจะมีความก้าวหน้าโอกาสในการทำงานและความมั่นคงในชีวิตต้องได้มาด้วยความอดทน ความขยันความตั้งใจและการทำงานหนัก					

ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา ความเชื่อถือได้ ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล และความสม่ำเสมอของวิสาหกิจชุมชนท่านจัดอยู่ในระดับใด

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความเกี่ยวข้องกับปัญหา					
1. วิสาหกิจมีข้อมูลทางบัญชีพร้อมที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ					
2. วิสาหกิจชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลที่จะช่วยในการคาดคะเนหรือยืนยันเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับผู้บริหาร					

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. วิสาหกิจชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในอนาคตได้					
4. วิสาหกิจได้มีการจัดเตรียมข้อมูลทางบัญชีที่มีความเกี่ยวข้องและช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจคือ ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถคาดคะเนผลลัพธ์หรือยืนยันหรือแก้ไขการคาดคะเนนั้นได้ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้					
5. วิสาหกิจชุมชนได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ ซึ่งสามารถนำมาช่วยในการตัดสินใจอนาคตได้					
ด้านความเชื่อถือได้					
6. วิสาหกิจชุมชนได้มีการบันทึกข้อมูลรายการต่าง ๆ ตามราคาที่เป็นมูลค่าแน่นอนสามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาและตรวจสอบได้					
7. วิสาหกิจชุมชนได้แสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงธรรมที่ต้องการแสดงหรือควรที่จะแสดง					

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. วิชาทฤษฎีชุมชนได้นำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ปราศจากความลำเอียงถือเป็นข้อมูลที่จัดทำและนำเสนอโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า					
9. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นความชัดเจนและความแน่นอนของข้อมูล					
10. วิชาทฤษฎีชุมชนมีการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีการวัดค่าที่ใช้หรือผู้วัดค่า ซึ่งก่อให้เกิดความลำเอียงในการวัดค่าทางการบัญชี					
ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล					
11. วิชาทฤษฎีชุมชนได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรถือปฏิบัติ					
12. วิชาทฤษฎีชุมชนมุ่งเน้นข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละองค์กร ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้					
13. วิชาทฤษฎีชุมชนได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีแก่ผู้ใช้งบการเงินเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถระบุความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่องค์กรใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน					

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความสม่ำเสมอ					
14. วิสาหกิจชุมชนได้ยึดถือนโยบายหรือวิธีการต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน					
15. วิสาหกิจชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเมื่อมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยนหรือเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินขององค์กรแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น					

ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีทั้งระบบย่อยภายในองค์กรที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และนำเสนอข้อมูลในรูปของการเงิน รายงานเพื่อการบริหารต่าง ๆ พร้อมนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนท่านจัดอยู่ในระดับใด

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	ระดับระบบสารสนเทศทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้					
1. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้มีผลทำให้วิสาหกิจชุมชนมีข้อมูลทางการบัญชีที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้					

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	ระดับระบบสารสนเทศทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกรรมการบริหารเชื่อมั่นว่าข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้องและเชื่อถือได้					
3. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมั่นใจว่าข้อมูลทางการบัญชีเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง					
4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีทำให้ข้อมูลทางการบัญชีปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง					
ด้านสอบทานความถูกต้องได้					
5. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานความถูกต้องได้					
6. งบการเงินที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสอบทานได้ว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไป					
7. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานได้จาก การสอบบัญชีรับอนุญาต โดยผู้สอบบัญชีได้รับรองความถูกต้องของงบการเงินว่า ได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไป					

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	ระดับระบบสารสนเทศทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ					
8. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในเนื้อหาที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ					
9. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้ได้รับข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ใช้อย่างนอก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขในงบกำไรขาดทุน งบดุลและงบกระแสเงินสด					
10. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่หัวหน้างาน และพนักงานเพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่รับผิดชอบ					
ด้านการทันเวลา					
11. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ช่วยให้ทำงานได้ดีขึ้นและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น					
12. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ช่วยให้มีเวลามากขึ้นและสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว หลายอย่างพร้อมกันได้					
13. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ได้รับข้อมูลทันเวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามต้องการ					

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	ระดับระบบสารสนเทศทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
14. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยในการจัดหาสารสนเทศได้ทันเวลาและเชื่อถือได้ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ					
15. ความรวดเร็วและทันต่อเวลาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน					
ความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ					
16. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอดีตของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินสนใจ					
17. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนและยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนที่ผ่านมา					
18. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งช่วยยืนยันหรือข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงิน					

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	ระดับระบบสารสนเทศทางการบัญชี				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
19. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึง ความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการรับ ประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ การแก้ไข สถานการณ์ และมีบทบาทในการยืนยัน ความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตที่ เกี่ยวกับโครงสร้างและผลการดำเนินงาน ตามที่วางแผนไว้					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณากรอกแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

โดยการหาค่า IOC โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านดังนี้

1. คร.มณีภรณ์ ภูมิพัฒน์
2. คร.ทิพวรรณ มูลศาสตร์
3. อาจารย์เกียรติศักดิ์ ลาภพาณิชย์กุล

หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Item Objective Congruency Index: IOC) (สุวิมล ตรีภานนท์, 2550)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum r}{n}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

$\sum r$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมหลังข้อคำถามที่

ท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามเกณฑ์ดังนี้

กา ✓ ในช่อง +1 ถ้าท่านแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นใช้ได้แล้ว

กา ✓ ในช่อง 0 ถ้าท่านไม่แน่ใจข้อคำถามหรือข้อความ

กา ✓ ในช่อง -1 ถ้าท่านแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นไม่ตรงเนื้อหาและกรุณาเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1. กลุ่มกิจการของชุมชน	+1	+1	+1	1
2. จำนวนสมาชิก	+1	+1	+1	1
3. การได้มาของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	+1	+1	+1	1
4. ระยะเวลาที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0	+1	+1	0.67*

หมายเหตุ * หมายถึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
ด้านสังคม				
1. ความคาดหวังของสังคม ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติของผู้บริโภค ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1
2. การที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถและการศึกษาสูงขึ้น จะส่งผลให้ระบบการจัดการสมัยใหม่มีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในการทำงาน	+1	+1	+1	1
3. การที่สังคมให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถแข่งขันได้	+1	+1	+1	1
ด้านเศรษฐกิจ				
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนทางธุรกิจให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือสารสนเทศทางการบัญชีมากขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนตื่นตัวในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	0	+1	0.67*
5. ภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลาทำให้วิสาหกิจชุมชนต้องนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้และต้องมีการจัดทำข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้มีข้อมูลใช้ประกอบการตัดสินใจและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1
ด้านการเมือง				
6. นโยบายการเมือง กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ สนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการจัดทำและรายงานข้อมูลทางการเงินอย่างจริงจัง	+1	+1	+1	1

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
7. สถาบันและองค์กรวิชาชีพได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานและเสนอข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน	+1	+1	0	0.67*
ด้านเทคโนโลยี				
8. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการธุรกิจประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	1
9. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือ คอมพิวเตอร์และข้อมูลข่าวสารทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	+1	+1	+1	1
10. เมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	+1	+1	+1	1

หมายเหตุ * หมายถึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 3 ความรู้ความสามารถทางการบัญชี

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
ด้านความรู้ในวิชาชีพ				
1. วิชาชีพชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรอบรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการวิเคราะห์วิจารณ์ ความสามารถในการใช้ดุลยพินิจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	+1	+1	+1	1
2. วิชาชีพชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการจัดการทั่วไป เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การจัดการ และธุรกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1
3. วิชาชีพชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	+1	+1	+1	1
4. วิชาชีพชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรู้และความเข้าใจด้านมาตรฐานการบัญชีเพื่อจัดทำบัญชีได้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป	+1	+1	+1	1

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
5. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีที่มีความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีอากรเพื่อจัดทำกรคำนวณภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามหลักสรรพากรและเสียภาษีได้ถูกต้อง	+1	+1	+1	1
ทักษะทางวิชาชีพ				
6. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีทักษะในการใช้เหตุผล รวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ความสามารถในการถามและวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	+1	0	+1	0.67*
7. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของงานและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเป็นทักษะทางวิชาชีพที่สำคัญ	+1	+1	+1	1
8. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1
9. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความสามารถในการจูงใจ การมอบหมายงานการเป็นผู้นำ อำนาจการต่อรองและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	+1	+1	+1	1
10. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความสามารถในการฟัง การอ่านการปรึกษาหารือ การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	+1	+1	+1	1
ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ				
11. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ดี	+1	+1	+1	1
12. วิทยาลัยชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานอย่างเด่นชัด	+1	+1	+1	1
13. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระตามมาตรฐานวิชาชีพ เพราะจะทำให้ นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	0	0.67*
14. วิทยาลัยชุมชนให้ความสำคัญกับมารยาทของวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่นักบัญชียึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1
15. วิทยาลัยชุมชนส่งเสริมให้นักบัญชีมีการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1

ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ				
16. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชียึดหลักความประพฤติอันเหมาะสม ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1
17. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีรักษาชื่อเสียง ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1
18. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ้นส่วน พนักงาน ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ เป็นต้น	+1	+1	+1	1
19. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการนำเสนอเพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาเหล่านั้น	0	+1	+1	0.67*
20. วิสาหกิจเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณและจริยธรรมสามารถช่วยให้นักบัญชีและองค์กรดำรงอยู่ได้ในระยะสั้นและระยะยาว	+1	+1	+1	1
ด้านเจตคติ				
21. วิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีใจว่างานที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นงานที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ	+1	+1	+1	1
22. วิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีมีความภาคภูมิใจและผูกพันกับองค์กรที่ทำงานอยู่	+1	+1	+1	1
23. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นให้นักบัญชีมีการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำประโยชน์และส่งเสริมศักยภาพในการทำงานและดำเนินงานขององค์กร	+1	+1	+1	1
24. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	1
25. วิสาหกิจชุมชนเชื่อมั่นว่านักบัญชีจะมีความก้าวหน้าโอกาสในการทำงานและความมั่นคงในชีวิตต้องได้มาด้วยความอดทน ความขยันความตั้งใจและการทำงานหนัก	+1	+1	+1	1

หมายเหตุ * หมายถึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 4 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
ความเกี่ยวข้องปัญหา				
1. วิทยากรมีข้อมูลทางบัญชีพร้อมที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ	+1	+1	+1	1
2. วิทยากรชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลที่จะช่วยในการคาดคะเนหรือยืนยันเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับผู้บริหาร	+1	+1	+1	1
3. วิทยากรชุมชนได้มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในอนาคตได้	+1	+1	+1	1
4. วิทยากรได้มีการจัดเตรียมข้อมูลทางบัญชีที่มีความเกี่ยวข้องและช่วยในการตัดสินใจ เชิงเสริมธุรกิจคือ ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถคาดคะเนผลลัพธ์หรือยืนยันหรือแก้ไขการคาดคะเนนั้นได้ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้	+1	+1	+1	1
5. วิทยากรชุมชนได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ ซึ่งสามารถนำมาช่วยในการตัดสินใจอนาคตได้	+1	+1	+1	1
ด้านความเชื่อถือได้				
6. วิทยากรชุมชนได้มีการบันทึกข้อมูลรายการต่าง ๆ ตามราคาที่เป็นมูลค่าแน่นอน สามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาตรวจสอบได้	+1	+1	+1	1
7. วิทยากรชุมชนได้แสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงตรงที่ต้องการแสดงหรือควรที่จะแสดง	+1	+1	+1	1
8. วิทยากรชุมชนได้นำเสนอข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ปราศจากความลำเอียง คือเป็นข้อมูลที่จัดทำและนำเสนอโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้า	+1	0	+1	0.67*
9. วิทยากรชุมชนมุ่งเน้นความชัดเจนและความแน่นอนของข้อมูล	+1	+1	+1	1
10. วิทยากรชุมชนมีการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีการวัดค่าที่ใช้หรือผู้วัดค่า ซึ่งก่อให้เกิดความลำเอียงในการวัดค่าทางการบัญชี	+1	+1	+1	1

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
ด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล				
11. วิสาหกิจชุมชนได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรถือปฏิบัติ	+1	+1	+1	1
12. วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของงวดต่าง ๆ ในธุรกิจเดียวกันหรือข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันของแต่ละองค์กรซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้	+1	0	+1	0.67*
13. วิสาหกิจชุมชนได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีแก่ผู้ใช้งบการเงินเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถระบุความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่องค์กรใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน	+1	+1	+1	1
ด้านความสม่ำเสมอ				
14. วิสาหกิจชุมชนได้ยึดถือนโยบายหรือวิธีการต่าง ๆ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยปฏิบัติในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน	+1	+1	+1	1
15. วิสาหกิจชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีเมื่อมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยนหรือเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินขององค์กรแสดงถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1

หมายเหตุ * หมายถึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 5 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้				
1. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้มีผลทำให้วิสาหกิจชุมชนมีข้อมูลทางการบัญชีที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้	+1	+1	+1	1
2. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกรรมการบริหารเชื่อมั่นว่าข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้องและเชื่อถือได้	+1	+1	+1	1

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมั่นใจว่าข้อมูลทางการบัญชีเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง	+1	+1	+1	1
4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีทำให้ข้อมูลทางการบัญชีปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง	+1	+1	+1	1
ด้านสอบทานความถูกต้องได้				
5. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานความถูกต้องได้	+1	+1	+1	1
6. งบการเงินที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสอบทานได้ว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไป	+1	+1	+1	1
7. ข้อมูลที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถสอบทานได้จากการสอบบัญชีรับอนุญาต โดยผู้สอบบัญชีได้รับรองความถูกต้องของงบการเงินว่าได้จัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไป	0	+1	+1	0.67
ด้านความสมบูรณ์ของสารสนเทศ				
8. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในเนื้อหาที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ	+1	+1	+1	1
9. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสนับสนุนให้ได้รับข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ใช้อย่างนอก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขในงบกำไรขาดทุน งบดุลและงบกระแสเงินสด	+1	+1	+1	1
10. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่หัวหน้างาน และพนักงานเพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	0	0.67*
ด้านการทันเวลา				
11. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ช่วยให้ทำงานได้ดีขึ้นและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น	+1	+1	+1	1
12. การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชี มาใช้ช่วยให้มีเวลามากขึ้นและสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว หลายอย่างพร้อมกันได้	+1	+1	+1	1

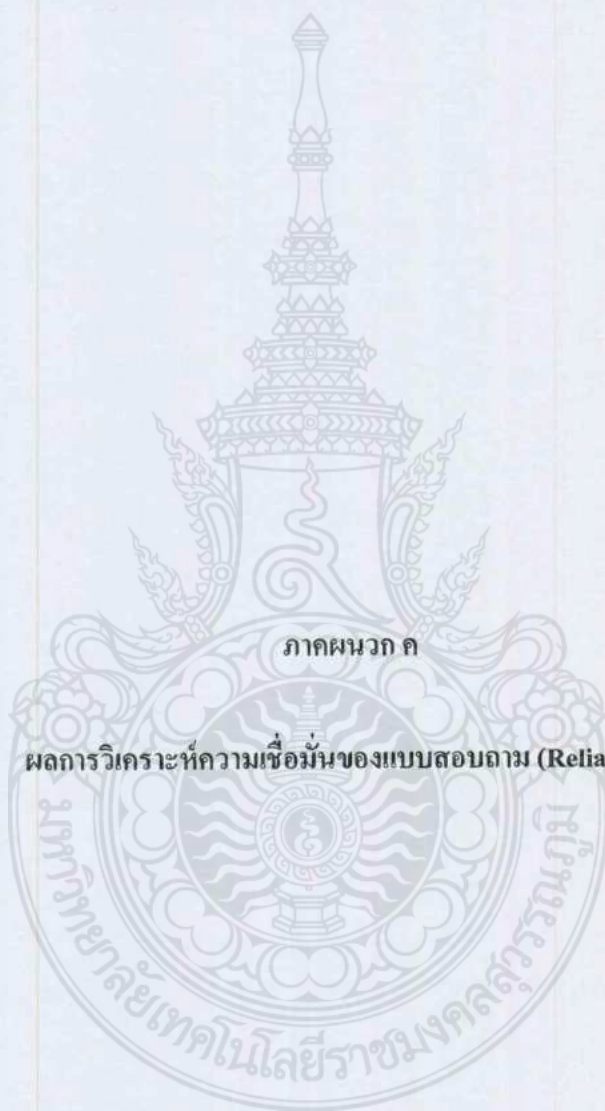
ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	คณะผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
13. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ได้รับข้อมูลทันเวลาที่ จะใช้ในการตัดสินใจ ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามต้องการ	+1	+1	+1	1
14. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยในการจัดหาสารสนเทศได้ ทันเวลาและเชื่อถือได้ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ	+1	+1	+1	1
15. ความรวดเร็วและทันต่อเวลาเป็นปัจจัยหลักในการสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน	+1	+1	+1	1
ความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ				
16. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานในอดีตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นเกณฑ์ใน การคาดคะเนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้ง เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ใช้งบการเงินสนใจ	0	+1	+1	0.67*
17. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเน และยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนที่ผ่านมา	+1	+1	+1	1
18. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงิน สามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งช่วย ยืนยันหรือข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงิน	+1	+1	+1	1
19. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถ คาดคะเนถึงความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการรับประโยชน์ จากโอกาสใหม่ ๆ การแก้ไขสถานการณ์ และมีบทบาทในการยืนยัน ความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตที่เกี่ยวกับโครงสร้างและ ผลการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้	+1	+1	+1	1

หมายเหตุ * หมายถึง ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยการหาค่า Item Objective Congruency Index (IOC) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ 0.67-1.00 ผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าไม่ถึง 0.50 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ (สุวิมล ติรภานันท์, 2550: 44-46)

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริง (Pre-test) กับวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่วัดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี และระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) พร้อมทั้งปรับปรุงข้อผิดพลาดเพื่อที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

$$\text{สูตร } (\alpha) r_n = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S_x^2} \right\} \quad (\text{Cronbach, 2003: 204})$$

เมื่อ r_n คือ สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k คือ จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) มีดังนี้

ปัจจัยต่าง ๆ	ค่าความเชื่อมั่น
สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	0.945
1. สังคม	0.816
2. เศรษฐกิจ	0.881
3. การเมือง	0.880
4. เทคโนโลยี	0.905
ความรู้ความสามารถทางการบัญชี	0.961
1. ความรู้ในวิชาชีพ	0.882
2. ทักษะทางวิชาชีพ	0.863
3. คุณค่าแห่งวิชาชีพ	0.882
4. จรรยาบรรณ	0.907
5. เจตคติ	0.917

คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี	0.975
1. ความเกี่ยวข้องกับปัญหา	0.922
2. ความเชื่อถือได้	0.960
3. ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูล	0.887
4. ความสม่ำเสมอ	0.927
ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.973
1. ความถูกต้องเชื่อถือได้	0.945
2. สอบทานความถูกต้องได้	0.940
3. ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ	0.877
4. การทันเวลา	0.958
5. ความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่จะตัดสินใจ	0.843

ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา พบว่า แบบสอบถามทุกส่วนมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.816 ถึง 0.975 ผ่านเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, 2003: 204) และ ยังให้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item Total Correlation: ITC) อยู่ระหว่าง 0.225 ถึง 0.919 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไป (นิคม ถนอมเสียง, 2550: 6-7) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.945	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
BE1	28.5667	59.633	.636	.944
BE2	28.5333	56.602	.671	.944
BE3	28.6333	54.240	.808	.938
BE4	28.4667	57.016	.608	.944
BE5	28.4333	55.909	.792	.939
BE6	28.5333	55.016	.848	.936
BE7	28.7333	55.375	.907	.934
BE8	28.6667	53.609	.835	.937
BE9	28.6333	54.240	.838	.937
BE10	28.7000	54.010	.819	.937

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.816	3

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.881	2

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.880	2

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.905	3

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.961	25

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
AC1	73.4667	307.499	.522	.960
AC2	73.4667	300.326	.578	.960
AC3	73.5333	299.706	.644	.960
AC4	73.2000	298.717	.727	.959
AC5	73.2667	306.409	.641	.959
AC6	73.4333	300.737	.685	.959
AC7	73.2333	305.357	.587	.960
AC8	73.0667	309.306	.629	.960
AC9	73.1333	305.154	.682	.959
AC10	73.2667	301.099	.785	.958
AC11	73.4333	297.771	.798	.958
AC12	73.2667	304.064	.659	.959
AC13	73.2333	302.323	.735	.959
AC14	73.0000	300.276	.732	.959
AC15	73.4000	304.317	.734	.959
AC16	73.5333	298.533	.740	.958
AC17	73.5333	302.257	.738	.959
AC18	73.7000	302.424	.581	.960
AC19	73.6333	300.240	.740	.958
AC20	73.5333	302.809	.665	.959
AC21	73.3667	302.171	.755	.958
AC22	73.4333	297.082	.765	.958
AC23	73.6000	296.800	.796	.958
AC24	73.3333	294.920	.749	.958
AC25	73.3333	301.678	.673	.959

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.882	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.863	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.882	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.907	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.917	5

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.975	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
QAI1	44.7333	168.133	.717	.973
QAI2	44.6667	165.333	.740	.973
QAI3	44.5667	167.220	.776	.974
QAI4	44.7667	163.495	.907	.972
QAI5	44.7667	166.944	.799	.974
QAI6	44.7333	164.616	.883	.972
QAI7	44.6667	164.920	.919	.972
QAI8	44.7333	163.926	.911	.972
QAI9	44.7333	161.651	.912	.972
QAI10	44.8000	166.097	.876	.973
QAI11	44.8667	163.292	.890	.972
QAI12	44.8667	163.844	.752	.974
QAI13	44.7333	164.754	.848	.973
QAI14	44.6667	163.678	.875	.972
QAI15	44.7667	166.530	.815	.973

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.922	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.960	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.887	3

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.927	2

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.973	19

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
AIS1	56.0333	222.930	.811	.972
AIS2	56.1000	225.059	.740	.972
AIS3	55.9333	220.892	.854	.971
AIS4	56.2667	221.720	.878	.971
AIS5	56.3000	223.597	.833	.972
AIS6	56.2333	221.151	.909	.971
AIS7	56.3000	219.872	.875	.971
AIS8	56.2667	225.995	.885	.971
AIS9	56.2333	228.668	.713	.970
AIS10	56.0000	226.552	.884	.971
AIS11	55.8333	225.385	.888	.971
AIS12	55.9667	227.551	.803	.972
AIS13	55.9333	226.616	.900	.971
AIS14	56.0333	225.964	.847	.971
AIS15	55.9333	225.926	.888	.971
AIS16	56.1667	249.523	.225	.977
AIS17	56.1667	230.695	.696	.971
AIS18	55.8333	230.213	.714	.972
AIS19	56.0667	225.789	.833	.972

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.945	4

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.940	3

Reliability Statistics

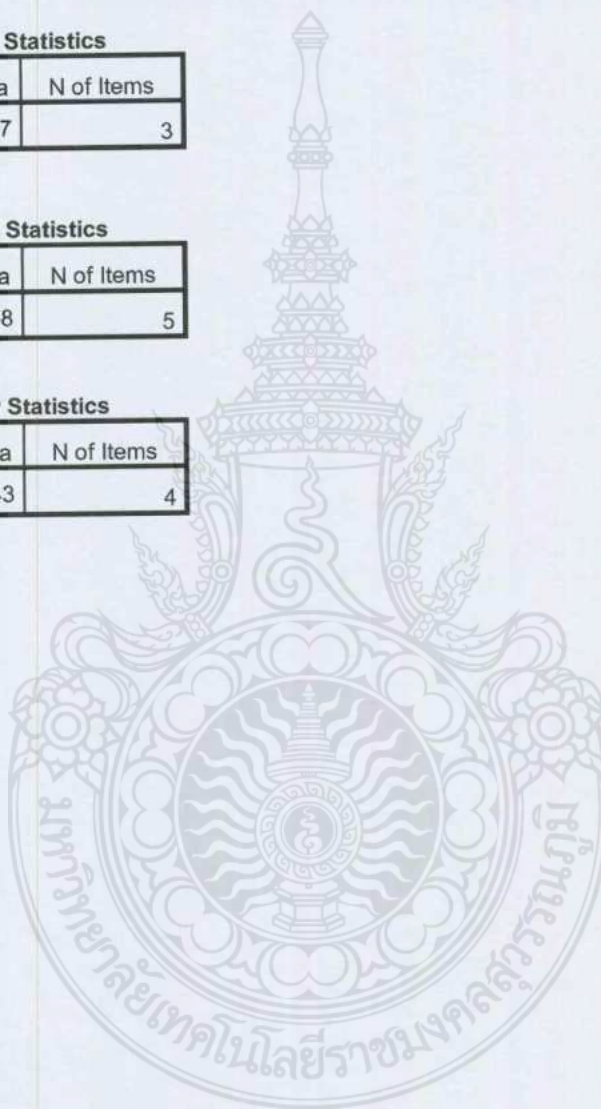
Cronbach's Alpha	N of Items
.877	3

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.958	5

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.843	4

ไม่มีเนื้อหาจากต้นฉบับ

